

Regeringens skrivelse

2017/18:277

Redovisning av fördelning av medel från
Allmänna arvsfonden under budgetåret 2017

Skr.
2017/18:277

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 20 juni 2018

Ylva Johansson

Annika Strandhäll
(Socialdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

Arvsfonden har ett unikt uppdrag i svenskt samhällsliv och civilsamhälle. I denna skrivelse lämnas en redogörelse för förvaltningen av Allmänna arvsfonden och en redovisning av hur Arvsfondsdelegationen fördelat medel från fonden under 2017. Vidare redogör regeringen för sin bedömning av Arvsfondsdelegationens verksamhet och utveckling samt analyserar fördelningen av stöd inom de olika verksamhetsområdena. I skrivelsen anges också områden som enligt regeringens mening bör prioriteras vid kommande fördelning av stöd från Allmänna arvsfonden.

Innehållsförteckning

1	Allmänna arvsfonden	4
1.1	Bakgrund	4
1.2	Arvsfondsdelegationen	4
1.3	Kammarkollegiet	4
2	Förvaltningen av Allmänna arvsfonden	5
2.1	Hur Allmänna arvsfonden får egendom	5
2.2	Om Allmänna arvsfonden avstår från egendom	6
2.3	Kammarkollegiets etiska riktlinjer för kapitalförvaltningen	6
2.4	Kammarkollegiets förvaltning av Allmänna arvsfonden 2017	7
2.5	Placeringsinriktning och avkastning	7
2.6	Kostnader för förvaltning och administration	9
3	Fördelningen av stöd ur Allmänna arvsfonden 2017	11
3.1	Riktlinjer för fördelning av stöd	11
3.2	Fördelning av stöd 2017	12
3.2.1	Målgruppen barn	13
3.2.2	Målgruppen ungdomar	14
3.2.3	Målgruppen personer med funktionsnedsättning	14
3.3	Antalet inkomna och beslutade ärenden 2017	16
3.4	Fördelningen av antalet bifall och avslag	17
3.5	Arvsfondens stöd fördelat per organisationskategori	18
3.6	Fördelning av lokalstöd	20
3.7	Fördelning av stöd genom särskilda satsningar	21
4	Kontroll av medelsanvändning ur Allmänna arvsfonden	23
5	Regeringens prioriterade områden	27
6	Kommunikation, uppföljning och utvärdering	32
6.1	Kommunikation	32
6.1.1	Allmänna arvsfonden i sociala medier	32
6.1.2	Allmänna arvsfondens nyhetsbrev	33
6.1.3	Utvärdering av arvsfonden.se	33
6.1.4	Allmänna arvsfonden i medierna	33
6.1.5	Rörlig bild och film	34
6.2	Uppföljning och utvärdering	34
6.3	Arvsfondsdelegationens kategorisering av projektens överlevnad 2017	38
6.4	Utvärderingsverksamheten	44
6.5	Erfarenhetsspridning	49
7	Regeringens bedömning av Arvsfondsdelegationens verksamhet och utveckling	50
8	Inriktning och prioriterade områden 2018	54
8.1	Barnrättspolitik	55

8.2	Ungdomspolitik	56	Skr. 2017/18:277
8.3	Funktionshinderspolitik	56	
8.4	Prioriterade områden	57	
Bilaga 1	Resultaträkning.....	62	
Bilaga 2	Tilldelade medel per organisation 2017	70	
Bilaga 3	Överlevande projekt	79	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 20 juni 2018.....	92	

1 Allmänna arvsfonden

1.1 Bakgrund

Allmänna arvsfonden bildades genom ett beslut av 1928 års riksdag i samband med att arvsrätten begränsades. Kusiner och mer avlägsna släktingar uteslöts från arvsrätt, vilket ledde till att det allmännas arvsrätt utökades väsentligt. Skälet till begränsningen var en förändrad syn på arvsrätt. Kvarlåtenskap som inte övergick till en arvsberättigad släkting skulle i stället tillfalla en särskild fond, Allmänna arvsfonden. Fonden har till ändamål att främja verksamhet av ideell karaktär till förmån för barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning. Närmare bestämmelser om Allmänna arvsfonden finns i lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden och förordningen (2004:484) om Allmänna arvsfonden. Två statliga myndigheter har hand om arvsfondsärenden, Kammarkollegiet och Arvsfondsdelegationen. Kammarkollegiets uppgift är att företräda fonden och bevaka dess rätt till arv. Kammarkollegiet ska också förvalta fonden på bästa möjliga sätt och betala ut pengar till beviljade projekt samt utföra administrativa och handläggande uppgifter åt Arvsfondsdelegationen. Vilka projekt som ska få stöd ur fonden beslutas av Arvsfondsdelegationen som också följer upp projekten och informerar om fondens ändamål och fondmedlens användningsområde.

1.2 Arvsfondsdelegationen

Arvsfondsdelegationen beslutar om fördelning av stöd från Allmänna arvsfonden. Arvsfondsdelegationen ska enligt lagen om Allmänna arvsfonden ha en samlad strategi för uppföljning och utvärdering av beviljade stöd samt enligt förordningen om Allmänna arvsfonden informera allmänheten om arvsfondens ändamål och fondmedlens användningsområde. Arvsfondsdelegationen leds av en nämnd som utses av regeringen och som består av en ordförande, en vice ordförande och högst fem andra ledamöter, varav majoriteten är personer som inte arbetar inom Regeringskansliet. Enligt lagen om Allmänna arvsfonden ska delegationens ordförande arbeta inom Regeringskansliet.

Regeringen redovisar årligen förvaltningen av Allmänna arvsfonden och fördelningen av stöd från fonden till riksdagen. Regeringen anger även inriktning och prioriteringar för Arvsfondsdelegationens verksamhet.

1.3 Kammarkollegiet

Allmänna arvsfonden förvaltas av Kammarkollegiet som en särskild fond. Till Kammarkollegiets uppgifter hör att bevaka Allmänna arvsfondens rätt, förvalta fondens kapital samt utföra administrativa och handläggande uppgifter åt Arvsfondsdelegationen. Kammarkollegiets kostnader finansieras med medel från Allmänna arvsfonden, och under 2017 fick kollegiet disponera en budget om cirka 72,5 miljoner kronor

för detta ändamål. Kammarkollegiets kostnader för detta uppgick till 67,7 miljoner kronor. Skr. 2017/18:277

Sedan januari 2012 har fonddelegationen i uppdrag att besluta om långsiktig placeringsinriktning och strategiska frågor för förvaltningen av Allmänna arvsfondens kapital. Fonddelegationen, som utses av regeringen, är ett särskilt beslutsorgan inom Kammarkollegiet för kapitalförvaltningen. Den är sammansatt av personer med kompetens och lång erfarenhet inom kapitalförvaltning och närliggande områden.

Kammarkollegiets kapitalförvaltning sker i syfte att tillgodose såväl behovet av en god direktavkastning som önskemålet om värdebeständighet.

Kammarkollegiet ska varje år till regeringen, i samband med att den egna årsredovisningen lämnas, även lämna en redovisning av förvaltningen av Allmänna arvsfonden. Redovisningen ska granskas av Riksrevisionen inom ramen för den årliga revisionen.

2 Förvaltningen av Allmänna arvsfonden

2.1 Hur Allmänna arvsfonden får egendom

Arv tillfaller fonden

När en person avlider utan att efterlämna maka, make eller närmare släktingar än kusiner och det finns egendom i dödsboet är Allmänna arvsfonden legal arvtagare i den mån egendomen inte har testamenterats till någon annan. Om den avlidne var änka eller änkling, tillfaller arvet Allmänna arvsfonden endast om det inte finns några arvsberättigade släktingar efter den först avlidna maken eller maken. En förutsättning för att dessa släktingar ska ärva är att de till exempel inte utslutits från arv på grund av testamente eller att de inte tidigare fått ut vad de är berättigade till. Förutom genom arv kan fonden också få egendom genom bland annat förmånstagarförordnande i försäkringsavtal, gåva eller testamente.

God man förordnas

När det inte finns någon annan arvinge än Allmänna arvsfonden och fonden inte utslutits från arv genom testamente, ska Kammarkollegiet förordna en god man. Den gode mannen företräder fonden vid boutredningen och sköter det praktiska arbetet med boet. Vidare står den gode mannen under kollegiets tillsyn. När boutredningen är klar redovisar den gode mannen sin förvaltning till Kammarkollegiet och betalar in de medel som finns kvar till fonden. Medlen tas upp i Allmänna arvsfondens redovisning vid den tidpunkt de betalas in till fonden.

Avveckling av dödsbo

Kammarkollegiet företräder Allmänna arvsfondens intressen och ser till att boet avvecklas på ett riktigt sätt. Under år 2017 inkom 1 757 arvsfundsärenden till kollegiet. I dessa fanns det ett testamente i 1 131 fall,

med en begäran om att kollegiet skulle godkänna den avlidnes testamente till förmån för någon annan än fonden. De flesta testamenten godkändes av kollegiet. Antalet dödsbon där egendom, helt eller delvis, skulle avvecklas för arvsfondens räkning uppgick till 626. Under år 2017 kom det in 804,5 miljoner kronor netto till Allmänna arvsfonden. Det är en ökning med cirka 174 miljoner kronor jämfört med 2016 och den högsta volymen i Allmänna arvsfondens historia.

2.2 Om Allmänna arvsfonden avstår från egendom

Kammarkollegiet strävar efter att avveckla berörda dödsbon så snabbt som möjligt i syfte att likvida medel ska komma fonden till godo och kunna delas ut för dess ändamål. I vissa fall får arv eller försäkringsbelopp som fonden tagit emot avstås till någon annan. Det får ske om det med hänsyn till uttalanden av arvlåtaren eller andra särskilda omständigheter kan anses stämma överens med arvlåtarens yttersta vilja. Arv eller försäkringsbelopp får också avstås till arvlåtarens släkting eller någon annan person som har stått arvlåtaren nära, om det kan anses skäligt. Praxis i fråga om avstående på denna grund är dock restriktiv.

Under 2017 inkom 81 ansökningar om arvsavstående till Kammarkollegiet.

Vidare får arv som utgörs av egendom av väsentlig betydelse från kulturhistorisk synpunkt eller från natur- eller kulturvårdssynpunkt avstås till en juridisk person som har särskilda förutsättningar att ta hand om egendomen på lämpligt sätt. Om det finns särskilda skäl, får ett belopp av det arv som tillfallit Allmänna arvsfonden tillsammans med sådan egendom avstås till den som tar emot egendomen att användas för sådana omedelbara åtgärder som är nödvändiga för att bevara egendomen. En ansökan om arvsavstående ska ges in till Kammarkollegiet senast tre år efter dödsfallet eller efter det att arvet genom preskription tillfallit fonden. Från och med den 1 januari 2014 beslutar Kammarkollegiet om avstående av arv eller försäkringsbelopp oberoende av värdet på kvarlåtenskapen. Om det i ett ärende om avstående av arv eller försäkringsbelopp som tillfallit Allmänna arvsfonden uppkommer någon fråga av särskild vikt från allmän synpunkt, ska kollegiet lämna över frågan med eget yttrande till regeringen för avgörande.

2.3 Kammarkollegiets etiska riktlinjer för kapitalförvaltningen

Kammarkollegiet ser ekonomisk, ekologisk och socialt hållbar utveckling som en förutsättning för långsiktig tillväxt.

Kammarkollegiets ESG-policy i kapitalförvaltningen (ESG står för Environment, Social, and Governance factors) utgår från en etablerad normgrund, fastställda kriterier och en process som utvecklas för att vara en integrerad del i investeringsprocessen. Normgrunden omfattar internationella konventioner om miljö, mänskliga rättigheter, arbetsrätt och

anti-korruption samt om humanitär rätt. Exempel på internationella Skr. 2017/18:277
normer som ska följas av de bolag Kammarkollegiet investerar i är:

1. FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna
2. ILO:s kärnkonventioner om rättigheter i arbetslivet
3. Rio-deklarationen om miljö och utveckling
4. FN:s konvention om biologisk mångfald
5. FN:s konvention mot korruption

Kammarkollegiet följer i sin kapitalförvaltning Förenta Nationernas principer för ansvarsfulla investeringar (UNPRI). Policyn omfattar också fastställda kriterier för följande produkter och branscher: alkohol, pornografi, spel, tobak och vapen. För varje område finns begränsningar avseende placeringar i dessa produkter och branscher.

2.4 Kammarkollegiets förvaltning av Allmänna arvsfonden 2017

Allmänna arvsfonden förvaltas av Kammarkollegiet som en särskild fond. Kollegiet betalar ut beviljat stöd efter rekvisition. Kollegiets kapitalförvaltning ska tillgodose såväl behovet av en god direktavkastning som önskemålet om värdebeständighet. Efter korrigerig av restituerade arvsmedel läggs en tiondel av de medel som tillfallit fonden under ett år till fondkapitalet. Återstoden får tillsammans med direktavkastningen delas ut. I det följande kan summeringsdifferenser förekomma i tabeller och sammanställningar på grund av avrundningar.

Tabell 2.1 Utdelningsbara medel som har tillfallit Allmänna arvsfonden, miljoner kronor

	2017	2016	2015	2014	2013
Influtna arvsmedel (netto)	789	634	523	462	557
Varav 10 % (netto) som läggs till fondkapitalet	79	63	52	46	56
Återstoden av influtna arvsmedel 90 % (netto)	710	571	471	416	501
Direktavkastning (netto)	185	148	177	166	161
Metallåtervinning	16	0			
Summa utdelningsbara medel	911	719	648	582	662
Summa utdelade medel	1 011	1 082	642	616	546

2.5 Placeringsinriktning och avkastning

Fondens bokförda värde uppgick den 31 december 2017 till 4 924 miljoner kronor, en ökning med 140 miljoner kronor. Från och med 2016 beslutar Arvsfondsdelegationen om projektmedel för tre år i taget i stället

för ett år. På grund av denna förändring är fondens skulder relativt sett högre för 2016.

Den 31 december 2017 fanns det totalt 979 miljoner kronor tillgängligt för Arvsfondsdelegationen att fatta beslut om under 2018. Året innan var motsvarande belopp 1 037 miljoner kronor. I tabell 2.2 redovisas utgående fritt kapital vid årets slut samt beslutade och utbetalda bidrag under året.

Tabell 2.2 Allmänna arvsfondens värdeutveckling, miljoner kronor

Bokfört värde	2017	2016	2015	2014	2013
Tillgångar	6 014	5 608	5 362	5 109	4 532
Skulder	-1 090	-824	-400	-371	-339
Summa	4 924	4 784	4 962	4 739	4 193

Marknadsvärde	2017	2016	2015	2014	2013
Tillgångar	8 903	8 224	7 642	7 491	6 781
Skulder	-1 090	-824	-400	-370	-339
Summa	7 813	7 400	7 242	7 124	6 442

Avkastning

Den höga aktieandelen är beslutad mot bakgrund av fondens långa placeringshorisont. Under 2017 steg tillgångspriserna, vilket förklarar den goda totalavkastningen på cirka 7,9 procent. Vid utgången av 2017 var det förvaltade kapitalets marknadsvärde cirka 8900 miljoner kronor att jämföra med 8200 miljoner kronor vid årets början. Andelen alternativa investeringsfonder kommer att öka framöver, vilket motiveras av fondens långsiktiga placeringshorisont och begränsade behov av likviditet. Denna tillgång förväntas förbättra den riskjusterade avkastningen på sikt.

Den totala avkastningen på 7,9 procent under 2017 är att betrakta som mycket god eftersom den vida översteg gällande inflation. Fonddelegationens beslutade mål om en långsiktig real avkastning på tre procent har överskridits under senare år, vilket främst förklaras av god aktie-marknadsutveckling. Portföljens goda avkastning förklaras av placeringsinriktningen med närmare 60 procent aktier, vilket lönat sig eftersom den svenska börsen stigit under året och samtidigt avkastat mer än andra tillgångsslag som till exempel räntebärande placeringar. Den relativa avkastningen var väsentligt högre än för jämförelseindex, vilket betyder att förvaltningen bidragit till att skapa ett mervärde för fonden.

Informationskvoten (2,2) antyder även att den riskjusterade avkastningen var tillfredsställande. Bidraget till meravkastning förklaras av allokering, högre avkastning än index i delportföljerna samt en strategisk valutaposition, där valutaexponering medvetet minskat i primärt USDollar. Eftersom kronan stärktes under året gav fonddelegationens beslut ett positivt bidrag som syns i resultatet för utländska aktier.

Tabell 2.3 Totalavkastning i Allmänna arvsfonden portfölj, procent

Skr. 2017/18:277

Tillgångsslag	Avkastning 2017	Index 2017	Avkastning 2016	Index 2016
Räntekonsortiet	0,9	0,0	1,3	0,8
Aktiekonsortiet Sverige	8,5	9,6	9,8	9,9
Aktieindexkonsortiet Utland	17,5	13,8	14,4	15,3
Aktieindexkonsortiet Sverige	9,0	8,9	11,6	11,5
Företagsobligationskonsortiet	1,8	1,3	3,6	3,0
Alternativa investeringsfonder	4,8	4,8	7,9	7,9
Bankmedel	-0,6	-0,8	-2,1	-0,7
Portföljens totalavkastning	8,5	8,4	4,0	4,4

2.6 Kostnader för förvaltning och administration

Allmänna arvsfondens medel används för att täcka Kammarkollegiets kostnader för förvaltning och administration av dödsboavveckling, hanteringen av återkravsärenden, fondförvaltning och utbetalningar av projektmedel. På samma sätt används fonden för att täcka kostnaderna för handläggning av projektansökningar och projektredovisningar inkomna till Arvsfondsdelegationen samt för controller-, kommunikations- och utvärderingsverksamhet.

Tabell 2.4 Förvaltnings- och administrationskostnader, miljoner kronor

	2017	2016	2015	2014	2013
Kammarkollegiet totalt	28,8	26,8	26,5	25,7	23,6
Dödsboavveckling med mera	17,4	16,7	16,8	16,5	15,8
Fondförvaltning	9,5	9,0	8,6	8,5	7,4
Utbetalning av beviljat stöd	1,9	1,1	1,1	0,7	0,4
Arvsfondsdelegationen totalt	38,9	39,9	34,3	34,3	31,8
Personalkostnader	22,2	21,5	19,1	19,2	16,9
Lokalkostnader	2,5	2,0	2,1	2,1	1,8
Övriga kostnader	14,2	16,4	13,1	13,0	13,1
Totalt förvaltnings- och administrationskostnader	67,7	66,7	60,8	60,0	55,4

För att volymen av beviljade projektmedel till landets ideella organisationer ska motsvara inflödet av medel till Allmänna arvsfonden har den handläggande och administrativa verksamheten vid Kammarkollegiet kontinuerligt stärkts. Målsättningen har varit att med bibehållen eller ökad kvalitet i handläggningen bevilja mer projektmedel än tidigare. I syfte att få in fler ansökningar som kan leda till bifall har åtgärder vidtagits bland annat genom förbättrad kommunikationen med sökande. En utvärderingsverksamhet har byggts upp och etablerats i enlighet med en strategi som stämts av med Regeringskansliet och är förenlig med

lagen om Allmänna arvsfonden. Under 2012 inrättades en controllerverksamhet som dels ger projekten och handläggarna stöd i ekonomiska frågor, dels förbättrar kontrollen av projektmedlens användning. Under 2014 utvecklades en ny webb. Under 2015 förstärktes den administrativa och handläggande funktionen vid Kammarkollegiet med en juristfunktion och under 2016 med ytterligare två handläggare. Övriga kostnader ökade under 2016 främst till följd av ökade kommunikationsinsatser och fler genomförda utvärderingar än tidigare år. I budgetposten för övriga kostnader ingår förutom kostnad för utvärderingar och kommunikation även overheadkostnader såsom it, personal- och ekonomifunktion m.m.

I augusti 2017 inrättades en processutvecklingsfunktion. Den ansvarar för att leda och strukturera utveckling och implementering av tydliga och effektiva interna rutiner, processer och styrdokument. Bakgrunden till att funktionen inrättades är den ökande komplexiteten i Arvsfondens bidragshantering, ett kontinuerligt förändringsarbete samt ökade krav både internt och externt på effektivisering, utan att för den skull ge avkall på hög kvalitet i handläggningen och i projekten. Målet är att bidra till att det interna arbetet bedrivs effektivt, med hög kvalitet och samtidigt anpassat efter målgruppernas och föreningslivets behov. Processutvecklingsfunktionen har sedan den inrättades bland annat arbetat med struktur för intern samverkan samt stödverktyg kring den fleråriga beslutsprocessen för projektstöd.

Under 2017 minskade kostnaderna för Arvsfondsdelegationens verksamhet jämfört med året innan. De minskade kostnaderna är främst en följd av minskade kostnader för webb och färre externt genomförda kommunikationsinsatser än tidigare år. Mätt som andel av beslutade projektmedel uppgick driftskostnaderna för Arvsfondsdelegationen under 2017 till 6,1 procent. I kostnaderna ingår samtliga driftskostnader, det vill säga även del av Kammarkollegiets overheadkostnader (exempelvis lokalkostnader och it-kostnader) samt verksamhetens kostnader för kommunikation, utvärdering med mera. tabell 2.5 visar utvecklingen av driftskostnaderna i förhållande till beslutade projektmedel.

Tabell 2.5 Driftskostnader i förhållande till beslutade projektmedel, procent

	2017	2016	2015	2014	2013
Andelen driftskostnader	6,1	5,2	5,1	5,3	5,5

Trots att driftskostnaderna för Arvsfondsdelegationen har ökat, sett över en femårsperiod, har andelen driftskostnader i förhållande till beslutade projektmedel legat relativt konstant. Förklaringen är att volymen beslutade projektmedel har ökat.

En annan intressant indikator kan vara driftskostnaderna i förhållande till antalet beslut om projektansökningar. I tabell 2.26 visas utvecklingen av dessa enhetskostnader över tid. Som beslut räknas bifall och avslag, men även godkännande av projektens redovisningar samt de ansökningar som, efter ibland omfattande handläggning, har återkallats av den sökande organisationen och därmed läggs till handlingarna.

Tabell 2.6 Driftskostnader per beslut, kronor

Skr. 2017/18:277

	2017	2016	2015	2014	2013
Driftskostnader per beslut	28 400	28 800	22 300	18 700	20 300

Denna indikator visar att driftskostnaderna i förhållande till antalet beslut minskade något under 2017. Förklaringen är att driftskostnaderna minskade, medan antalet beslut var relativt konstant jämfört med 2016. Om hänsyn tas till att 43 bifallsbeslut (som innehåller 43 redovisningar och 43 projektplaner) försköts tidsmässigt genom övergången till fleråriga beslut, skulle driftskostnaderna per beslut för 2017 motsvara 26 700 kronor.

3 Fördelningen av stöd ur Allmänna arvsfonden 2017

Handläggning av ärenden om stöd ur Allmänna arvsfonden regleras i lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden och förordningen (2004:484) om Allmänna arvsfonden. Arvsfondsdelegationen beslutar om fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden.

3.1 Riktlinjer för fördelning av stöd

Enligt lagen om Allmänna arvsfonden ska stöd från Allmänna arvsfonden främja verksamhet av ideell karaktär till förmån för fondens tre målgrupper: barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning. Stöd ur fonden ska i första hand lämnas till verksamhet som är nyskapande och utvecklande. Stöd får också, om det bedöms som särskilt angeläget, lämnas till anläggningar, lokaler och utrustning.

Projektstöd

Allmänna arvsfonden har, enligt 5–7 §§ lagen om Allmänna arvsfonden, till ändamål att främja verksamhet av ideell karaktär till förmån för barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning. Stöd ur fonden ska i första hand lämnas till projekt som är nyskapande och utvecklande. De som kan få stöd är organisationer som bedriver ideell verksamhet, men offentlig huvudman kan beviljas stöd för utvecklingsverksamhet om det finns särskilda skäl. Så kan till exempel en kommun beviljas stöd för att genomföra ett projekt. I sådana fall ställs särskilt höga krav på att projektet är nyskapande och bedrivs i nära samarbete med ideell förening. Stöd får inte ges till enskilda personer eller till vinstdrivande företag. Ett projekt kan enligt praxis beviljas stöd ur Allmänna arvsfonden under normalt högst tre år och en plan ska finnas över hur verksamheten eller metoden lever vidare efter projektets slut samt för hur

projektets erfarenheter tas tillvara och sprids. Under 2016 påbörjades en övergång till fleråriga projektstödsbeslut.

Projekt som beviljas stöd ska kunna bidra till att berörda målgruppers villkor och förutsättningar förbättras och utvecklas. En bedömning görs i vilken utsträckning barn, ungdomar eller personer med funktionsnedsättning själva är delaktiga i planeringen och genomförandet av projektet. På samma sätt görs en bedömning av graden av nyskapande och utveckling i projektet. Syftet är att ge stöd till utvecklingsprojekt med hög grad av delaktighet från någon av fondens målgrupper och med potential att leva vidare efter det att det ekonomiska stödet ur fonden upphört.

Lokalstöd

Stöd kan även lämnas för del av kostnader för ny-, om- eller tillbyggnad av lokaler och anläggningar. Verksamheten ska vara nyskapande på orten. Endast organisationer som bedriver ideell verksamhet kan beviljas lokalstöd. En organisation som beviljats lokalstöd är skyldig att under minst tio år bedriva den verksamhet som låg till grund för beslutet. Lokalen eller anläggningen ska ägas av den sökande föreningen eller hyras med långtidskontrakt. Om lokalen eller anläggningen används till annat ändamål än vad som överenskommits, kan begäran om återbetalning till Allmänna arvsfonden ske. Den som beviljas stöd ska också bidra till finansieringen av projektet med en inte oväsentlig del. Under beredningen av sådana ansökningar hämtas alltid uppgifter in om tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Inför samtliga beslut om bifall för lokalstödsansökningar äger en dialog rum med berörd kommun.

Krav på redovisning

Varje mottagare av stöd ur Allmänna arvsfonden ska, senast det datum som anges i beslutet om stöd, lämna en skriftlig redovisning av projektarbetet till Arvsfondsdelegationen. Dessutom ska en ekonomisk redovisning för hur det beviljade beloppet har använts lämnas. Den ekonomiska redovisningen ska vara bestyrkt av godkänd eller auktoriserad revisor. Nyordningen med fleråriga projektstödsbeslut innebär att projektredovisningen kommer att granskas och godkännas av den administrativa och handläggande funktionen vid Kammarkollegiet inför projektens fortsättning.

3.2 Fördelning av stöd 2017

För att jämföra beslutsvolymen för 2016 och 2017 med de tidigare åren bör de fleråriga besluten beräknas som om de vore ettåriga. Med en sådan justering har, under 2017, 597 miljoner kronor fördelats till projekt genom 369 beslut av Arvsfondsdelegationen. Därmed avviker beloppet tydligt från trenden av ökade volymer under perioden 2013–2016. Orsaken till trendbrottet är flerfaldig. För det första medförde övergången från ettåriga till fleråriga beslut att 43 projekt som annars skulle ha fått beslut om fortsatt finansiering ur Arvsfonden under 2017 flyttades

framåt och fick beslut eller godkännande i början av 2018. För det andra innebär övergången att tid och resurser behövde avsättas till utveckling av nya rutiner och framtagande av beslutsunderlag. Båda dessa effekter var av engångskaraktär. En tredje orsak till en minskad beslutsvolym var att två av tre lokalstödshandläggare rekryterades under året och det uppstod ett glapp innan ersättarna var på plats. Även detta var en extraordinär förutsättning som påverkade verksamheten.

Av dessa medel utgör 113 miljoner kronor lokalstöd och 484 miljoner kronor projektstöd. Antalet beviljade projekt och storleken på fördelade medel inom lokalstödet minskade 2017 jämfört med 2016 vilket till viss del förklaras med att den administrativa och handläggande funktionen vid Kammarkollegiet under en period var underbemannad.

Redovisning av beviljade medel per målgrupp

Arvsfondsdelegationen har två stödformer. Den dominerande stödformen är projektstöd, som innebär att föreningen får stöd för att utveckla en verksamhet, en metod, en utbildningsinsats eller ett delaktighets- eller informationsarbete under normalt sett högst tre år. Den andra stödformen är lokalstöd, vilket innebär att en förening kan få stöd för ny-, om- och tillbyggnad av en lokal eller anläggning som behövs för att driva en nyskapande och utvecklande verksamhet. I det här avsnittet redovisas översiktligt projekt- och lokalstödsmedel som Arvsfondsdelegationen fattat beslut om. Om inget annat anges gäller redovisningen båda stödformerna. När antalet projekt anges i text och tabell anger siffran antalet bifallsbeslut. I några enstaka fall har samma projekt fått två beslut under samma år.

3.2.1 Målgruppen barn

Under 2017 beslutade Arvsfondsdelegationen om fördelning av 145 miljoner kronor till projekt med målgruppen barn enligt tabell 3.1. Det innebär en minskning med 60 miljoner kronor jämfört med 2016. Antalet bifallsbeslut under 2017 var 98 stycken, vilket är 23 färre än året innan.

Tabell 3.1 Projekt till förmån för barn under 12 år, tusen kronor

Projektändamål	Antal projekt	Summa tkr
Fritid/idrott	27	47 563
Kultur	14	20 332
Egen Kraft (särskild satsning)	10	12 966
Familjestöd	11	11 499
Demokrati och delaktighet	10	17 747
Information/utbildning	8	10 925
Integration	8	10 919
Psykisk ohälsa	3	4 762
Barn i utsatta situationer	3	3 378
Jämställdhet och könsroller	2	2 829
Förebygga brott, våld och mobbing	1	1 387
Anläggningar, lokaler, utrustning	1	648
Totalt	98	144 956

3.2.2 Målgruppen ungdomar

Under 2017 fattade Arvsfondsdelegationen beslut om att fördela 288 miljoner kronor genom 161 bifall till projekt med målgruppen ungdom (tabell 3.2). Jämfört med föregående år innebär det en minskning med 65 miljoner kronor. Antalet projekt med ungdomar som målgrupp var 41 färre jämfört med föregående år.

Tabell 3.2 Projekt till förmån för ungdomar 12–25 år, tusen kronor

Projektändamål	Antal projekt	Summa, tkr
Fritid/idrott	39	74 592
Kultur	21	28 825
Egen Kraft! (särskild satsning)	17	27 821
Information/utbildning	17	20 544
Förebygga brott, våld och mobbing	9	21 479
Demokrati och delaktighet	9	17 617
Arbete/sysselsättning	7	15 772
Psykisk ohälsa	7	11 106
Barn och unga i utsatta situationer	5	9 209
Drogförebyggande	4	10 095
Bemötande	2	4 282
Totalt	161	288 488

3.2.3 Målgruppen personer med funktionsnedsättning

Under 2017 beslutade Arvsfondsdelegationen om fördelning av 163 miljoner kronor genom 110 bifallsbeslut till projekt med målgruppen personer med funktionsnedsättning (se tabell 3.3). Det är en minskning med 12 miljoner kronor och fem projekt jämfört med 2016.

Tabell 3.3 Projekt till förmån för personer med funktionsnedsättning, tusen kronor

Skr. 2017/18:277

Projektändamål	Antal projekt	Summa, tkr
Egen Kraft! (särskild satsning)	45	67 571
Information/utbildning	15	22 468
Fritid/idrott	12	17 142
Psykisk ohälsa	11	20 845
Demokrati och delaktighet	5	7 599
Rehabilitering	4	5 521
Kultur	4	5 111
Tillgänglighet	3	4 940
Arbete och sysselsättning	2	2 097
Förebygga brott, våld och mobbing	2	2 051
Bemötande	2	1 298
Jämställdhet och könsroller	1	2 280
Integration	1	1 709
Familjestöd	1	1 119
Kost och motion	1	1 073
Hjälpmedel	1	500
Totalt	110	163 325

Geografisk fördelning

Drygt 64 procent, 383 miljoner kronor, av de medel som beslutades under 2017 fördelades till lokala och regionala projekt. Till denna kategori hör projekt som genomförs på en eller flera angränsade orter, ett eller flera angränsade län samt projekt som genomförs exempelvis i ett par av storstadsregionerna. Varje projekt inkluderas bara en gång i statistiken och projektet hänförs till det län där organisationen har sitt säte. Resterande medel gick till nationella projekt. Exempel på nationella projekt är barn- och ungdomsprojekt som samarbetar med kulturinstitutioner över hela landet eller en nationell funktionshindersorganisation som tagit fram en utbildningsstrategi för personer som har neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Mätt i antal är 247 stycken (68 procent) av beviljade projekt av lokal eller regional natur, medan resterande projekt utgörs av nationella projekt. I likhet med de senaste åren fick projekt i samtliga län bifall under året. Flest ansökningar kommer från föreningar i storstadsområdena, vilket är naturligt eftersom där också finns högst antal föreningar och personer. Föreningar i storstadsområdena är också de som fått flest bifall och flest avslag på inkommande ansökningar. Flest beviljade projekt genomförs av organisationer som har sitt säte i Stockholm, men merparten av dessa projekt bedöms vara nationella. Antalet projekt som till huvuddelen genomförs i Stockholm är därför relativt lågt.

Tabell 3.4 redovisar den länsvisa fördelningen av medel ur Allmänna arvsfonden. Tabellen visar endast de lokala och regionala projekten och lokalstödsprojekten är inkluderade. De nationella projekten är inte medräknade.

Tabell 3.4 Regional fördelning av beviljade medel till lokala och regionala projekt (På grund av avrundade belopp stämmer inte den angivna totalsumman)

Län	Antal beviljade ansökningar	Summa miljoner kronor
Skåne	50	81
Västra Götaland	40	57
Stockholm	37	64
Västerbotten	14	21
Uppsala	14	21
Jönköping	12	18
Örebro	9	14
Värmland	7	13
Dalarna	7	13
Västmanland	7	9
Gävleborg	6	13
Norrbottnen	6	10
Jämtland	6	9
Halland	6	5
Kalmar	6	4
Kronoberg	5	6
Gotland	4	6
Västernorrland	4	6
Södermanland	4	5
Blekinge	3	5
Östergötland	2	6
Totalt	249	383

3.3 Antalet inkomna och beslutade ärenden 2017

Under år 2017 inkom det 1 115 ärenden till Arvsfondsdelegationen, vilket är färre än åren innan. Den lägre volymen ärenden hänger främst samman med ett minskat antal ansökningar. Det bör påpekas att ärenden som rör barn och ungdomar med funktionsnedsättning hänförs till kategorierna barn respektive ungdom i tabell 3.5. Under kategorin Inte fondens målgrupper ingår även ärenden från enskilda personer.

Tabell 3.5 Inkomna ärenden till Arvsfondsdelegationen (st)

Skr. 2017/18:277

Inkomna ärenden	2017	2016	2015	2014	2013
Barn	306	340	398	516	489
Ungdom	487	574	639	870	801
Personer med funktionsnedsättning	274	292	334	397	475
Inte fondens målgrupper	48	48	58	78	111
Totalt	1 115	1 254	1 426	1 861	1 876

Fördelade på	2017	2016	2015	2014	2013
Ansökningar	834	985	1 059	1 331	1 295
Övrigt ärende	18	17	27	22	45
Redovisningar	263	252	343	508	536
Totalt	1 115	1 254	1 429	1 861	1 876

Antal beslut tagna av Arvsfondsdelegationen

Under 2017 har sammanlagt 1 035 beslut fattats. Minskningen är marginell jämfört med året innan och beror på färre bifallsbeslut. Det minskade antalet bifallsbeslut beror i sin tur på övergången till fleråriga beslut, vilket dels sköt fram ett antal bifallsbeslut till efter årsskiftet 2017/18, dels medförde omställningar av de interna handläggningsrutinerna. Båda dessa effekter är av engångskaraktär.

Tabell 3.6 Beslut tagna av Arvsfondsdelegationen, exklusive redovisningar (st)

	2017	2016	2015	2014	2013
Bifall	369	438	428	427	386
Avslag	553	481	625	854	685
Övriga	113	122	114	114	126
Totalt	1 035	1 041	1 167	1 395	1 197

3.4 Fördelningen av antalet bifall och avslag

Arvsfondsdelegationen har beslutat att avslå 553 ansökningar. Orsakerna till avslag har bland annat varit att projekten inte bedömts vara tillräckligt nyskapande, att de inte haft tillräckligt hög delaktighet från målgruppen eller att de avsett verksamhet som redan finns som reguljär verksamhet. Andra ansökningar har avslagits på grund av att de inte haft en rimlig plan för projektets överlevnad, att de avsett kostnader för enstaka arrangemang eller att ansökan kommit från enskilda personer eller nystartade föreningar.

I genomsnitt har 26 procent av de nya ansökningar som delegationen fattat beslut om under året fått och därmed beviljats stöd under 2017 (se tabell 3.7). Det är en något lägre andel än under 2016, men högt jämfört med tidigare år. Det minskande antalet ansökningar de tre senaste åren,

som framgår av tabell 3.8, kan således till största delen förklaras med att det är antalet lågkvalitativa ansökningar som blivit lägre.

Tabell 3.7 Andel bifall för nya ansökningar, procent

	2017	2016	2015	2014	2013
Bifallsfrekvens	26	30	24	21	22

Tabell 3.8 Fördelning av antalet bifall och avslag (st)

Bifall	2017	2016	2015	2014	2013
Barn	99	121	98	103	108
Ungdom	160	201	199	192	178
Personer med funktionsnedsättning	110	115	131	132	100
Antal projekt	369	438	428	427	386

Avslag	2017	2016	2015	2014	2013
Barn	166	164	191	272	175
Ungdom	252	224	267	405	295
Personer med funktionsnedsättning	106	65	127	126	156
Inte fondens målgrupper	29	28	40	51	59
Totalt antal avslag	553	481	625	854	685

Redovisningar

Arvsfondsdelegationen fattar fleråriga projektstödsbeslut. Dock ska föregående års projektredovisning godkännas innan ett projekt kan fortsätta med finansiering ur Allmänna arvsfonden. Det görs i samband med att projektplanen för nästkommande år hanteras. Även projektens slutredovisningar granskas. Under 2017 granskades och godkändes totalt 353 redovisningar.

3.5 Arvsfondens stöd fördelat per organisationskategori

Ansökningarna till Arvsfondsdelegationen kommer från ett brett spektrum av organisationer och föreningar runt om i landet. Alltifrån stora etablerade och välkända intresseorganisationer till små lokala idrottsföreningar. Trots att det inte går att renodla helt görs ändå ett försök till kategorisering för att få en bild av vilka organisationer och föreningar som beviljas medel ur Allmänna arvsfonden.

Tabell 3.9 visar vilka typer av organisationer som står som ansvariga projektägare för de projekt som fick finansiering ur Allmänna arvsfonden under 2017. I varje projekt finns det dock ett antal andra organisationer som medverkar som samarbetspartner. Tre av fyra projekt är konkreta samarbeten mellan ideella organisationer och offentliga aktörer såsom skolor, fritidsförvaltningar, sjukhus och socialtjänsten. Vissa organisa-

tioner har under året fått stöd till fler än ett projekt. I bilaga 2 redovisas samtliga organisationer som fick stöd ur Arvsfonden under 2017.

Idrottsföreningar är liksom under föregående år den kategori organisationer som fått flest bifall. En stor andel av de projekt som bedrivs av idrottsföreningar avser lokalstöd. De idrottsföreningar som fått stöd avser främst att utöka sina verksamheter med flera aktiviteter och att nå nya målgrupper, bland annat personer med funktionsnedsättning, unga som inte är föreningsaktiva och nyanlända barn och ungdomar. Flera organisationer uppger också mer övergripande mål med sin idrottsverksamhet som exempelvis ökad kunskap om jämställdhet, minska fördomar, fadderverksamhet och minska utanförskap. Ett sätt att nå fler barn och unga är att anordna prova-på-dagar, spontanidrott och att låna ut utrustning. För att nå målet med sin verksamhet samarbetar många av organisationerna med andra föreningar och offentliga verksamheter såsom skolor, omsorgerna och boenden för asylsökande.

Som tidigare år är funktionshindersorganisationerna den kategori av organisation som får näst flest projekt finansierade av Arvsfonden. Två områden, neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och psykisk ohälsa utmärker sig med flera projekt. Föreningen Attention genomför sex projekt runt om i landet.

Den tredje största kategorin av projekt som fått stöd är kulturföreningar, som i sina projekt ofta vänder sig till personer med funktionsnedsättning och till nyanlända barn och ungdomar. Med kulturen som redskap ges människor möjlighet att få en röst i samhället och gestalta sina erfarenheter och drömmar, bana väg ut i arbetslivet, få struktur i sin vardag och bryta med utanförskap. Majoriteten av projekten samverkar med andra föreningar och offentlig sektor som Migrationsverket, skolor, omsorgerna, psykiatri och Arbetsförmedlingen.

En tredjedel av de projekt som genomförs av studieförbunden har personer med funktionsnedsättning som målgrupp. Projekten ska tillsammans med målgruppen undersöka och prova olika arbetssätt för inkluderings- och empowerment-processer. Förutom att driva egna projekt är studieförbunden ofta samarbetspartners till andra arvsfondsprojekt.

Offentliga huvudmän kan söka medel ur fonden om det sker i samverkan med en ideell förening. Majoriteten av de projekt som under året beviljats medel har barn och unga med funktionsnedsättning som målgrupp. I samtliga fall där projekten drivs av offentliga huvudmän genomförs projekten i nära samarbete med ideella organisationer, såsom funktionshindersorganisationer och kulturföreningar. Flera av projekten som drivs av offentliga huvudmän handlar om att ta fram nya arbetssätt och pröva nya metoder.

Tio projekt från organisationer bildade på etnisk grund har beviljats medel under året. Organisationerna har beviljats medel för verksamheter som rör identitetsarbete och information om det svenska samhället. Majoriteteten av projekten samarbetar med andra organisationer och offentlig sektor.

Inom kategorin övrigt återfinns ett brett spektrum av organisationer som ägnar sig åt vitt skilda verksamheter.

Tabell 3.9 Fördelning av stöd fördelat på olika kategorier av organisationer, kronor

Organisationskategori	Antal bifallsbeslut	Summa, kr
Övrigt	83	123 033 264
Idrottsföreningar	82	141 092 127
Funktionshindersonsorganisationer	62	100 524 593
Kulturföreningar	37	56 301 613
Studieförbund	34	50 026 699
Stiftelser	24	43 781 814
Ungdomsorganisationer	14	31 537 947
Offentliga huvudmän	11	13 999 168
Sociala organisationer	10	19 512 078
Organisationer bildade på etnisk grund	10	15 794 028
Trossamfund	1	665 000
Universitet och högskolor	1	500 534
Totalt	369	598 768 865

3.6 Fördelning av lokalstöd

Antalet beviljade projekt och storleken på fördelade medel inom lokalstödet minskade 2017 jämfört med 2016 (se tabell 3.11). Detta kan till viss del förklaras med att den administrativa och handläggande funktionen vid Kammarkollegiet under en period var underbemannad. Några exempel på projekt är Tyresö ryttarförening, Dorotea IF, Hallands astronomiska sällskap, Ölands klätterklubb, FUB Östra Blekinge och Moheda sockens hembygdsförening. Precis som under 2016 fick Västra Götalands län flest ansökningar beviljade, se tabell 3.10.

Tabell 3.10 Regional fördelning av beviljade medel till byggnation av lokaler och anläggningar (s.k. lokalstöd)

Skr. 2017/18:277

Län	Antal beviljade ansökningar	Summa, Mkr
Västra Götaland	8	16
Jönköping	6	12
Värmland	4	9
Kalmar	4	3
Skåne	3	6
Blekinge	3	5
Västmanland	3	5
Gävleborg	2	10
Västerbotten	2	8
Stockholm	2	6
Örebro	2	6
Dalarna	2	6
Uppsala	2	5
Norrbottn	2	5
Jämtland	2	4
Halland	2	2
Västernorrland	1	2
Gotland	1	2
Södermanland	1	1
Kronoberg	1	1
Östergötland	0	0
Totalt	53	113

Tabell 3.11 Fördelning av lokalstöd

	2017	2016	2015	2014	2013
Antal lokaltödsprojekt	53	69	55	67	45
Beviljade lokalstödsprojekt (mkr)	113	148	105	118	86

Av de organisationer som beviljades medel ur Allmänna arvsfonden för nya projekt under 2017 hade 63 procent inte fått medel ur fonden tidigare (enligt genomgång av bifallsbesluten fr.o.m. 2004). Under 2016 var motsvarande andel 64 procent. En analys av de ansökningar som inkom under 2017 visar att 50 procent av de organisationer som sökte medel ur Allmänna arvsfonden inte hade sökt medel ur fonden tidigare (enligt genomgång av ansökningar inkomna fr.o.m. 1994). För 2016 var motsvarande andel 54 procent.

3.7 Fördelning av stöd genom särskilda satsningar

Arvsfondsdelegationen kan uppmärksamma en specifik målgrupp eller ett angeläget område genom särskilda satsningar. En särskild satsning innebär att Arvsfonden under en period fokuserar särskilt på området

eller målgruppen. Projekten inom de särskilda satsningarna utvärderas gemensamt av en extern utvärderare. Under tiden satsningen pågår genomförs särskilda kommunikationsinsatser för att få in fler ansökningar som överensstämmer med satsningens inriktning och syfte. I övrigt gäller samma krav som för övriga projekt. I detta avsnitt redovisas kortfattat den satsning som pågick under 2017, den s.k. Nyanländasatsningen.

Nyanländasatsningen

Satsningen ska bidra till att underlätta nyanlända barns och ungdomars etablering och delaktighet i samhället. Arvsfondsdelegationens målsättning är att fördela 400 miljoner kronor till 150 projekt under perioden 2016–2018. Satsningen lanserades i mars 2016 efter det att regeringen i sin skrivelse till riksdagen (skr. 2014/15:132) uppmärksammat behovet av en sådan satsning. Projekt inom satsningen ska utveckla nya metoder eller verksamheter med och av målgruppen nyanlända barn och ungdomar. Projekten ska skapa möten mellan etablerade barn och unga och nyanlända och stärka målgruppens nätverk och möjligheter till språkträning.

2017 erbjöd Arvsfonden workshops med föreningslivet i små kommuner som tagit emot förhållandevis många asylsökande och nyanlända. Under året besöktes Lessebo och Norberg/Fagersta. Ett 60-tal föreningar fick genom dessa träffar information om satsningen samt möjlighet att diskutera sina projektidéer med en handläggare. Länsstyrelserna har varit en bra kanal för information och träffar med föreningsliv som vill arbeta för inkludering och Arvsfonden har deltagit vid flera konferenser med inriktning på medel för integrationsprojekt. Vid Barnrättsdagarna i Örebro i april 2017 genomfördes ett välbesökt seminarium där två projekt med inriktning på nyanlända barn och unga presenterade sina verksamheter. Det ena deltagande projektet var OTTO – vägen vidare, en mötesplats i Malmö som drivs av Ensamkommandes förbund. Det andra projektet var Odlingslotter och barnens zoo på Restad gårds flyktingboende. Projektet drivs av Hushållningssällskapet Väst.

2017 beviljades totalt 91 miljoner kronor, varav 51 miljoner kronor gick till 38 nya projekt. Sedan satsningen lanserades 2016 har därmed 85 projekt beviljats totalt 175 miljoner kronor.

Det finns fortsatt en stor variation vad gäller teman för de beviljade projekten. Projekten arbetar bland annat med jämställdhet, entreprenörskap, odlingsprojekt, vatten- och simträning, friluftsliv, sex och samlevnad, sport och fritid, hälsofrämjande aktiviteter, formgivning samt språkträning genom sång, film- och skivrarverkstäder. Arvsfonden har under året sett en ökning av antalet ansökningar för projekt som till del riktar in sig på målgruppen barn och unga som lever i Sverige utan kontakt med myndigheter. Psykisk ohälsa bland asylsökande och nyanlända är ett annat område som förefaller ha ökat under året. Effekterna av den tillfälliga asyllagen med ett minskat antal asylsökande, i kombination med att många nyanlända fått flytta runt både under och efter asylprocessen, har varit en utmaning för projekten, både när det gäller att skapa kontinuitet och trygghet och i planeringen av projektaktiviteter. Nedan redovisas två av projekten inom satsningen.

Projektet drivs av föreningen Sätergläntan institutet för slöjd och hantverk som tillsammans med lokala aktörer vill starta kreativa verkstäder i fyra bostadsområden i Borlänge. Där ska ungdomar mellan 12 och 16 år mötas genom skapande aktiviteter inom slöjd. Syftet med projektet är att bidra till ökad integration. Målsättningarna är möten mellan ungdomar, möten över generations- och kulturgränser och ökade möjligheter till arbete inom hantverksyrken. Deltagarna rekryteras via prova-på-tillfällen, skola, fritidsgård och samarbetspartner. Lärare från Sätergläntan är handledare i verkstäderna det första året. Parallellt rekryteras handledare från lokalsamhället och ungdomar utbildas till att bli handledare från och med projektets andra år. Efter projektet ska verkstäderna permanentas och drivas vidare inom konceptet Slöjd Lab med mötesplatser, studiecirkel, handledning och utbildning.

Songlines

Projektet drivs av föreningen Jeunes Musicales International. I bred samverkan med många aktörer utvecklar projektet metoder och strategier för att nå, möta och engagera nyanlända ungdomar. Över hela landet ges unga nyanlända, i första hand ensamkommande, tillgång till musikaktiviteter. Arbetet tar sin utgångspunkt i den starka tradition som Sverige har av att erbjuda unga människor musikaktiviteter. I samarbete mellan många olika organisationer utvecklas metoder som innebär ökade möjligheter till integration genom utövandet av musik. Projektet genomför workshops på boenden, i skolor och i miljöer där ungdomar som nyligen kommit till vårt land återfinns. Syftet med dessa workshops är att visa på det lokala utbudet. Ungdomarna ges i projektet stöd för att delta i musikalivet som musiker, volontärer och arrangörer. Under första året utvecklas metoderna i sex regioner. Under andra och tredje året sprids projektet till resten av landet. Som stöd i spridningsarbetet tas det bland annat fram filmer och en rapport. Efter projektets slut blir Songlines ett program inom den internationella organisationen Jeunes Musicales International.

Songlines fick stor internationell uppmärksamhet sommaren 2017 då Polarprisvinnaren Sting valde att skänka hela prissumman på cirka en miljon kronor till projektet.

4 Kontroll av medelsanvändning ur Allmänna arvsfonden

För att säkerställa att medel från Allmänna arvsfonden används på rätt sätt genomförs kontroller av den organisation som söker finansiering och av det projekt som ska genomföras.

Sedan årsskiftet 2017/2018 består controllerfunktionen av tre medarbetare. De övergripande arbetsuppgifterna är att kontrollera hur medlen använts samt vara stöd till de organisationer som fått medel från All-

männa arvsfonden och till handläggarna i frågor som rör projektens ekonomiska budgetering och redovisning.

Nedan beskrivs de insatser som görs för att säkerställa kontrollen av medlens användning. Arbetet görs av såväl Kammarkollegiets handläggare och controllers, som av godkända och auktoriserade revisorer.

Kontroll inför beslut om stöd

Referenstagning

Referenser tas på organisationen, det planerade projektet och verksamheten genom kontakt med till exempel kommunen, andra etablerade samhällsaktörer och samarbetspartner.

Bakgrundskontroll

Kammarkollegiet kontrollerar om den sökande tidigare sökt och beviljats medel från fonden. Är organisationen inte känd sedan tidigare görs, förutom referenstagning enligt ovan, en kontroll av vad som anges om och av organisationen på internet. En del av denna kontroll är exempelvis en översiktlig granskning av den sökande organisations webbplats.

Behörighetskontroll

Organisationens stadgar, årsredovisning och protokoll går igenom.

Budgetkontroll

Kammarkollegiets controllers går igenom samtliga projekts budgetar i syfte att få en samstämmig bedömning av projektets kostnader och mer kostnadseffektiva projekt.

Skattkontroll

Skattkontroll genomförs för att kontrollera skattregistrering och om organisationen har några obetalda skulder eller betalningsanmärkningar.

Dialog med den sökande och projektets samarbetsorganisationer

Innan ett beslut om ett bifall fattas har ansvarig handläggare alltid en dialog med den sökande organisationen och de centrala samarbetsorganisationerna. Viktiga delar i dialogen är målgruppens delaktighet i projektet, förutsättningarna för att genomföra projektet, olika sätt på vilket verksamheten är tänkt att leva vidare efter projektets slut samt projektets finansiering.

Kontroll efter beslut om stöd

När en organisation har fått pengar ur fonden görs flera olika slags kontroller av projektet och den stödmottagande organisationen.

Introduktionsdag för nya projekt

Skr. 2017/18:277

För att ge projekten bra förutsättningar för att genomföra sin verksamhet enligt de krav och villkor som Arvsfonden ställer på dem, är projektledare för samtliga nya projekt med på en obligatorisk introduktionsdag. Vid introduktionsdagen informeras bland annat om Arvsfondens generella villkor och vilka åtgärder som vidtas i fall stödmottagarna bryter mot dessa. Det är också ett tillfälle för handläggare att träffa företrädare för samtliga projekt.

Arvsfondens generella villkor

I de generella villkoren står bland annat beskrivet vad Arvsfondens pengar inte får användas till. Den stödsökande organisationen bekräftar i sin ansökan att de läst och godkänt de generella villkoren. När den stödmottagande organisationen senare begär utbetalning av (rekvirerar) projektstöd, blir Arvsfondens villkor bindande. Om den stödmottagande organisationen inte använder pengarna i enlighet med ansökan eller villkoren, kan organisationen bli återbetalningsskyldig. I de fall där Arvsfonden misstänker brott görs polisanmälan, vilket inte förekom under 2017.

Handläggaren har kontinuerlig kontakt med pågående projekt

Handläggarna använder ett coachande arbetssätt vilket innebär en löpande dialog under hela projektperioden med projektledare och andra representanter för den stödmottagande organisationen. Handläggarna genomför också projektbesök på plats. Under 2017 genomförde handläggarna platsbesök hos 117 projekt runt om i landet. Ett antal av dessa platsbesök genomfördes tillsammans med controllerfunktionen.

Transparens om projekten

På Arvsfondens webbplats har alla projekt- och lokalstöd en egen sida. Syftet med projektsidorna är informera om vilka projekt som har fått medel ur Arvsfonden och hur de ska användas.

Årlig redovisning

Sedan 2016 fattar Arvsfondsdelegationen fleråriga beslut för projektstöd. Det betyder att ett projekt får en budgetram för hela projektperioden, det vill säga upp till tre år. Efter varje genomfört projektår ska stödmottagaren skicka in en årsrapport samt en plan för nästkommande år i projektet. Då görs samma typ av kontroller som inför det första beslutet. Årsrapporten godkänns av enhetschefen innan projektet kan rekvirera medel för nästkommande projektår. Vid större förändringar i projektet krävs ett tilläggsbeslut från Arvsfondsdelegationen. Efter det sista projektåret görs en särskild slutrapport.

Lokalstöd redovisar sina projekt när byggnationen är klar, senast två år efter beslut.

Projektet granskas av en revisor

Samtliga projekt granskas av en godkänd eller auktoriserad revisor utifrån Arvsfondens anvisningar för revisorer. Av granskningsrapporterna framgår bland annat om projektens rapporterade kostnader överensstämmer med budgetposterna i Arvsfondsdelegationens beslut. Revisorena ska även göra iakttagelser bland annat ifall de utbetalda medlen inte hållits avskilda, om kostnader som inte är stödberättigade enligt Arvsfondens villkor finns upptagna eller om det inte finns en fastställd attestordning.

Kontrollbesök

Arvsfondsdelegationens mål är att tio procent av de projekt- och lokalstöd som beviljas under föregående år besöks av Kammarkollegiets controllers. Syftet med de så kallade kontrollbesöken är både att vara ett stöd i ekonomiska frågor, och att granska att Arvsfondens pengar har använts på ett riktigt och effektivt sätt.

Urvalet av vilka projekt som besöks sker delvis slumpmässigt och delvis utifrån en risk- och väsentlighetsbedömning. Kontrollbesöken sker alltid på plats hos projekten.

Under 2017 utförde controllerfunktionen 35 kontrollbesök vilket motsvarar 8 procent av fattade bifallsbeslut 2016.

Controllerfunktionen har granskat 12 projekt i kategorin slump under året. Fyra av dessa avsåg lokalstöd och åtta projektstöd. I fyra (33 procent) av projekten gjordes iakttagelser som krävde åtgärd från stödmottagarens sida. Exempel på åtgärder som stödmottagarna fått vidta är att återföra medel för kostnader som felaktigt belastat projektet. I kategorin risk och väsentlighet granskade controllerfunktionen 23 projekt under året. Sex stycken av dessa avsåg lokalstöd och 18 projektstöd. I sju (30 procent) av besöken gjordes iakttagelser som krävde åtgärd från stödmottagarens sida. Exempel på åtgärder som stödmottagaren fått vidta är rättelse eller återbetalning av kostnader som inte är godkända enligt de generella villkoren för projektstöd ur fonden. Tre av kontrollbesöken under 2017 ledde till att projektet avbröts (beslut om två av dessa togs av Arvsfondsdelegationen i februari 2018).

I samtliga övriga fall har projekten, med mindre avvikelser, utförts enligt plan och i enlighet med beviljad budget. Inga försök till bedrägerier har upptäckts. I nästan alla besökta projekt har proaktiva och stödjande insatser gjorts av controllerfunktionen. Proaktiviteten har bestått i att felaktigheter som upptäckts har korrigerats innan redovisningen granskats av revisor. De stödjande insatserna har bestått i exempelvis rådgivning i bokföring eller stöd inför redovisning.

Under hösten 2017 genomfördes en enkätundersökning med syfte att följa upp projektmedarbetarnas upplevelse av kontrollbesöken. Samtliga föreningar som fått besök mellan januari 2016 och september 2017 ingick i undersökningen. Svarsfrekvensen var 71 procent (svar från 54 av 71 organisationer) och på frågan ”Vad är din sammanfattande uppfattning av arvsfondens besök” svarade 83 procent bra eller mycket bra (5 eller 6 på en sexgradig skala).

Utöver de kontrollbesök som genomförts av controllerfunktionen har ansvariga handläggare besökt 117 projekt under året. Det betyder att nästan vart fjärde pågående projekt besökts under 2017. Skr. 2017/18:277

Lokalstödsuppföljning

Samtliga organisationer som har fått lokalstöd från Arvsfonden förbinder sig att bedriva verksamheten minst tio år. Denna uppföljning görs vid två tillfällen, efter fyra år respektive efter tio år.

2017 års uppföljning av lokalstöd som beslutades för tio år sedan omfattade 19 organisationer och visade att 18 av dem fortfarande bedriver den verksamhet de fått bidrag för. Ett projekt avbröts i förtid, resterande medel återbetalades till fonden och ärendet avskrevs, detta gjordes 2013. I fyraårsuppföljningen som omfattade 48 projekt, visade uppföljningen att samtliga organisationer bedriver den verksamhet som de fått bidrag för.

Under 2017 gjordes ett överlämnande till Kammarkollegiet för återkrav av utbetalt lokalstöd beslutat 2014. Anledningen till överlämnandet var att byggnationen inte kunde fullföljas och att redovisningen av projektet inte inkom i sin helhet.

5 Regeringens prioriterade områden

I det följande presenteras exempel på projekt inom de tolv områden regeringen angett som prioriterade i sin skrivelse till riksdagen (Skr. 2016/17:211). Av tabell 5.1 framgår att drygt 592 miljoner kronor av beslutade medel har gått till projekt inom de av regeringen prioriterade områdena. Det motsvarar 99 procent av de medel Arvsfondsdelegationen beslutade om under 2017. Sett till antalet var 362 stycken av de projekt som beslutades under året inom de prioriterade områdena. Det motsvarar 98 procent av samtliga projekt. Det ska i sammanhanget påpekas att de prioriterade områdena har en både bred och övergripande inriktning.

Tabell 5.1 Projektfördelning inom de prioriterade områdena

Prioriterade områden	Antal projekt	Summa tkr
Främja psykisk och fysisk hälsa	129	233 421
Nyanländas mottagande och etablering	64	91 211
Öka delaktighet och stärka demokratin	45	74 250
Delaktighet i kulturlivet	43	64 012
Stärka rättigheterna för personer med funktionsnedsättning	30	46 193
Främja etableringen på arbetsmarknaden	14	25 311
Stärka inflytandet för barn och unga	13	20 685
Förebygga våld, mobbning och trakasserier	11	18 377
Öka jämställdhet och jämlikhet	5	9 341
Främja ett starkt föräldraskap	4	3 926
Stärka barns rättigheter	3	4 862
Öka delaktighet och tillgänglighet för äldre personer med funktionsnedsättning	1	658
Totalt	362	592 247

Exempel på projekt som pågick under 2017 per prioriterat område

Delaktighet i kulturlivet

Projektet Skaraborgshistorier, Studieförbundet Södra Skaraborg och Ulricehamn.

15 filmer i 15 olika kommuner ska produceras av ungdomar som vill ta sig vidare med sitt filmskapande och få professionell erfarenhet. Alla historier som filmatiseras kommer att ha en historisk förankring i det geografiska område där filmen spelas in. Målet är att varje kreatörsgrupp som ska skapa en film använder sig av crowdsourcing och har med minst 10 personer som bidrar med resurser till projektet. Syftet med detta är att skapa en kontaktyta mellan det historiska kulturarv som finns i Sverige och de ungdomar som vill göra film. Detta projekt går ut på att skapa en tydlig kontext där ungdomar ska kunna producera film under semi-professionella förhållanden för att bli självständiga kreatörer. Målet är att skapa bestående sammansvetsade ungdomsgrupper där individerna är självständiga kreatörer med god branschkunskap. Alla filmer som produceras kommer att vara ett samarbete mellan kommun, studieförbund, föreningar och eventuellt företag. Efter projektet kommer verksamheten att drivas med stöd av Studieförbundets lokala avdelningar och respektive kommun.

Förebygga våld, mobbning och trakasserier

Projektet Vardagens Civilkurage, Centralasiengrupperna.

Projektet syftar till att skapa möjligheter för unga personer, 15–25 år, att få verktyg för att konstruktivt hitta ett civilkurage som går att använda i olika livssituationer som de möter, exempelvis förtryck, ojämlikhet, maktmissbruk, diskriminering, orättvisor och våld. Projektet har tagit

fram en pedagogisk metod i demokratiskt civilkurage där unga personer får träna sig på att hantera olika tekniker. Under projektiden byggs det upp en riksorganisation i vilken metoden implementeras och sprids över landet.

Stärka rättigheterna för personer med funktionsnedsättning

Projektet Funktionärsutbildning resurs, Göteborgs United Volleyboll klubb.

Projektet syftar till att erbjuda personer med rörelsenedsättningar som har intresse för lagidrott att engagera sig som funktionärer och andredomare inom bland annat innebandy, ishockey och volleyboll. Deltagarna kan efter fullföljd utbildning med både teori och praktik få kvalificerade uppdrag som funktionärer och andredomare i spel/matcher inom ovanstående sporter. Samarbetet med SISU Idrottsutbildarna har visat att projektet har identifierat ett behov av en funktionärsutbildning centralt inom idrottsrörelsen. Genom projektet får deltagarna inte bara mer kunskaper om de olika idrotterna, de får även en mer aktiv fritid som i förlängningen förbättrar deras hälsotillstånd och möjligheter att utöka sitt sociala nätverk. Verksamheten kommer att fortsätta att drivas av föreningen och arbetsmetoderna dokumenteras och filmas fortlöpande och kommer tillsammans med framtaget material att kostnadsfritt finnas tillgängligt efter projektets slut.

Stärka barns rättigheter

Projektet Stärka det enskilda barnets rättigheter i Sverige, Barnrättsbyrån.

Projektet syftar till att etablera Barnrättsbyråns idé och modell i Sverige och genom detta skapa fler oberoende instanser i Sverige dit barn och unga kan vända sig för att få hjälp med sina rättigheter. Projektets mål är att alla Sveriges barn och unga får sina rättigheter tillgodosedda i enlighet med svensk lag och FN:s barnkonvention. Projektet kommer att ta fram en handbok som beskriver idé, metod och omvärldsanalys som ett underlag för implementering av modellen. Projektet kommer att samverka med ett stort antal aktörer på både lokal, regional och nationell nivå. Efter projektets slut kommer ett underlag att finnas som används till att starta upp verksamhet på flera håll i Sverige.

Främja ett starkt föräldraskap

Projektet Minna syster, Minnamottagningen, Göteborg.

Målgruppen i projektet är mammor med små barn som deltar i Minnamottagningens verksamhet. Målet är att nyförlösta eller mödrar som blir sjuka ska kunna få stöd i hemmet av en så kallad minnasyster som ska kunna ge såväl praktisk hjälp som råd och stöd i kontakt med socialtjänst eller hemtjänst. Projektet fokuserar på de mammor som lever ensamma. Föreningen kommer att samarbeta med Göteborgs kommun, Sociala resursnämnden och ambitionen är att verksamheten ska fortsätta efter projektidens slut.

Öka delaktighet och stärka demokratin

Projektet Alla vinner, Funktionsrätt Sverige.

Projektet syftar till att öka delaktigheten för personer med funktionsnedsättning i standardiseringsarbete. Projektet kartlägger funktionshinder för deltagande i standardiseringsarbete, ökar medvetenheten hos andra intressenter om de perspektiv som funktionshinderrörelsen företräder samt skapar ett utbildningspaket med mentorer avsett i första hand för personer med funktionsnedsättning som engagerar sig i standardisering. Tanken är att SKA-rådet (Standardiseringens Konsument- och Arbets- tagarråd) ska förvalta utbildningsmaterialet efter projektets avslut.

Främja fysisk och psykisk hälsa

Projektet Glappet, Föreningen Fanzingo.

Projektet syftar till att öka möjligheterna för unga med erfarenhet av psykisk ohälsa att, utifrån sitt engagemang och sin kreativitet, hitta social gemenskap och en meningsfull sysselsättning under en återhämtningsfas. Projektet fokuserar på glappet mellan psykvård och en frisk tillvaro, sociala kunskapsglapp och glappet mellan intresseorganisationer. Föreningen Fanzingo vill tillsammans med andra verksamheter som vänder sig till målgruppen utforma en oberoende mötesplats, en scen där man ska kunna genomföra planerade evenemang som deltagarna fyller med sina kreativa uttryck, exempelvis musik, poesi, radio, samtal och utställningar. Målgruppen man vänder sig till är unga vuxna 16–30 år som har erfarenhet av psykisk ohälsa och som befinner sig i en återhämtningsfas. Man utgår från deltagarnas egna kreativa idéer och ger dem stöd i form av professionell kunskap, teknisk utrustning m.m. Fortsättningen av projektet är tänkt att drivas av Fanzingo eller Fontänhuset Sköndal. Finansieringen av verksamheten efter projektet planeras ske genom Stadsteatern Skärholmen och försäljning av föreställningar, tv-produktioner, föreläsningar etc.

Främja etableringen på arbetsmarknaden

Projektet Vi vill bidra, Föreningen JAG.

Projektets syfte är att ta fram en modell för sysselsättning för personer med omfattande funktionsnedsättningar. Målet är att det ska finnas möjlighet till arbete, utbildning och personlig karriär utanför daglig verksamhet. Tillsammans med sin handledare formar deltagaren ett individuellt arbetsschema med aktiviteter som utgår från eget intresse och förmåga. Med hjälp av sin personliga assistent ska deltagarna utföra meningsfulla arbetsuppgifter på riktiga arbetsplatser. Det individuella schemat anpassas till personens behov av habilitering och andra insatser, exempelvis sjukgymnastik, ridning och bad. I projektet ska man bygga upp lokala modeller på fem olika platser i Sverige. Handledarna söker och hittar praktikplatser. Med projektet vill man ta fram ett alternativt sätt att arbeta med sysselsättning för målgruppen. Efter projektet är tanken att det ska finansieras gemensamt av de offentliga aktörer som redan i dag ansvarar för insatser till målgruppen, till exempel via ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) eller avtal.

Projekt Integration och hållbar utveckling, Miljöverkstan.

Projektet består av tre huvuddelar; äventyrsgruppen som arrangerar regelbundna aktiviteter med fokus på äventyr och naturupplevelser, ett hållbarhetsprogram med metodmaterial för skolans språkintruktionsklasser och aktiviteter riktade till boenden för ensamkommande ungdomar. Projektets primära målgrupp är ensamkommande ungdomar och andra nyanlända unga. Sekundär målgrupp är pedagoger i skolor som tagit emot nyanlända elever samt personal vid HVB-boenden. Efter projekt-tiden ska metodmaterialet användas i skolor och boenden för ensamkommande och äventyrsgruppen drivas vidare genom volontärer inom Miljöverkstan.

Öka jämställdhet och jämlikhet

Projektet Perspektivbyrån–normkritiska metoder för likabehandling, Sensus Studieförbund, Norra Norrland.

Syftet med projektet är att förebygga och motverka diskriminering av barn samt utveckla metoder som bidrar till att skapa jämlika och tillgängliga kultur- och fritidsmiljöer. DE metoder som utvecklas utgår från ett barnperspektiv och används för att främja barns och ungas jämlika deltagande. Samtidigt kommer de att gynna ett jämlikt deltagande hos alla som besöker verksamheterna. Projektet jobbar med alla diskrimineringsgrunderna. Målgruppen är i första hand barn mellan 6 och 16 år och i andra hand kommunala kultur- och fritidsverksamheter, föreningsliv och andra aktörer som jobbar med normkritiska frågor, skolpersonal samt föräldrar och andra nära vuxna. Projektet genomförs i samverkan med ett flertal simhallar och bibliotek i Skellefteå, Sorsele och Umeå. De arbetssätt som tas fram kommer efter projekt-tiden att användas av de medverkande organisationerna. Metoderna kommer därtill att tillgängliggöras och spridas till andra aktörer som vill jobba med planmässig likabehandling ur ett barnperspektiv, både offentliga aktörer och inom det civila samhället.

Öka delaktighet och tillgänglighet för äldre personer med funktionsnedsättning

Projektet Äldre hiv-positivas livssituation, Hiv-Sverige.

Hiv-Sverige ska tillsammans med lokala medlemsföreningar och två offentliga aktörer synliggöra och förbättra äldre hiv-positivas livssituation i Sverige. De ska jobba med delaktighet, psykisk hälsa/ohälsa, gemenskap och stärkande fritidsaktiviteter. Projektet ska producera ett kunskapsunderlag om äldre hiv-positivas situation i Sverige, utveckla handlingsplaner och förslag till insatser, kompetensförstärkning, bemötande med mera kring äldre hiv-positivas situation i Sverige. Projektets primära målgrupp är äldre personer med hiv i Sverige. Andra målgrupper som berörs av projektet är personal inom vård och äldreomsorg, föreningsaktiva inom intresseorganisationer som möter hiv-positiva samt politiker och tjänstemän inom stat, kommun och landsting. Projektet kommer att resultera i material och handlingsplaner som Hiv-Sverige,

Skr. 2017/18:277 lokalgrupperna och samarbetspartnerna driver vidare inom respektive ordinarie verksamhet.

Stärka inflytandet för barn och unga

Projektet Podden Osynligt sjuk, Riksförbundet Cystisk Fibros.

Syftet med projektet är att förebygga psykisk ohälsa för barn och unga som lever med cystisk fibros (CF) eller primär ciliär dyskinesi (PCD). Projektet avser att stärka målgruppens självkänsla, ge ökad kunskap och skapa större delaktighet i ett socialt sammanhang. Barnen och ungdomarna ska planera och producera en podcast, där de själva bestämmer ämnena som tas upp och vilka som ska intervjuas. På det sättet ska de nå ut till andra barn och unga, med och utan CF eller PCD, samt till föräldrar, partners, syskon och personal inom vården, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen etc. Den primära målgruppen är cirka 400 barn och unga, med CF eller PCD, i åldern 10–25 år. I projektet deltar omkring 30 barn och unga aktivt i planering och genomförande av aktiviteter. Podden ska leva vidare efter projektet.

6 Kommunikation, uppföljning och utvärdering

6.1 Kommunikation

Under 2017 genomfördes ett arbete via främst digitala kanaler för att öka kännedomen och kunskapen om Allmänna arvsfonden och dess verksamhet. Men även en tryckt produkt, Demokratihandboken, har tagits fram under året och fått både stor och bred spridning.

6.1.1 Allmänna arvsfonden i sociala medier

Allmänna arvsfonden finns i dag på Twitter och Facebook. Under 2018 finns en ambition att starta upp även på Instagram.

Både närvaron (antalet inlägg) och räckvidden (antalet personer som nås) av information om Allmänna arvsfonden via sociala medier ökade under 2017. I snitt publicerades 1,9 inlägg per dag i de sociala medierna, jämfört med 1,6 inlägg per dag under 2016. Antalet unika användare som nåddes av informationen via Facebook uppgick under 2017 till cirka två miljoner, vilket motsvarade en ökning med 94 procent jämfört med 2016.

Det har skett en stadig ökning av antal personer som väljer att aktivt följa Allmänna arvsfonden i de sociala kanalerna. Arvsfondens Facebook-sida ökade under 2017 till 5086 följare, en ökning med 37 procent jämfört med 2016. Arvsfondens följare på Twitter ökade till 1 447 stycken, en ökning med 40 procent jämfört med 2016.

6.1.2 Allmänna arvsfondens nyhetsbrev

Skr. 2017/18:277

Syftet med nyhetsbrevet är att öka kännedomen och fördjupa kunskapen om Allmänna arvsfonden och hur fondens medel används.

Under 2017 ökade frekvensen på utskick av nyhetsbrevet så att det skickas ut med tio utgåvor per år, från tidigare sex.

Målsättningen är att öka antalet prenumeranter på nyhetsbrevet, och det har kontinuerligt gjorts insatser för att samla in nya prenumeranter. Under 2017 ökade antalet prenumeranter på nyhetsbrevet till 3962, vilket var en ökning med 150 procent jämfört med föregående år.

6.1.3 Utvärdering av arvsfonden.se

Under 2016 utvecklades webbplatsen arvsfonden.se med syftet att bli mer coachande och stödjande för den som vill veta mer om Arvsfondens verksamhet eller funderar på att söka pengar för ett projekt. Denna förändring av arvsfonden.se följdes under 2017 upp genom en webbaserad kundundersökning där webbplatsens besökare har fått svara på ett antal frågor och ge sitt helhetsbetyg av arvsfonden.se.

Resultatet var att 72 procent av respondenterna gav webbplatsen betyget fyra eller fem på en femgradig skala, vilket bekräftar att den omgjorda arvsfonden.se fyller sitt syfte.

6.1.4 Allmänna arvsfonden i medierna

För andra året i rad publicerade Arvsfonden sin projektbarometer. Då Arvsfonden har som mål att vara till för hela Sverige och att det ska starta minst ett nytt projekt i varje län varje år, är syftet med Projektbarometern att visa hur fördelningen av projektstöd ser ut länsvis. Projektbarometern för utdelade medel 2016 resulterade i 105 publiceringar med ett beräknat annonsvärde av 3 449 416 kronor. Som framgår av tabell 6.1 har Arvsfondens exponering och genomslag i redaktionella medier ökat de senaste tre åren (källa: Statistisk årsrapport 2017 framtagen av Retriever).

Rapporteringen kring Arvsfonden i redaktionella medier har ökat markant under de senaste åren. De medier som skriver mest om Arvsfonden hör till kategorin Prioriterad landsortspress.

Tabell 6.1 Exponering och genomslag i redaktionella medier, nyckeltal

Nyckeltal	2017	2016	2015
Antal artiklar	2 906	2 415	2 256
Räckvidd (miljoner)	144,5	102	118
Delningar Facebook	114 767	70 876	63 802
Delningar Twitter	3 878	712	2 107

Demokratihandboken

Trycksaken ”Demokratihandboken – prata, lyssna, förändra!” lanserades den 3 oktober 2017. Syftet med Demokratihandboken är att öka känne-

domen om Allmänna arvsfonden genom att inspirera och locka medborgare att bli nyfikna på sina demokratiska rättigheter, samt att visa hur man kan bli delaktig och vara med och påverka genom en förening – där kopplingen till Arvsfonden som möjliggörare finns. Målgrupperna är föreningar, landsting, kommuner, skolor och engagerad allmänhet. Under 2017 har boken spridits i strax över 10 300 fysiska exemplar och laddats ner digitalt från arvsfonden.se nästan 2 000 gånger.

6.1.5 Rörlig bild och film

Under 2017 stod rörlig bild och video för en betydligt större del av Arvsfondens kommunikation. Rörlig bild premieras i de sociala kanalerna så att det blir lättare att nå ut till fler, och för många är det också lättare att ta till sig budskap genom rörliga medier jämfört med skriven text.

50 projektfilmer

Under slutet av 2016 påbörjades arbetet med att producera filmer om 50 olika arvsfondsprojekt, där projekten själva fick berätta om sin verksamhet. Filmerna blev klara under mars 2017 och har kommunicerats ut och spridits under året främst i sociala medier men även på webbplatsen arvsfonden.se. De första tolv filmerna handlade om projekt som riktade sig till personer med funktionsnedsättning, och publicerades under en fyraveckorsperiod i samband med att Arvsfondens satsning Egen Kraft avslutades. Efter sex veckor hade filmerna visats över 350 000 gånger.

Så söker du pengar ur Arvsfonden – två instruktionsfilmer

I början av 2017 färdigställdes två instruktionsfilmer om hur man söker pengar ur Allmänna arvsfonden. I den ena filmen berättar en handläggare från Arvsfonden om hur en ansökan går till och vad som gäller. Den andra filmen tar upp samma ämnen men det är en projektledare från ett arvsfondsprojekt som berättar hur det går till när man söker. Filmerna har publicerats i alla Arvsfondens digitala kanaler och är en del i arbetet med att avdramatisera sökprocessen och vara stödjande gentemot den som funderar på att söka pengar för ett projekt.

Livesändningar

Flera livesändningar via sociala medier har genomförts under 2017. De två utvärderingsseminarier (Egen Kraft och Kärleken är fri) som Arvsfonden arrangerade under året livesändes på både Twitter och Facebook. Även flera seminarier som Arvsfonden har hållit på konferenser under året har livesänts på Facebook, bland annat ett seminarium från Barnrättsdagarna i Örebro samt från MR-dagarna i Jönköping.

6.2 Uppföljning och utvärdering

De utvärderingar som Arvsfondsdelegationen initierat utförs av forskare inom det aktuella området. Utvärderingarna visar att de erfarenheter och

kunskaper som det civila samhällets organisationer genererar i stor utsträckning tas tillvara både i organisationer, offentlig sektor och forskningsvärlden. Det civila samhällets organisationer utvecklar sitt organisationskapital, gör nya upptäckter inom sitt område, utökar sina målgrupper och skaffar nya samtalspartner. Och allra viktigast – projekten utvecklar metoder och verksamheter som kommer Allmänna arvsfondens tre målgrupper till godo.

De genomförda studierna visar på projektens möjligheter att skapa mötesplatser och ge nya positiva förebilder för människor som lever i utanförskap. Utvärderingarna ger många exempel på hur det civila samhällets organisationer kan stärka människors livsvillkor, för att på så sätt försöka åstadkomma en förändring. Studierna visar även på möjligheterna, men ibland även svårigheterna, som finns i organisationers partnerskap med offentliga aktörer. Rapporterna belyser även hur projekt synliggör samhällsproblem som tidigare inte uppmärksammats, samtidigt som projekten i sig genererar kunskap som enligt forskarna ibland kan anses vara banbrytande för utvecklingen inom det aktuella området. Men studierna visar också på kortsiktiga ekonomiska lösningar, organisatoriska hinder i mötet med den offentliga sektorn och en allt mer komplex och svårhanterlig social utsatthet i samhället som påverkar projektens möjlighet att genomföra sitt arbete.

Flera utvärderingar lyfter också de komplexa situationer som många projektmedarbetare möter. Projektmedarbetare förväntas ha förmågan att engagera, mobilisera och tydliggöra för att kunna organisera arbetet. Det krävs också att de ska lyssna, känna av situationer och anpassa arbetet efter situationen och att kunna tala med människor, både i målgruppen och från andra samarbetsparter och myndigheter. Många projekt är dessutom personberoende och därmed sköra om projektmedarbetare slutar innan projektet är avslutat.

Projekten leder till att nya arbetsmetoder och verksamheter, nya hjälpmedel, förbättrade former för delaktighet med mera sprids vidare och till betydande andel blir reguljär verksamhet finansierad av offentliga eller andra medel. På det sättet blir projekten investeringar i samhället, som kommer Allmänna arvsfondens målgrupper till del även långt efter det att finansiering ur fonden upphört.

Att ta tillvara kunskaper och erfarenheter

Arvsfondsdelegationens strategi för uppföljning och utvärdering följer pengarnas väg från inkommen ansökan fram till avslutat och redovisat projekt. Syftet är att ta tillvara kunskaper och erfarenheter från inkomna ansökningar och beviljade projekt. Strategin genomförs i tre steg: uppföljning, utvärdering och erfarenhetsspridning. Den utgår från ett antal övergripande frågeställningar: Vilka spår lämnar Allmänna arvsfondens pengar och under vilka betingelser lämnar pengarna spår? Vilka framkomliga vägar och vilka hinder stöter projekten på? Hur upplever målgrupperna insatserna? Vilka roller har målgruppen i projekten och hur får de en röst? Hur många har deltagit i den aktuella verksamheten?

Synen på projekt

Projektverksamhet handlar om att pröva något nytt, vilket gör att projekt till sin natur både är komplexa och oförutsägbara. Arvsfondsprojekt bedrivs dessutom inom den ideella sektorn, där organisationer och föreningar verkar under olika förutsättningar. Bland de projekt som får medel ur fonden återfinns gamla och nya organisationer, föreningar med fast anställda och projektanställda, avlönade och oavlönade, utbildade och utbildade. Uppföljnings- och utvärderingsverksamheten belyser därför projektens verksamhet ur olika perspektiv som till exempel organisationens, medarbetarnas och projektdeltagarnas. En annan viktig aspekt är jämställdhetsperspektivet. Genom att belysa verksamheterna från olika perspektiv kan strategin synliggöra värdefull kunskap om och ge förståelse för det civila samhällets organisationers insatser och betydelse i samhället.

Uppföljning av enskilda projekts överlevnad

Organisationer och föreningar som beviljas medel ur Arvsfonden ska efter varje avslutat projektår lämna in en redovisning av projektet. De avslutade projektens slutredovisningar granskas särskilt och grupperas sedan i fyra olika kategorier utifrån vilka spår projekten lämnar (se nedan). Kategoriseringen görs dels utifrån slutredovisningen, dels utifrån kompletterande diskussioner med de avslutade projekten. Den slutliga kategoriseringen görs minst fyra månader efter det att stödet ur Arvsfonden upphört. Syftet med granskningen av slutredovisningarna är att kontrollera att medlen används för avsett ändamål, att följa upp i vilken omfattning projekten lever vidare samt ge kunskap om under vilka betingelser Allmänna arvsfondens pengar lämnar spår. Under 2017 har totalt 155 projektstöd slutredovisats och kategoriserats enligt nedan.

Kategori 1 – Projekt som inte lämnar några spår

I kategori 1 ingår de projekt som inte lyckades genomföra den verksamhet som de hade beviljats medel för. Sex av de slutredovisade projekten hamnade i denna kategori. Anledningen till att projekten inte lyckades var bland annat att de inte var tillräckligt förankrade i den egna organisationen och eller i de planerade samarbetsorganisationerna. Uppföljningar av denna kategori projekt visar dock att de erfarenheter som gjordes inom projekten i vissa fall ligger till grund för föreningens fortsatta utvecklingsarbete.

Kategori 2 – Projekt som genomfört den verksamhet som planerats

I denna kategori finns de projekt som har gjort det som stod i deras projektplan, men som inte på ett tydligt sätt lever vidare efter projektets slut. Majoriteten av dessa projekt handlar om att utifrån erfarenheter från målgruppen ta fram metoder, handledningar och kunskap. Ämnena kan variera och omfatta exempelvis cystisk fibros, dyslexi eller läs- och skrivsvårigheter och stöd vid suicid samt olyckshändelse.

Projekten i denna kategori har genomförts enligt planen men har vid redovisningstillfället inte lämnat några synliga spår i det fortsatta arbetet. Enligt projekten krävs det mycket tid för att sälja in och marknadsföra

sina tjänster och material, tid som inte längre finns när projektet är avslutat. Även om de aktiviteter som genomförts inom projektet inte längre finns kvar kan de verksamheter som bedrivits under projektets gång ha varit av stor betydelse för dem som varit delaktiga. Exempel är skoltrötta elever som via teater och berättande fått hjälp att komma vidare i sina studier och barn som genom lek fått lära sig om barnkonventionen, miljö och hållbarhet.

Här finns också exempel på nya samarbeten som uppstått, exempelvis Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft som samarbetat med ett stort antal aktörer så som Unga KRIS, Studieförbundet och Rehabiliteringsmedicin på Danderyds sjukhus.

Kategori 3 – Erfarenheterna från projekten lever vidare

I denna kategori finns projekt som har tagit fram en metod eller ett nytt arbetssätt som sedan används i organisationen eller av aktörer utanför organisationen, exempelvis inom offentlig sektor. Erfarenheterna tas tillvara på ett tydligt sätt, men det kan vara svårt att få en uppfattning om i vilken utsträckning det sker. Det rör sig om erfarenheter som i flera fall, efter projektets slut, används i olika former av utbildningar i studiecirklar och mentorskapsprogram. Ett exempel på detta är Riksförbundet HOBS projekt HOBS, hälsa oberoende av storlek, som tagit fram en metod med fokus på hälsa och välmående. Föreningen har nu kurser både i digital form på nätet och i studiecirkelform runt om i landet. Ett annat exempel är Huddinge Hushållningssällskap Västs projekt Mat, musik och minnen som utvecklat en metod för personer med demens för att stimulera minnet och skapa trygghet. Materialet finns att ladda ner och föreningen håller utbildningar i äldreomsorgen runt om i landet. Slutligen kan nämnas Kulturens Bildningsverksamhets projekt Rätten till sin identitet – ett ungdomsprojekt där ungdomar inom subkulturer främst goth, via en bok, musik och konferenser runt om i landet lyft fram och synliggjort diskriminering och brott av hatbrottskaraktär som de utsatts för. Arbetet fortsätter nu i det nybildade förbundet SUB – Riksförbundet För Subkultur.

32 av de slutredovisade projekten har av Arvsfondsdelegationen kategoriserats inom denna kategori. Se bilaga 1 för en kort beskrivning av respektive projekts överlevnad efter det att finansieringen ur Arvsfonden upphört.

Kategori 4 – Verksamheten lever vidare

I denna kategori finns projekt där verksamheter lever vidare helt eller delvis och finansieras av organisationen själv eller av kommun, landsting, avgifter eller via statliga medel. Ett exempel är RFHL:s projekt Qrut som tagit fram ett arbetssätt att stötta mammor som riskerar att få eller redan fått sina barn omhändertagna av socialtjänsten. I dag är Qrut en egen förening som finansieras via socialförvaltningen som köper deras tjänster som medlare och föreläsare. Ett annat projekt där verksamheten lever vidare är fotbollsföreningen IFK Trollhättans projekt Sporty Friday som ville väcka de boendes intresse för områdets föreningsliv och aktiviteter genom ett samarbete mellan ett antal lokala idrottsföreningar, skolor, fritidsgårdar, närpolisen och bostadsbolag. Projektet innebär ett

brett utbud av öppna verksamheter på fredagskvällarna. Verksamheten fortsätter nu med stöd från Västra Götalands Idrottsförbund och Trollhättans stad.

Det är inte helt enkelt att säkerställa hur projekten finansieras då det ofta handlar om flera olika typer av finansiering samtidigt. Förutom medlemsavgifter finansieras verksamheterna av offentlig sektor som både köper tjänster, ger bidrag av olika slag och ger personer med olika typer av försörjningsstöd möjlighet att medverka i projekten.

Av de 52 projekt som Arvsfondsdelegationen kategoriserat i denna kategori har majoriteten någon form av finansiering av offentlig sektor som använder metoden, köper in tjänster eller ger ekonomiskt bidrag.

I andra avslutade projekt fortsätter organisationen det arbete som påbörjats. De verksamheter som bedrivs handlar i huvudsak om olika metoder som tagits fram men också om information och stöd. Exempelvis Svenska Samernas Riksförbund, vars projekt syftade till att ge unga samer större möjlighet till inflytande inom renskötsel och i samebyarna. Ett ungdomsråd har nu bildats och unga har tagit plats i styrelsen och i olika arbetsgrupper inom organisationen.

Gemensamt för flera av projekten var att de samverkade redan på ett tidigt stadium med offentlig sektor.

Se bilaga 3 för en kort beskrivning av de projekt som kategoriserats som överlevare (kategori 3 och 4) efter det att finansieringen ur Allmänna arvsfonden upphört.

6.3 Arvsfondsdelegationens kategorisering av projektens överlevnad 2017

Genomgången av 155 inkomna slutredovisningar utmynnar i följande kategorisering av överlevnad efter det att finansieringen ur Arvsfonden upphört.

Tabell 6.2 Arvsfondsdelegationens kategorisering av projektens överlevnad

Slutredovisningar granskade 2017 (155 st.)

Överlevnadskategorier	
Kategori 1	6
Kategori 2	65
Kategori 3	32
Kategori 4	52
Totalt antal granskade slutredovisningar	155

Uppföljningen av redovisade projekt (se tabell 6.2) visar att 54 procent (kategorierna 3 och 4) av projektens verksamhet lever vidare i någon form.

I huvudsak framträder tre bidragande faktorer till i vilken mån en organisation lyckas genomföra sitt projekt så att erfarenheter och kunskaper tas tillvara:

- Projektförankring, både inom den egna organisationen och externt, är en viktig förutsättning för att erfarenheterna ska kunna leva vidare. Förankring är viktig både på lednings- och verksamhetsnivå såväl i den egna organisationen som hos aktörer man ska samarbeta med eller som kan vara tänkbara finansiärer i framtiden. Inte minst viktigt är att den tänkta målgruppen för projektet är med och påverkar utformningen av verksamheten.
- Dokumentation är en annan avgörande faktor för att kunna ta tillvara erfarenheter och kunskaper. Att dokumentera och sätta ord på sitt arbete är värdefullt både för att utveckla den egna verksamheten och för att sprida erfarenheterna vidare.
- Tiden är ytterligare en betydelsefull faktor. Att engagera och förankra en projekttid för att så småningom genomföra den tar tid.

Arvsfondsdelegationens kategorisering av projektens överlevnad 2007–2017

Under den senaste elvaårsperioden har 1 505 avslutade projekt kategoriserats utifrån vad som händer med projekten efter det att Arvsfondens finansiering upphört. Av projekten lever drygt 50 procent vidare (se tabell 6.3) vid tidpunkten för kansliets granskning.

Tabell 6.3 Arvsfondsdelegationens kategorisering av projektens överlevnad.

Slutredovisningar granskade 2007–2017 (1 505 st.)

Överlevnadskategorier	
Kategori 1	46
Kategori 2	701
Kategori 3	321
Kategori 4	437
Totalt antal granskade slutredovisningar	1 505

Forskarnas kategorisering av projektens överlevnad 2017

En viktig del i de utvärderingar som forskare genomför på uppdrag av Arvsfondsdelegationen är att kategorisera överlevnaden i de projekt som utvärderas. Utvärderarna kategoriserar avslutade projekt på samma sätt som Arvsfondsdelegationen. De har använt sig av projektens dokumentation, enkäter och/eller telefonintervjuer, projektbesök samt intervjuer. Nedan (se tabell 6.4) redovisas den kategorisering av projektens överlevnad som gjorts av forskarna i två av de tre utvärderingar som slutfördes under 2017. Inom utvärderingen av satsningen Egen Kraft! gjordes ingen kategorisering av överlevnaden eftersom de flesta projekt fortfarande pågick när utvärderingen avslutades. Totalt omfattar forskarnas kategorisering 96 projekt. Överlevnadsgraden på drygt 44 procent är något lägre än genomsnittet för arvsfondsprojekt. En förklaring till detta är att en av utvärderingarna omfattar projekt som till stor del genomfördes för mer än tio år sedan.

Tabell 6.4 Forskarnas kategorisering av projektens överlevnad

Utvärderingar avslutade 2017 (96 st.)

Överlevnadskategorier	
Kategori 1	4
Kategori 2	50
Kategori 3	26
Kategori 4	16
Totalt antal kategoriserade projekt	96
Pågående projekt, ej kategoriserade	19

Enligt forskarna är överlevnadsgraden för de granskade projekten beroende av goda relationer och samarbeten med befintliga och relevanta privata, kommunala och statliga organisationer. Genom att göra aktörer som representerar den offentliga sektorn till aktiva parter skapar projekten incitament som kan säkerställa ett långsiktigt stöd. En slutsats är att målgruppens delaktighet är en framgångsfaktor för projektens genomförande och överlevnad.

Forskarnas kategorisering av projektens överlevnad 2007–2017

Under elva år har 1 205 projekt kategoriserats av forskarna utifrån sin grad av överlevnad (se tabell 6.5). De projekt som utvärderats av forskarna har fått stöd ur Arvsfonden under perioden 1994–2017. Enligt forskarnas egen bedömning lever drygt 48 procent (584 projekt) vidare i någon form efter det att finansieringen ur Allmänna arvsfonden har upphört. Att forskarna funnit en lägre överlevnadsgrad än Arvsfondsdelegationen kan ha samband dels med att de projekt forskarna följt upp går längre tillbaka i tiden, dels att projekt som beviljas medel i dag ska ha en plan för överlevnad.

Tabell 6.5 Forskarnas kategorisering av projektens överlevnad

Utvärderingar avslutade 2007–2017 (1 205 st.)

Överlevnadskategorier	
Kategori 1	73
Kategori 2	548
Kategori 3	298
Kategori 4	286
Totalt antal kategoriserade projekt	1 205

Arvsfondsdelegationens projekt ur ett genusperspektiv

Arbetet med frågor om jämställdhet avser att synliggöra om och på vilket sätt projekten utmanar den rådande maktstrukturen i ett intersektionellt perspektiv. Genusperspektivet uppmärksammas i såväl handläggning av ärenden som de utvärderingar som initieras. För att synliggöra könsmaktens ordning i de projekt som beviljas medel görs en uppföljning av hur stor andel av projektledarna som är män respektive kvinnor. Arvsfondsdelegationen följer också upp de projekt som riktar sig enbart till

män respektive kvinnor för att få kunskap om vilka frågeställningar som det civila samhällets organisationer uppmärksammar alternativt inte uppmärksammar ur ett genusperspektiv.

Studier av det civila samhällets organisationer har visat att män oftare deltar på högre nivå i organisationerna än kvinnor, som i högre utsträckning än män återfinns på positioner med begränsad makt men med stort ansvar. Detta bekräftas i Handelshögskolans studie av arvsfondsprojekt, Projektledaren, organisationen och projektet. Studien visar att projektledarna i allmänhet är högutbildade kvinnor (69 procent) i alla åldrar. Av studien framgår också att 46 procent är heltidsanställda medan 37 procent är anställda på halvtid eller mindre.

I de projekt som slutredovisats under 2017 har 65 procent av projektledarna varit kvinnor. I åtta av projekten hade man delat ledarskap, en man och en kvinna. När det gäller lokalstödsprojekten gäller det omvända där majoriteten av projektledare är män.

Att leda projekt, starta upp och genomföra verksamheter med syfte att pröva nya metoder, möta och ge stöd åt människor som lever i utsatta situationer, leda volontärer och ansvara för en budget innebär sannolikt både stort ansvar och makt i situationen. Däremot har en projektledare inte nödvändigtvis makt över sin situation i alla lägen.

Det finns ingen större skillnad vad det gäller vilken typ av organisation och vilka typer av verksamheter som män och kvinnor är projektledare för. Här skiljer sig arvsfondsprojekten från studier som visar att kvinnor oftare än män är engagerade inom omsorg, solidaritet och kultur.

Av de projekt som Arvsfondsdelegationen beviljade stöd till under 2017 bedriver två verksamheter som riktar sig enbart till män. Båda projekten drivs av riksorganisationen MÄN (tidigare Män för Jämställdhet). Ett av projekten är Mannen Myten som syftar till att utmana och förändra destruktiva maskulinitetsnormer. Detta görs tillsammans med killar och unga män, främst från förorter och glesbygd, som bär på erfarenheter av att befinna sig i olika positioner i olika maktordningar. Det övergripande målet är att utveckla kunskap och metoder så att jämställdhetsarbetet blir relevant för fler killar och unga män samt att deras engagemang ökar. Det andra projektet är Machofabriken 2.0, som genomförs tillsammans med Unizon och ROKS och har som syfte att vidareutveckla metodmaterialet Machofabriken till att omfatta ett bredare våldsperspektiv och normförändrande arbete.

Nitton projekt riktar sig enbart till kvinnor. Majoriteten av projekten vänder sig till flickor och kvinnor som befinner sig i utsatta situationer. Ett sådant projekt är Sensus Studieförbund, Uppsala och Härnösands projekt Kometmammor som vill utforma en verksamhet för föräldrautbildning som särskilt vänder sig till före detta missbrukande kvinnor där en andel även har beroendetillstånd i kombination med neuropsykiatriska diagnoser.

Fyra av projekten handlar om att motverka hedersrelaterat våld och förtryck och att förebygga könsstymning. Afarvänner i Sveriges projekt Reproduktiv hälsa och integration är ett exempel på detta. Föreningen vill i projektet arbeta med unga nyanlända för att förhindra att skadliga sedvänjor fortsätter utövas i det nya hemlandet. Projektet syftar till att mobilisera ungdomar med afariskt och somaliskt ursprung i förebygg-

ande arbete mot kvinnlig könsstypning och andra former av hedersrelaterat våld och förtryck.

Ett flertal projekt har som syfte att engagera unga kvinnor i musik och kultur och samhällsfrågor. Ett exempel är Internationella kvinnoföreningen i Malmös projekt Tjejdriven – kulturfusion på tjejers villkor, vars syfte är att öka förutsättningarna för att fler unga kvinnor/flickor med utländsk bakgrund i Malmö tar aktiv del i civilsamhälle och föreningsliv. Genom att skapa en gemensam kulturscen för och med tjejer, en kulturell fusion inom mode, dans och musik vill projektet minska socialt utanförskap, öka inkludering och visa på likheter mellan olika kulturer samtidigt som Tjejdriven utmanar fördomar och skapar debatt. Projektets mål är att ge unga kvinnor möjlighet att mötas över kulturella gränser för att tillsammans skapa en mångkulturell gemenskap. Tillsammans planerar och genomför tjejerna kulturfusioner inom mode, dans och musik på sina egna villkor. Projektet arbetar aktivt för att bryta de osynliga strukturer som håller de unga tjejerna tillbaka från att förverkliga sig själva. Projektets primära målgrupp är unga kvinnor/flickor med utländsk bakgrund som är 12–25 år. Projektet strävar efter att nå ut till de mest segregerade och låginkomsttäta områdena i Malmö.

Flera projekt fokuserar delvis på målgruppen transpersoner. Ett exempel är föreningen Storasystems projekt Hela mig, vars syfte är att hjälpa unga personer som är eller har varit utsatta för sexuella övergrepp och våldtäkt med den sexualitetsproblematik som kan komma efter ett övergrepp. Målet är att samla och sprida kunskap om hur sexuella övergrepp kan påverka ens sexualitet samt att förbättra tillgången till sexologiskt stöd.

Projektets primära målgrupp är tjejer, killar och transpersoner mellan 13 och 25 år som varit utsatta för våldtäkt eller sexuella övergrepp. Ett annat exempel är ABF Umeåregionens projekt Loud grrl – den rosa metoden, som ska ta fram nya metoder för hur studieförbund och musikföreningar kan arbeta med musikverksamhet, för att ge tjejer och unga transpersoner samma möjlighet som män att bli och vara musiker. Projektet kommer göra en behovskartläggning och utifrån den utveckla nya pedagogiska metoder för musikhandledning och kompetensutveckling av tjejer och transpersoner i åldern 16–25 år som vill spela musik.

Uppföljning av målgruppens delaktighet i arvsfondsprojekten

Arvsfondsdelegationens uppföljnings- och utvärderingsverksamhet visar att fondens medel lämnar spår, men också att många utmaningar återstår för att säkerställa att fondens medel når ut till målgrupperna oavsett ålder, kön, etnicitet, sexualitet, socioekonomisk bakgrund, funktionsnedsättning och plats. En annan utmaning är att fondens målgrupper får reella möjligheter att också ha inflytande över och i de verksamheter som bedrivs.

Syftet med uppföljningen av målgruppens delaktighet är att synliggöra målgruppens roller i projekten, hur de får en röst, hur man når målgruppen och vilka projekten når respektive inte når.

Ett av kriterierna för att beviljas medel är målgruppens delaktighet. Handläggarna lägger stor vikt vid målgruppens delaktighet i beredningen av projektansökningar. Hur deltagandet ser ut i olika samhällsgrupper

och möjligheten att påverka detta är svårare att få en bild av och att påverka då föreningar och organisationer har sina unika förutsättningar. Vissa lokala föreningar är en del av en riksorganisation med långa anor. Andra organisationer är nya och utvecklade ur specifika behov och idéer som kan kopplas till den lokala platsen. Många organisationer med regional eller nationell förankring har en central organisation och avser utifrån ett uppdrag eller en övergripande ambition att skapa bättre förutsättningar för andra än för dem som är medlemmar i föreningen.

I det följande sammanfattas hur delaktigheten redovisats i de projekt som slutredovisats under 2017.

Problemformulering och initiativ

Initiativet till arvsfondsprojekten tas ofta i en intresseorganisation där organisationen representerar målgruppen. Ibland har ett behov eller en möjlighet uppmärksammats och efterfrågats av en enskild person ur målgruppen. I vissa fall kommer initiativet från en person utanför målgruppen. Vilken roll målgruppen har i planeringen av projektet framgår inte alltid i projektens redovisning. Vanligt förekommande är dock att målgruppen finns med i en referensgrupp och delar med sig av sina erfarenheter och förväntningar. När det handlar om små barn eller personer med grava funktionsnedsättningar kan även anhöriga och personal föra målgruppens talan.

Inflytande över och delaktighet i projekten

Enligt projektens slutredovisningar är det främst i genomförandet och i planeringen av projektet som målgruppen får ett reellt inflytande och kan vara delaktig. Därmed inte sagt att målgruppen alltid även får inflytande i övriga delar av organisationens verksamhet. Projekten skapar arenor och mötesplatser där människor med liknande erfarenheter, idéer och drömmar möts. Att dela gemensamma erfarenheter med andra ger en positiv identitetsutveckling som kan bilda motvikt mot den negativa identitet som marginaliserade grupper tilldelats av majoritetssamhället. I projekten får målgruppen redskap att sätt ord på sina erfarenheter, bryta med ett destruktivt liv och redskap att gå vidare exempelvis till arbete och studier. Redskapen kan vara film eller teater, framtagande av ny teknik eller ett nytt arbetssätt. Genom medverkan i projekten och föreningslivet blir människor delaktiga i ett sammanhang och i samhället.

Vilka når projekten och hur? Vilka når man inte?

Civilsamhället framställs ofta som en plats där marginaliserade grupper kan göra sina röster hörda genom att organisera sig, och engagemang i civilsamhället förknippas ofta med ökat inflytande och resurser. Det gör det extra viktigt att ställa frågor om vilka röster som får inflytande i civilsamhället och vilka som utestängs.

Vilka projekten når och inte når är svårt att få en uppfattning om då det sällan framgår av projektens redovisning. Ofta redovisas antal män och antal kvinnor, men andra maktordningar som klass, sexualitet, etnicitet och funktionsförmåga saknas, om det inte är det som utmärker den specifika målgruppen.

I första hand når projekten sina egna medlemmar. Men den offentliga sektorn är ofta samarbetspartner och utgör en arena för utförande och en ingång för att få kontakt med målgruppen. Skolan, både förskola, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola är en av de vanligaste arenorna för projekt. Därav kan man dra slutsatsen att många projekt når ut till ett brett spektrum av barn och unga. Detta säger dock inget om inflytande och valfrihet att delta, men å andra sidan når projekten sannolikt unga som annars aldrig skulle komma i kontakt med föreningslivet och specifika verksamheter. Detta är ett dilemma som arvsfonden försöker hålla levande i sin handläggning.

Vilken roll har målgruppen efter projekttidens slut?

I bedömningen av målgruppernas delaktighet i projekten ingår även vilken roll den aktuella målgruppen har efter projektets slut. Ett exempel är ungdomar som utbildats till informatörer i Insamlingsstiftelsen Kvinna till Kvinna projekt Unga engagerar unga. Ett annat exempel är personer med intellektuella funktionsnedsättningar som utbildats till guider i Föreningen Staffansgårdens projekt Dellenmodellen och som nu inom ramen för daglig verksamhet ger guidade turer på sjöar i närområdet. Ett tredje exempel är före detta missbrukare som efter projektets slut leder självhjälpgrupper i Skyddsvärnets regi. I vissa fall har målgruppen efter projektet fått en etablerad roll i organisationens verksamhet. Exempelvis har deltagare i projekten fått en roll som ledare i organisationen, blivit invalda i organisationens styrelse eller blivit utvalda att representera målgruppen i olika typer av referensgrupper. I några fall har sektioner bestående av den nya målgruppen eller utövare av den nya verksamheten bildats.

Lokalstöd och delaktighet

Lokalstöden används till många olika slags byggnationer, från anläggning av utegym, nybyggnation av aktivitetshallar, större tillgänglighetsanpassningar av lokaler och anläggningar till ombyggnation av cirkusträningslokaler. Delaktigheten ser därför väldigt olika ut. Det rör sig om allt från att initiativet kan ha kommit från målgruppen till att hela bygden är involverad i planering och byggande. Också när det gäller lokalstöden är det oftast via föreningen eller någon annan intresseorganisation som målgruppen får en röst. Det kan vara svårt för målgruppen att ha inflytande över den faktiska byggnationen, men däremot är målgruppen alltid involverad när det gäller planeringen och genomförandet av den faktiska verksamheten. Majoriteten av lokalstöden har någon form av samverkan med offentlig sektor vanligtvis fritids, särskolan och skolan. Inte sällan innebär lokalstödsprojekten att organisationen når en ny målgrupp, inte minst personer med funktionsnedsättning.

6.4 Utvärderingsverksamheten

De utvärderingar som Arvsfondsdelegationen initierar spänner över ett vitt fält och omfattar både pågående projekt och projekt som genom-

fördes flera år tillbaka i tiden. Utvärderingarna sker i tre steg – en genomgång av projektens dokumentation som består av ansökningar, redovisningar och slutrapporter, en enkätstudie och ett antal fallstudier som inkluderar besök och intervjuer. Utvärderingarna genomförs av forskare från en rad olika forskningsdiscipliner såsom välfärdsrätt, etnologi, statsvetenskap och socialt arbete.

Sedan 2006 har Arvsfondsdelegationen finansierat 51 utvärderingar som redovisats. Inom ramen för dessa utvärderingar har forskarna gjort en bedömning av överlevnaden av 1 205 projekt.

För närvarande ingår drygt 204 projekt i pågående utvärderingar. Under 2018 kommer en metautvärdering av samtliga utvärderingar genomförda 2006–2014 att slutredovisas. Ytterligare tre utvärderingar är under planering.

Tre utvärderingar avslutades 2017. I det följande redovisas kortfattat de viktigaste slutsatserna i dessa studier.

Samverkan kring hedersrelaterat våld och förtryck – En studie av projektet Kärleken är fri 2014–2017

Kärleken är fri var ett treårigt metodutvecklande projekt av social verksamhet som avser att motverka hedersrelaterat våld (HRV). Projektet föregicks av en ettårig förstudie och har finansierats av Arvsfonden med sammanlagt 42 miljoner kronor. Det är därmed det största projektet i Arvsfondens historia. Projektet är ett samarbete mellan Rädda Barnen, Länsstyrelsen i Östergötland och Folkteatern i Gävleborg/Örebro läns-teater samt samverkan med ett stort antal frivilligorganisationer och myndigheter.

Projektets övergripande syfte var att nå unga som lever med hedersrelaterade begränsningar och informera dessa om deras rättigheter, samt att stödet till utsatta för hedersrelaterat förtryck och våld ska utvecklas och säkras. Projektet var organiserat kring ett flertal delprojekt, där det första bestod av en nationell skolturné som riktade sig till grund- och gymnasieskolor och som avsåg att informera eleverna om deras rättigheter. Ett andra delprojekt bestod av ett nätverk av frivilligorganisationer som verkade för kunskapsutveckling kring hedersrelaterat våld och som avsåg att starta ett nationellt stödforum för hedersutsatta i form av en chatt. Ett tredje delprojekt avsåg att utveckla ett pedagogiskt material och ett internetbaserat stöd som riktade sig till lärare och annan skolpersonal. Projektet hade ett särskilt fokus på pojkars utsatthet och begränsningar utifrån deras dubbla roller som offer och förövare samt på heder i relation till homo- och bisexuella, trans- och queerpersoner.

Projektplanen för Kärleken är fri genomsyrades av målsättningen att skapa samverkan mellan ett stort antal aktörer och således har måluppfyllelsen varit förenad med att samverka mellan alla dessa aktörer skulle fungera. Projektet hade ett öppet förhållningssätt i ambitionerna att samverka genom att inte utesluta någon aktör, vilket innebar att frivilligorganisationer med vitt skilda perspektiv och värdegrunder sökte sig till projektet. Det övergripande organisatoriska upplägget genom skolturnén och stödforumet kan betraktas som väl genomtänkt för att möta projektets syfte och målformuleringar. Det kan även konstateras att projektet har haft många fördelar av att administreras av en så etablerad organi-

sation som Rädde Barnen, men att organisationens struktur och hierarkiska administration inte gav de bästa förutsättningarna för att samverka nationellt kring ett gemensamt projekt. Detta har inneburit att projektet delvis har implementerats och utvecklats i olika riktningar i olika delar av landet.

Projektets primära målgrupp var barn och unga som utsätts för HRV men det ingick även en vidare målgrupp av elever i grund- och gymnasieskolan generellt samt vuxna som möter barn och unga i den primära målgruppen i sitt dagliga arbete. Skolturnén och teaterproduktionen har nått ut till närmare 30 000 grund- och gymnasieelever på nära 100 skolor i flera städer, i synnerhet i de tre storstadsområdena. Delprojektet har också nått skolpersonal, myndighetsrepresentanter samt företrädare för frivilligorganisationer genom att etablera samverkansgrupper och har besökt ett stort antal stadsdelar, kommuner och städer i landet. Stödverksamheten har totalt fått in över 800 ärenden och närmare 500 från den primära målgruppen.

Av intervjuer med kuratorer i studien framgår att de möter unga som i olika grad lever med hedersrelaterade normer och begränsningar. Kuratorerna beskriver unga som har behov av stöd i en utsatt situation av HRV som en växande problematik. Även under intervjuerna med elever framgår att många av dem upplever att HRV förekommer i deras närhet och beskriver hur de själva eller personer i deras omgivning kan uppleva motsättningar mellan olika normer och värderingar i vardagen. Många av de vuxna som har intervjuats i studien beskriver en rädsla för att göra fel i arbetet för att motverka HRV eller för att bidra till stigmatisering av redan utsatta grupper i samhället. Den offentliga debatten som har polariserats ytterligare under senare år har bidragit till att spä på denna rädsla ytterligare. Motsättningarna kan i bästa fall leda till en ökad förståelse för komplexiteten på området som gynnar det metodutvecklande arbetet med HRV. I värsta fall leder motsättningarna till svårösta konflikter som verkar förlamande för det fortsatta arbetet med frågan. Den polariserade debatten riskerar med andra ord att bidra till att unga som lever i en utsatt situation osynliggörs. Det är viktigt att diskutera vems ansvar det är att lyfta fram de ungas röster och driva utvecklingsarbetet kring ungas rättigheter vidare.

Det finns ett behov av samverkan mellan myndigheter och civilsamhället i det fortsatta arbetet med HRV. Denna samverkan behöver i hög grad handla om ett erfarenhetsutbyte som bidrar till att öka den gemensamma kunskapen på området. Det krävs även ytterligare forskning på området för att öka förståelsen av vad HRV kan ta sig för utryck och för att förstå likheter och skillnader i ungas utsatthet inom olika kontexter i samhället. Det är viktigt att synliggöra de ungas erfarenheter för att ytterligare öka kunskapen om situationen för unga som lever med hedersrelaterade normer och värderingar men också för att låta de unga vara med och påverka utvecklingen av metoder i det förebyggande och stödjande arbetet. Trots interna motsättningar och en polariserad debatt menar forskaren att projektet har lyckats väl med metodutvecklingen av arbetet med att motverka HRV och stödja unga i en utsatt livssituation. Projektet lever kvar i Malmö, Göteborg och Umeå efter projektidens slut genom ett projekt kallat Det handlar om kärlek. I Stockholm har det genomförts ett stort antal skolveckor som nått många elever men det har

varit svårare att etablera en verksamhet som lever kvar på sikt. Emellertid driver enstaka samverkansgrupper i Stockholmsområdet fortsatt samarbete kring HRV lokalt. Genom samverkan mellan flera aktörer har det även utvecklats en stödverksamhet. Nu finns en stödchatt för barn och unga som är utsatta för HRV samt en lärarplattform där yrkesverksamma inom skolan får stöd av Rädda Barnen. Därtill har det utvecklats ett stort antal metodmaterial som kan användas i det fortsatta arbetet.

Utvärdering av Arvsfondens satsning Egen Kraft!

Möjlighet till Egen Kraft! – arvsfondsprojekt med fokus på att skapa ett samhälle för alla. Målet med Arvsfondens särskilda satsning Egen Kraft! var att förbättra levnadsvillkoren och skapa bättre möjligheter för personer med funktionsnedsättning i alla åldrar att påverka samhället och sina livssituationer. Under 2013–2016 beviljade Arvsfondsdelegationen drygt 590 miljoner kronor för 208 projekt inom tre olika områden: En arbetsmarknad för alla, Skola och utbildning för alla samt En aktiv fritid i livets alla faser. Forskare vid Örebro universitet har följt satsningen. Forskarnas övergripande frågeställningar handlar om levnadsvillkor: Vilka är de levnadsvillkor som projekten pekar ut som ojämlika för personer med funktionsnedsättning och på vilka sätt försöker projekten förändra dessa levnadsvillkor?

Det är främst lokala föreningar och brukarföreningar som är projektägare. Projekten vänder sig i stor utsträckning till vuxna och det finns en något ojämn könsfördelning där cirka hälften av projekten har flest kvinnor som deltagare medan en tredjedel har flest män som deltagare. En dryg femtedel av deltagarna i projekten utgörs av personer med annan etnisk bakgrund än svensk.

Projekten har först och främst som mål att bedriva verksamhet och påverka levnadsvillkoren på individ- och organisationsnivå. Många av projekten har som mål att tillgängliggöra individens närmaste omgivning inom olika områden. Det kan vara att erbjuda en tillgänglig fysisk miljö men det kan också handla om en kommunikativ och attitydmässig tillgänglighet. En tredje inriktning är att stärka individen. Aktiviteterna handlar ofta om kunskap som en möjliggörare för delaktighet och jämlika villkor. Många projekt vill även skapa mötesplatser för personer med funktionsnedsättning som syftar till att samla målgruppen kring en gemensam verksamhet eller aktivitet och/eller öka målgruppens sociala gemenskap.

En övergripande bild är att hela satsningen med alla dess projekt skapar möjligheter till betydelsefulla aktiviteter för många personer med funktionsnedsättning. Projekten har lyckats skapa tillgängliga miljöer, vilket har påverkat möjligheterna till delaktighet positivt. I ett kortsiktigt perspektiv skapar projekten möjligheter för personer med funktionsnedsättning att kunna påverka samhället och sina livssituationer, vilket i sin tur påverkar de enskilda individernas liv.

Enligt forskarna är de framkomliga vägar som projekten finner att skapa ett alternativ till ett otillgängligt samhälle, ett ”parallellsamhälle”, där tillgängligheten är hög och där personer med funktionsnedsättning kan medverka aktivt och på sina egna villkor. Det är under dessa beting-

elser som personer med funktionsnedsättning får möjlighet till delaktighet på jämlika villkor.

Men forskarna ser också risker med dessa alternativ. Likväl som projekten skapar möjligheter till jämlika villkor medan projekten pågår, finns det risker för att de bidrar till att upprätthålla hinder för delaktighet i ett mer långsiktigt perspektiv. Riskerna handlar om segregering och kortsiktig förändring av delaktighet. Om projekt bara riktar sin verksamhet till personer med funktionsnedsättning, skapar de en inkludering för personer med funktionsnedsättning likväl som exkludering av personer utan funktionsnedsättning. Segregation kan i sin tur påverka möjligheterna till socialt kapital och bidra till att upprätthålla stereotyper om personer med funktionsnedsättning. Det är därför viktigt att skapa inkluderande miljöer där personer med och utan funktionsnedsättning kan mötas för att skapa attitydmässig tillgänglighet och sänka trösklar till samhällslivet. Projekten behöver i högre grad än de är nu förankras i och samspela med ordinarie verksamheter för att nå en mer bestående samhällsförändring. Annars finns det enligt forskarna en risk att projekten blir en ”parallell parentes” som bara existerar en kort tid.

Föräldrastöd i praktiken – Uppföljning och utvärdering av Allmänna arvsfondens stöd till föräldrastödsprojekt 1994–2016

Över tid har Arvsfonden gett stöd till ett stort antal projekt som handlar om föräldrastöd. För att ta tillvara erfarenheter och kunskaper på temat har Arvsfondsdelegation låtit forskare följa upp projekt som sträcker sig över drygt två decennier. Utvärderingen omfattar 131 projekt. Projekten som granskats har visat sig vara mycket olika och spänner över ett brett fält av metoder, verksamheter och aktiviteter. Projekten har kommit i kontakt med föräldrar och i viss mån barn och unga och utvecklat metoder och verksamheter som har haft som mål att främja föräldraskapet. Projekten har överlag riktats mot föräldrar som av olika skäl uppfattats behöva särskilt stöd i sitt föräldraskap. Utifrån projektens inriktning och målgrupper är dessa föräldrar med utländsk bakgrund, frihetsberövade föräldrar, ensamma mammor, föräldrar med funktionsnedsättning och/eller föräldrar till barn och ungdomar med funktionsnedsättningar, missbrukande föräldrar samt familjer med sexuellt utsatta barn och ungdomar.

Studien visar att projekten har en relativt sett hög grad av måluppfyllelse när det gäller att nå ut till föräldrar, barn och ungdomar som av olika skäl har särskilt behov av stöd från det offentliga och det civila samhället. En stor andel av projekten (ca 28 procent) har riktats mot föräldrar som har migrerat till Sverige eller har en annan etnisk bakgrund än svensk, vilket tyder på att denna målgrupp har uppfattats som särskilt prioriterad av organisationerna.

Projekten har haft ett omfattande samarbete och kontakter med både offentliga organisationer och stiftelsedrivna eller ideella organisationer för att komma i kontakt med målgrupperna och genomföra projekten. Dessa kontakter och samarbeten kan i vissa avseenden vara relativt svårarbetade och problemfyllda. Därför har det ofta ställts stora krav på projektansvariga att vara flexibla i sina sätt att genomföra projekten. Granskningen av projekten visar att av de 106 projekt som granskats

närmare har 41 projekt (39 procent) resulterat i kunskaper och erfarenheter som finns kvar av projektet efter det att Arvsfondens ekonomiska stöd har upphört. I en viss andel (14 procent) av projekten införlivas antingen verksamheten, delar av den eller dess idéer i föreningens eller organisationens ordinarie verksamhet efter att projektet har avslutats. Projekten sätter därigenom tydliga avtryck i det civila samhället och i det offentliga samhället samt i arbetet med föräldrar.

Några av projekten har utvecklat nya metoder och material som i viss utsträckning långt efter det att projektet avslutats har använts av verksamheter som arbetar med den målgrupp som projekten riktades mot. Många projekt har inkluderat målgruppen i processen då projektet arbetats fram. Däremot är det betydligt mer ovanligt att målgruppen har inflytande över projektet som helhet. Det finns därför en tydlig rollfördelning mellan givare och mottagare i merparten av projekten.

Projekt som drivs av etablerade organisationer tycks ha en högre överlevnadsgrad än projekt som drivs av mindre etablerade organisationer eller grupper. En vanligt förekommande orsak till detta är att mindre etablerade organisationer ofta är beroende av en eller flera eldsjälarna vilket i ett längre perspektiv gör projekten och verksamheten mer sårbara. En framgångsfaktor för projekten är att organisationen sedan tidigare har en god kunskap om både föräldrastöd som verksamhet och den målgrupp som projektet riktas mot. Chansen till överlevnad tycks vara beroende av goda relationer och samarbeten med privata, kommunala och statliga organisationer alternativt med ideella föreningar och det civila samhället.

Studien visar på betydelsen av att få möta andra föräldrar i samma situation, att få kunskap, råd och stöd om vilken hjälp som finns att få och vart man ska vända sig i olika situationer och på vikten av att aktörers verksamhet riktar sig till eller omfattar föräldrar samverkar.

6.5 Erfarenhetsspridning

Målgruppen för utvärderingarna är främst myndigheter och organisationer som är verksamma inom det aktuella området. Under det gångna året har Arvsfondsdelegationen hållit två seminarier där ca 200 personer från Regeringskansliet, riksdagen, myndigheter och organisationer deltagit. Vid lanseringen av en utvärdering har information skickats ut till ca 1 500 personer. Samtliga utvärderingar finns nedladdningsbara på webbplatsen arvsfonden.se och resultaten av utvärderingarna sprids genom elektroniska nyhetsbrev samt på Twitter och Facebook. Därutöver har forskarna själva använt och spridit resultaten inom sina verksamhetsområden.

Via de nätverk som Arvsfondsdelegationen ingår i har även andra myndigheter tagit del av erfarenheterna från arvsfondsprojekt och utvärderingar. Exempel på sådana nätverk är Nätverket för bidragsgivande myndigheter där ett trettiotal myndigheter ingår och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors myndighetsnätverk för det civila samhället.

Information om pågående utvärderingar och forskarnas utvärderingsrapporter finns för nedladdning på Arvsfondsdelegationens webbplats.

Regeringens bedömning av Arvsfondsdelegationens verksamhet och utveckling

Regeringens bedömning: Arvsfonden har ett unikt uppdrag i svenskt samhällsliv och civilsamhälle. Regeringen anser sammantaget att medlen fördelats på ett väl genomfört sätt och i enlighet med Allmänna arvsfondens ändamål och de prioriterade områdena. Regeringen anser att det är angeläget att arbetet med att förstärka den interna styrningen, kontrollen och effektiviseringen av handläggningen fortsätter. Bedömningen är att Arvsfondsdelegationen i allt väsentligt fullgör sitt uppdrag, men att det finns ett utvecklingsbehov gällande utvärdering och informationsgivning.

Skälen för regeringens bedömning

Förvaltning och administration

Regeringen anser att det är angeläget att den administrativa verksamheten är kostnadseffektiv, att kostnaderna är välmotiverade och hålls på en rimlig nivå samt att åtgärder för att förstärka och effektivisera handläggningen fortsätter. Syftet med Allmänna arvsfonden är att förvalta och fördela arv efter personer som saknar arvsberättigade släktingar. Det unika uppdrag som Allmänna arvsfonden har i svenskt samhällsliv och civilsamhälle ställer höga krav på kvalitet, effektivitet, etik och transparens.

Under 2017 minskade kostnaderna för Arvsfondsdelegationens verksamhet jämfört med året innan. De minskade kostnaderna är främst en följd av minskade kostnader för webb och färre externt genomförda kommunikationsinsatser än tidigare år. Mätt som andel av beslutade projektmedel uppgick driftskostnaderna för Arvsfondsdelegationen under 2017 till 6,1 procent.

För att jämföra beslutsvolymen för 2016 och 2017 med de tidigare åren bör de fleråriga besluten beräknas som om de vore ettåriga. Med en sådan justering har 597 miljoner kronor fördelats till projekt under 2017 genom 369 beslut av Arvsfondsdelegationen. Därmed avviker beloppet tydligt från trenden av ökade volymer under perioden 2013–2016.

Av de medel som totalt beviljades under 2017 utgjorde 113 miljoner kronor lokalstöd och 484 miljoner kronor projektstöd. Antalet beviljade projekt och fördelade medel inom lokalstödet minskade 2017 jämfört med 2016.

Kontroll av fondmedlens användning

Regeringen ser positivt på att arbetet med den förstärkta interna styrningen och kontrollen av fondmedlens användning de senaste åren fortsätter. Att fondmedlen används till det avsedda ändamålet är centralt för att uppnå ökad kvalitet samt för att bibehålla och stärka legitimiteten med fonden. Under 2012 inrättades en controllerfunktion för att stärka

den interna styrningen och kontrollen av utdelade medel, ge projekten och handläggarna mer stöd samt för att kontrollera projektmedlens användning ytterligare. Denna funktion förstärktes under 2013. Sedan 2014 är det dessutom obligatoriskt att budgeten för samtliga nya projekt ska granskas av controllerfunktionen. Sedan årsskiftet 2017/2018 består controllerfunktionen av tre medarbetare. En viktig del av stödet till och kontrollen av projekt är projektbesök på plats. Controllerfunktionen genomförde under året 35 kontrollbesök vilket motsvarar 8 procent av fattade bifallsbeslut 2016. Handläggarna genomför också projektbesök på plats. Under 2017 genomförde handläggarna platsbesök hos 117 projekt runt om i landet. Ett antal av dessa platsbesök genomfördes tillsammans med controllerfunktionen.

I augusti 2017 inrättades en processutvecklingsfunktion med ansvar för att leda och strukturera utveckling och införande av tydliga och effektiva interna rutiner, processer och styrdokument. Processutvecklingsfunktionen har sedan den inrättades bland annat arbetat med struktur för intern samverkan samt stödverktyg kring den fleråriga beslutsprocessen för projektstöd.

Under den myndighetsdialog som genomfördes under 2017 redovisade Arvsfondsdelegationen att man beslutat om en demokratisk värdegrund, som gäller för alla projekt som får stöd ur Allmänna arvsfonden. Ansökande organisationer intygar genom sin underskrift att den sökande organisationens verksamhet och det planerade projektet inte strider mot den demokratiska värdegrunden. Den demokratiska värdegrunden består av lika rättigheter och möjligheter, delaktighet och inflytande samt inkludering.

Det är av yttersta vikt att Arvsfondens medel hanteras och redovisas transparent, rättssäkert och opartiskt och att alla verksamheter som får stöd ur fonden vilar på demokratisk grund. Den 15 juni 2017 fattade regeringen beslut om att tillsätta en särskild utredare för att se över och analysera vissa frågor som rör Allmänna arvsfondens verksamhet. Syftet med översynen är att säkerställa att Allmänna arvsfondens medel används för den verksamhet som de är avsedda för samt att medlen hanteras och redovisas transparent, rättssäkert och opartiskt. För detta krävs att regelverket är lättöverskådligt, tydligt och ändamålsenligt. Utredaren ska bl.a. föreslå hur ett villkor kan utformas som säkerställer att enbart organisationer som i sin verksamhet respekterar värderingar som präglar ett demokratiskt samhälle kan få stöd, analysera kriterierna för stöd, överväga frågor om arvsavstående, se över vissa administrativa frågor samt föreslå de författningsändringar som föranleds av analys och bedömningar. Utredaren ska inte lämna förslag på organisationsförändringar. Uppdraget ska redovisas senast den 1 september 2018.

Granskning av förvaltningen av Allmänna arvsfonden

Regeringen anser att det är viktigt att förvaltningen av Allmänna arvsfondens egendom är transparent och att det finns en väl fungerande kvalitetssäkring för hur förvaltade medel redovisas. Det är därför av stor vikt att redovisningen sker på ett transparent och rättssäkert sätt.

Allmänna arvsfondens egendom förvaltas av Kammarkollegiet, som en särskild fond. Enligt lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden ska

Skr. 2017/18:277 Kammarkollegiet varje år till regeringen lämna en redo-visning för förvaltningen av Allmänna arvsfonden som avser det senast avslutade räkenskapsåret. Riksrevisionen ska därefter granska redovisningen.

Fördelningen av medel

Under 2017 inkom 834 ansökningar, vilket är en minskning jämfört med 2016 då 985 ansökningar inkom. I genomsnitt har 26 procent av de nya ansökningar som delegationen fattat beslut om under året fått och därmed beviljats stöd under 2017. Det är något lägre än under 2016, men högt jämfört med tidigare år. Regeringen noterar att fördelningen av medel samt antal projekt som fått bifall på sin ansökan har minskat i alla tre målgrupperna under 2017 jämfört med 2016. När det gäller fördelning av medel till målgruppen barn var minskningen 60 miljoner kronor jämfört med 2016 och 23 färre projekt än året innan. Gällande målgruppen ungdomar var minskningen 65 miljoner kronor och 41 färre projekt som fick bifall och för målgruppen personer med funktionsnedsättning var minskningen 12 miljoner kronor och fem färre projekt jämfört med 2016.

Under 2017 fattades beslut om 596 miljoner kronor varav 113 miljoner utgjorde lokalstöd. Det är en minskning mot föregående år med 19 procent. Under året beslutades om 145 miljoner kronor till barnprojekt, 288 miljoner kronor till projekt för ungdomar och 163 miljoner kronor till projekt för personer med funktionsnedsättning.

Det minskande antalet ansökningar de tre senaste åren, som framgår av tabell 3.5, kan således till största delen förklaras med att det är antalet lågkvalitativa ansökningar som blivit lägre.

Regeringen noterar att det likt tidigare år är idrottsföreningar som fått flest bifall och då främst för lokalstöd, samt att funktionshindersorganisationerna får näst flest projekt finansierade av Arvsfonden följt av kulturföreningar som fått bidrag i sina projekt vilka ofta vänder sig till personer med funktionsnedsättning och till nyanlända barn och ungdomar.

Regeringen noterar att det under 2017 var en minskning jämfört med 2016 av antalet beviljade projekt inom lokalstödet till 53 stycken, och av fördelade medel till 113 miljoner kronor. Av de organisationer som under 2017 beviljades medel ur Allmänna arvsfonden för nya projekt hade 63 procent inte fått medel ur fonden tidigare (enligt genomgång av bifallsbesluten fr.o.m. 2004).

Drygt 592 miljoner kronor av de beslutade medlen gick till projekt inom de av regeringen prioriterade områdena. Det motsvarar 99 procent av de medel Arvsfondsdelegationen beslutade om under 2017. Sett till antalet var 362 stycken av de projekt som beslutades under året inom de prioriterade områdena. Det motsvarar 98 procent av samtliga projekt.

Regeringen noterar att det under 2017 skett en minskning avseende antal ansökningar, antal beviljade ansökningar samt beviljade medel både inom projekt- och lokalstödet. Regeringen anser dock att medel har fördelats på ett väl genomfört sätt i enlighet med fondens ändamål och inom ramen för de av regeringen prioriterade områdena. Övergången från ett-åriga till treåriga beslut ligger i linje med regeringens strävan efter långsiktighet i villkoren för det civila samhället och i enlighet med de politiska målen.

Regeringen anser att det är viktigt att följa upp och utvärdera projekt som har beviljats medel för att kunna säkerställa att syftet med fonden uppnås. Det är tillfredsställande att projekten fortsätter att göra nytta även efter att finansieringen från fonden upphört.

Enligt lagen om Allmänna arvsfonden ska Arvsfondsdelegationen ha en samlad strategi för uppföljning och utvärdering av beviljade stöd. Arvsfondsdelegationen lämnade en sådan strategi till regeringen 2011.

Sedan 2006 har Arvsfondsdelegationen finansierat 51 utvärderingar. Inom ramen för dessa utvärderingar har forskarna gjort en bedömning av överlevnaden av 1205 projekt. I nuläget ingår drygt 204 projekt i pågående utvärderingar. Under 2018 kommer en metautvärdering av samtliga utvärderingar genomförda mellan 2006–2014 att slutredovisas. Det är angeläget för Arvsfondens legitimitet att beviljade medel följs upp och utvärderas.

Projektet ur ett jämställdhetsperspektiv

Att synliggöra Allmänna arvsfondens verksamhet och dess projekt ur ett jämställdhetsperspektiv är viktigt, inte minst mot bakgrund av de jämställdhetspolitiska målen. Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

Arbetet med frågor om jämställdhet avser att synliggöra om och på vilket sätt projekten utmanar den rådande maktstrukturen i ett intersektionellt perspektiv. Arbetet med jämställdhet sker på tre nivåer, i det inre arbetet på den administrativa och handläggande funktionen vid Kammarkollegiet, i den aktiva handläggningen och i uppföljnings- och utvärderingsarbetet.

Av de projekt som Arvsfondsdelegationen beviljade stöd till under 2017 bedriver två verksamheter som riktar sig enbart till män. Nitton projekt riktar sig enbart till kvinnor.

I de projekt som slutredovisats under 2017 har 65 procent av projektledarna varit kvinnor. I åtta av projekten hade man delat ledarskap, en man och en kvinna. När det gäller lokalstödsprojekten gäller det omvända där majoriteten av projektledare är män.

Det finns ingen större skillnad vad det gäller vilken typ av organisation och vilka typer av verksamheter som män och kvinnor är projektledare för. Här skiljer sig arvsfondsprojekten från studier som visar att kvinnor oftare än män är engagerade inom omsorg, solidaritet och kultur.

Kommunikationsinsatser

Allmänna arvsfondens genomslag och synlighet i medierna fortsätter att öka. Kundnöjdheten med den omgjorda webbplatsen arvsfonden.se har mätts och 72 procent av användarna ger webbplatsen högsta eller näst högsta betyg. Antalet prenumeranter på nyhetsbrevet har ökat med 150 procent och uppföljningen visar att brevets läsvärde är högt. Den tryckta produkten Demokratihandboken har spridits i fler än 12 000 exemplar över hela Sverige. Regeringen ser positivt på arbetet med att öka kännsenomen och kunskapen om Allmänna arvsfonden och dess verksamhet.

Under 2018 går den så kallade Nyanländasatsningen in på sitt sista år samtidigt som Arvsfondsdelegationen har lanserat en treårig satsning på äldre med funktionsnedsättning. Under 2018 har Arvsfondsdelegationen inlett sin så kallade Sverigeresa, vilket innebär att landets samtliga län kommer att besökas under en flerårsperiod. Det blir andra gången som detta görs. Under besöken kommer såväl föreningslivet som föreningslivsansvariga kommunala tjänstemän från länens alla kommuner att få information om Arvsfonden. Ambitionen är att besöken ska göra att såväl allmänhet som organisationer får en större kännedom om de möjligheter som Arvsfonden kan ge. Arvsfondens användning av digitala medier och närvaro på sociala medier kommer att öka, samtidigt som webben vidareutvecklas och tillgängliggörs i ökad utsträckning. Särskilda insatser kommer att genomföras för att i större utsträckning tillvarata pågående arvsfondsprojekts roll som ambassadörer för Arvsfonden. Kontrollen och uppföljningen av arvsfondsmedlens användning kommer att förstärkas ytterligare. Samtidigt fortsätter arbetet med att effektivisera de interna processerna och förenkla för sökande organisationer.

Regeringen anser att kommunikation och information om Allmänna arvsfonden är viktig för kunskap om fondens verksamhet, för möjligheten att ansöka om medel för olika projekt samt för kunskaps- och erfarenhetsspridning. Vidare är det väsentligt att medel kommer alla målgrupper till del.

Regeringen gav under 2017 Statskontoret i uppdrag att göra en myndighetsanalys av Arvsfondsdelegationen som presenterades i november 2017. Statskontorets bedömning är att Arvsfondsdelegationens uppgift att besluta om fördelning av medel fungerar väl. Inriktningen på utvärderingsverksamheten och informationsgivningen behöver dock utvecklas för att bättre leva upp till såväl den egna verksamhetens som målgruppernas behov av kunskap. Att förstärka utvärdering och information ligger väl i linje med pågående arbete för att förbättra styrning och uppföljning.

Regeringen inväntar även de förslag som den pågående utredningen gällande översynen av regelverket för Allmänna arvsfonden som väntas lämnas senast den 1 september 2018.

De åtgärder som regeringen avser att vidta för att stärka styrningen av Allmänna arvsfonden samt resultatet av översynen av regelverket ligger till grund för hur Allmänna arvsfonden utvecklas framöver.

8 Inriktning och prioriterade områden 2018

Regeringen ska enligt lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden ange den kommande inriktningen av fondens stödgivning. Det gör regeringen genom att i sin årliga skrivelse till riksdagen ange inriktningen av barnrättspolitiken, ungdomspolitiken och funktionshinderspoliciten. Regeringen anger även sådana områden som är angelägna att utveckla och som därför bör prioriteras vid Arvsfondsdelegationens medelsfördelning.

Målet för regeringens barnrättspolitik är att barn och unga ska respekteras och ges möjlighet till utveckling och trygghet samt delaktighet och inflytande, vilket har fastställts av riksdagen (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:SoU1, bet. 2002/03:SoU1, rskr. 2002/03:81). Målet grundar sig bl.a. på de åtaganden som Sverige gjort genom att ratificera FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) och syftar till att främja och skydda barnets rättigheter och intressen i samhället. Målet innebär att alla barn, oavsett bl.a. ålder, kön och funktionsnedsättning, ska få sina rättigheter säkerställda. För att nå målet är regeringens barnrättspolitik sektorsövergripande. För att få genomslag för arbetet med att främja och skydda barnets rättigheter finns en samordningsfunktion för barnkonventionsfrågor i Regeringskansliet. Samordningsfunktionens uppgift är att utveckla arbetet med barnets rättigheter inom Regeringskansliet. Arbetet syftar bl.a. till att på ett övergripande plan stödja och samordna processer så att barnrättsperspektivet återspeglas i alla delar av regeringens politik och i de samhällsverksamheter som rör barn och unga och har på så sätt en central roll i arbetet. Eftersom barnrättspolitikerna är sektorsövergripande och rör alla nivåer i samhället är samordning inom barnrättspolitikerna viktig.

Riksdagen godkände i december 2010 en strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige i enlighet med regeringens förslag i propositionen Strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige (prop. 2009/10:232, bet. 2010/11:SoU3, rskr. 2010/11:35). Strategin utgår från de mänskliga rättigheter som varje barn ska tillförsäkras enligt internationella överenskommelser, särskilt de åtaganden som följer av barnkonventionen. Principerna i strategin uttrycker grundläggande förutsättningar och tillvägagångssätt för att stärka barnets rättigheter. Avsikten är att strategin ska vara en utgångspunkt och ledning för offentliga aktörer på statlig och kommunal nivå när dessa i sina verksamheter ska säkerställa de rättigheter barn har. Den vänder sig således till riksdag, regering, statliga myndigheter, landsting och kommuner. De åtgärder som genomförs utifrån strategin kommer därför att variera beroende på aktör och verksamhet. Regeringens insatser inom barnrättspolitikerna utgår från strategin och redovisas till riksdagen.

Regeringen överlämnade den 15 mars 2018 propositionen Inkorporering av FN:s konvention om barnets rättigheter till riksdagen (prop. 2017/18:186). I propositionen föreslår regeringen en lag om inkorporering av barnkonventionen. Genom inkorporering ges barnkonventionen ställning som svensk lag vilket innebär ett förtydligande av att rättstillämparna i mål och ärenden ska tolka svenska bestämmelser i förhållande till barnkonventionen. Genom en inkorporering av barnkonventionen skapas goda förutsättningar för att säkerställa barnets rättigheter i Sverige. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2020. Den 13 juni 2018 röstade en majoritet i riksdagen för regeringens förslag att göra barnkonventionen till svensk lag.

I propositionen (prop. 2017/18:186) presenterar regeringen även andra insatser som, tillsammans med förslaget om en inkorporering, ska ses som ett samlat paket för att konventionen ska få genomslag. Regeringen anser att det krävs en kombination av olika åtgärder såsom vägledning,

utbildning och samordning mellan olika aktörer på olika nivåer i samhället.

En reviderad svensk översättning av barnkonventionen finns intagen som bilaga till den föreslagna lagen om inkorporering av FN:s konvention om barnets rättigheter tillsammans med konventionens engelska och franska originaltexter.

8.2 Ungdomspolitik

Målet för alla statliga beslut och insatser som berör ungdomar mellan 13 och 25 år är att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen (prop. 2013/14:191, bet. 2013/14:KrU9, rskr. 2013/14:354). Därmed tydliggörs att ungdomspolitiken är ett av flera verksamhetsområden som ska bidra till måluppfyllelsen för ungdomspolitiken. Arbetet inom ungdomspolitiken ska syfta till att offentlig verksamhet som rör unga har ett ungdomsperspektiv, bedrivs utifrån kunskap om ungas levnadsvillkor och samordnas mellan olika sektorer.

För att uppnå det övergripande ungdomspolitiska målet prioriterar regeringen insatser för ungas etablering i arbets- och samhällslivet, främst arbete, utbildning och bostad samt insatser för ungdomars fritid.

Då etablering i arbets- och samhällslivet spänner över flera politikområden kan ungdomspolitiken spela en särskild roll genom sin sektorsövergripande karaktär med utgångspunkt i ungdomars livsvillkor. Till exempel beslutade regeringen om Vågar framåt – en strategi för unga som varken arbetar eller studerar (dnr U2015/05478/UF) och utsåg en samordnare med uppdrag att främja förbättrad samverkan mellan myndigheter, kommuner, landsting och organisationer på nationell, regional och lokal nivå kring insatser för unga som varken arbetar eller studerar (dir. 2015:70, 2016:82, 2017:81). Utredningen lämnade sitt delbetänkande Det handlar om oss – unga som varken arbetar eller studerar (SOU 2017:9) den 24 februari 2017 och sitt slutbetänkande Vårt gemensamma ansvar - för unga som varken arbetar eller studerar (2018:11) den 28 februari 2018. Då många faktorer påverkar ungas livsvillkor, förutsättningar och möjligheter till etablering krävs enligt samordnaren flera åtgärder på olika nivåer för att förändring och förbättring ska kunna ske. Det handlar om allt från förbättrade insatser för enskilda individer, förändringar i regelverk, styrning och organisering av olika myndigheter och aktörer, till större samhällsförändringar. Samordnarens förslag bereds för närvarande i Regeringskansliet.

8.3 Funktionshinderspolitik

Regeringens funktionshinderspolitik utgår från Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter. Funktionshinderspolitiken är en del i arbetet för ett mer jämlikt samhälle, där människors olika bakgrund eller förutsättningar inte ska avgöra möjligheten till delaktighet i samhället. Åtgärder som syftar till att förebygga och motverka diskrimi-

nering är grundläggande om människors lika värde ska respekteras. Att förebygga uppkomsten av all form av diskriminering är därför en viktig del i arbetet för delaktighet och jämlikhet.

Riksdagen har beslutat om ett nationellt mål och inriktning för funktionshinderspolitiken (prop. 2016/17:188, bet. 2017/18:SoU5, rskr. 2017/18:86). Det nya nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas. För att målet ska kunna uppnås fastställde riksdagen samtidigt regeringens förslag till fyra inriktningar för genomförandet av politiken: principen om universell utformning, befintliga brister i tillgängligheten, individuella stöd och lösningar för individens självständighet och att förebygga och motverka diskriminering.

8.4 Prioriterade områden

Regeringen har sedan tidigare identifierat tolv områden som bör prioriteras vid Arvsfondsdelegationens medelsfördelning. De prioriterade områdena har många beröringspunkter och ett projekt kan innehålla delar som rör flera områden.

Samtliga prioriteringar gäller för fondens tre målgrupper om inget annat anges eftersom de tre målgrupperna har mycket gemensamt och eftersom ett projekt kan röra fler än en av målgrupperna. Målgruppen personer med funktionsnedsättning omfattar även vuxna och äldre personer.

Utöver nedan angivna områden bör medel liksom tidigare kunna ges till utvecklingsprojekt inom områden som i dag inte kan förutses. Det är angeläget att ge utrymme för organisationernas egna initiativ till utvecklingsprojekt inom helt nya områden.

Inom ramen för regeringens arbete med Agenda 2030 har två av de prioriterade områdena särskilt uppmärksammats, nämligen att stärka barnets rättigheter och ökad jämställdhet och jämlikhet. Världens stater har genom FN:s Agenda 2030 enats om 17 globala mål för hållbar utveckling. Såväl barn och ungdomar som personer med funktionsnedsättning berörs av de flesta av målen. I det svenska genomförandet betonas nära samverkan mellan främst kommuner, myndigheter, näringsliv, civilsamhälle och forskarvärlden. Mål 17 om att bygga partnerskap är agendans genomförandemål och syftar till att bygga nya och utveckla befintliga samarbeten för att uppnå målen.

Hållbar utveckling syftar på en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Mot den bakgrunden är det naturligt att unga ofta går i spetsen för hållbar utveckling.

Det är viktigt att barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning uppmuntras och ges möjlighet att bidra till hållbar utveckling. Projekt som genom nya och utvecklade former bidrar till att uppfylla målen i Agenda 2030 för barn, ungdomar och personer med funktions-

nedsättning bör stödjas. Projekt som bl.a. syftar till att uppfylla agendans mål 5 om att uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt samt mål 16.2 om att eliminera övergrepp, utnyttjande, människohandel och alla former av våld eller tortyr mot barn, ska särskilt uppmuntras. Den psykiska ohälsan hos barn i åldern 10–17 år har ökat med över 100 procent på tio år och för unga vuxna mellan 18–24 år är ökningen närmare 70 procent. Detta framgår av Socialstyrelsen rapport Utvecklingen av psykisk ohälsa bland barn och unga vuxna, 2017. Med anledning av att den psykiska ohälsan ökar ser regeringen att projekt som bl.a. syftar till att uppfylla agendans mål 3 om att säkerställa att alla människor kan leva ett hälsosamt liv och verka för alla människors välbefinnande i alla åldrar, samt mål 3.4 som bland annat handlar om att främja psykisk hälsa och välbefinnande, särskilt ska uppmuntras.

Projekt som syftar till att stärka barnets rättigheter

För att främja och skydda barnets rättigheter och intressen är det angeläget med stöd till projekt som syftar till att barnkonventionen och dess intentioner blir kända och praktiskt tillämpade på alla nivåer i samhället, exempelvis i förskola och skola, socialtjänst, hälso- och sjukvård, samhällsplanering, idrott, fritid, kulturliv och rättsväsende. Det är särskilt angeläget att ge prioritet åt projekt som syftar till att stärka rättighetsperspektivet för barn i deras vardag, i verksamheter där barn befinner sig eller berörs.

Projekt som syftar till att öka delaktighet och stärka demokratin

Möjligheten till delaktighet i samhället och inflytande över den egna vardagen är central för fondens målgrupper. Projekt som syftar till att utveckla nya former för engagemang och att engagera personer som inte annars deltar i föreningslivet bör ges särskild prioritet. Även projekt som verkar för att förebygga att ungdomar utvecklar ett antidemokratiskt beteende eller ansluter sig till antidemokratiska grupperingar bör uppmärksammas särskilt. Det är också angeläget att uppmärksamma projekt som syftar till att stärka målgruppernas representation i demokratiska beslutsprocesser och möjligheter att påverka förhållanden i såväl den personliga sfären som i samhället i stort. Att utveckla, sprida och använda metoder att tillvarata de små barnens åsikter och de åsikter barn med funktionsnedsättning har, är särskilt viktigt.

Projekt som syftar till att förebygga våld, mobbning och trakasserier

Arbetet med att förebygga alla former av våld, mobbning och trakasserier bör prioriteras i arvsfondens medelstilleddning, framför allt vad gäller projekt som syftar till att utveckla nya metoder på området. Här innefattas även stöd till brottsoffer inom fondens målgrupper. Projekt som syftar till att motverka mäns våld mot flickor och unga kvinnor och mot flickor och kvinnor med funktionsnedsättning bör särskilt uppmärksammas. Det gäller även projekt som syftar till att motverka våld i samkönade relationer eller som vänder sig till barn som bevittnar våld i hemmet. I detta sammanhang bör särskilt mål 16.2 beaktas. Målet omfattar att eliminera övergrepp, utnyttjande, människohandel och alla former av våld eller tortyr mot barn.

Projekt som syftar till att främja ett stärkt föräldraskap

För att främja barns och ungas hälsa behöver nya metoder för föräldraskapsutbildning och föräldraskapsstöd utvecklas och prövas. Stöd och hjälp i föräldraskapet kan öka andelen barn som har goda relationer med föräldrarna och som därigenom har ökade möjligheter till god hälsa och ett gott liv.

Det är särskilt angeläget att uppmärksamma projekt som syftar till att utveckla former för ett universellt förebyggande föräldraskapsstöd, det vill säga att alla föräldrar erbjuds samma möjligheter till stöd och hjälp. Vidare är det angeläget att uppmärksamma att föräldrars behov av stöd kan skifta under olika perioder av barnets uppväxt. En särskilt utsatt grupp är föräldrar till barn med funktionsnedsättning. Föräldrarna rapporterar genomgående sämre värden för livsvillkor, levnadsvanor och hälsa jämfört med föräldrar till barn som inte har en funktionsnedsättning. Unga föräldrar, föräldrar med utländsk bakgrund samt föräldrar med funktionsnedsättning kan också vara i behov av särskilt stöd. Det behövs därutöver ett fortsatt utvecklingsarbete för att stärka och stödja barn till föräldrar som har missbruksproblematik samt barn till föräldrar med psykisk ohälsa eller som är allvarligt sjuka.

Projekt som syftar till att främja psykisk och fysisk hälsa

Projekt som främjar målgruppernas fysiska, psykiska och sociala välbefinnande bör ges fortsatt prioritet. Även om hälsan i huvudsak utvecklas positivt i Sverige finns problem, bland annat vad gäller psykisk ohälsa, övervikt och fetma samt alkoholkonsumtion. Under senare tid har flera studier också pekat på att psykisk ohälsa i hög grad förekommer bland homo- och bisexuella ungdomar samt unga transpersoner (hbt-personer). Det är därför angeläget att pröva modeller där ideella organisationer, själva eller tillsammans med offentliga samhällsorgan, kan utveckla verksamhet för att förebygga psykisk och fysisk ohälsa hos fondens målgrupper. Levnadsvanor och mönster som grundläggs i tidig ålder följer ofta med och påverkar resten av livet, varför det är särskilt angeläget att främja goda levnadsvanor tidigt i livet.

Projekt som syftar till ökad delaktighet i kulturlivet

Att verka för ett rikt och nyskapande kulturliv som är tillgängligt för alla människor samt att bevara och tillgängliggöra kulturarvet är viktiga uppgifter för hela samhället. Alla som bor i vårt land ska oberoende av ålder eller eventuell funktionsnedsättning ha möjlighet att delta i kulturlivet och till kulturupplevelser och uppleva en bredd av kulturella uttrycksformer liksom att få utveckla sin egen förmåga att uttrycka sig. Det är därför angeläget att stödja projekt som utvecklar barns och ungdomars möjlighet till delaktighet i kulturlivet, till kulturupplevelser och till eget skapande oavsett bakgrund eller exempelvis funktionsnedsättning. Även projekt som syftar till att utveckla långsiktig samverkan mellan kulturinstitutioner och ideellt föreningsliv bör uppmärksammas. Det är också angeläget med stöd till barns och ungas språkutveckling.

Skr. 2017/18:277 *Projekt som syftar till att främja etableringen på arbetsmarknaden*

Arbete ger egen försörjning och stärker oberoendet och självkänslan samtidigt som en hög sysselsättning utgör grunden för samhällets välfärd. Arvsfondsdelegationen bör därför prioritera projekt som syftar till att finna metoder för att öka tillträdet till arbetsmarknaden för ungdomar och personer med funktionsnedsättning. Det är också angeläget med stöd till satsningar för att tidigt ge barn och unga, med eller utan funktionsnedsättning, kunskap om och erfarenhet av entreprenörskap och arbetslivet. Projekt som genomförs i samverkan med företag och branscher och de projekt som riktar sig till unga som står långt från arbetsmarknaden bör uppmärksammas särskilt.

Projekt som syftar till att stärka rättigheterna för personer med funktionsnedsättning

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning har till syfte att undanröja hinder för personer med funktionsnedsättning och att säkerställa att personer med funktionsnedsättning på samma villkor som andra kan åtnjuta eller utöva alla mänskliga rättigheter och grundläggande friheter. Medel från arvsfonden kan bidra till att finna former och vidareutveckla metoder och arbetssätt som ger kvinnor och män, flickor och pojkar med funktionsnedsättning möjlighet till självständighet, inflytande och delaktighet inklusive inom de egna intresseorganisationerna samt i det lokala utvecklingsarbetet.

Stärka förutsättningarna för nyanländas mottagande och etablering

Det civila samhällets organisationer har en viktig roll för att bidra till samhällets mottagande av nyanlända barn och unga. Föreningslivet är en god integrationsarena och bygger på aktivt och frivilligt deltagande. Medel från arvsfonden kan bidra till att skapa bättre förutsättningar för nyanländas etablering och delaktighet i samhället, inte minst i och genom föreningslivet. Projekt som syftar till att stärka, stödja och öka förutsättningar för nyanlända barns och ungas etablering i samhället bör därför prioriteras. Det är samtidigt angeläget att stärka det sociala stöd som krävs för barns och ungas goda start i Sverige. Projekten kan exempelvis omfatta nätverksskapande eller språkinläring.

Ökad jämställdhet och jämlikhet

Kvinnor och män ska ha samma möjligheter att forma samhället och sina egna liv. Det ska finnas en jämn fördelning av makt och inflytande samt en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Ekonomisk jämställdhet ska råda och mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Det är därför angeläget att stödja projekt som ökar förutsättningarna för att flickor, pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning ska kunna delta i samhället på samma villkor som andra och utvecklas utan att hindras av strukturer, fördomar och stereotypa föreställningar. På så sätt kan samhället och den enskilda människan nå sin fulla potential. Medel från Allmänna arvsfonden kan bidra till att skapa arbetssätt och metoder för att öka jämställdheten mellan flickor, pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning. Projekt som syftar till att skapa jämlikhet i

levnadsvillkor för fondens målgrupper är också av särskild vikt. Inom detta område bör även mål 5 inom Agenda 2030, som handlar om att uppnå jämställdhet, och om alla kvinnors och flickors egenmakt, beaktas och tas tillvara i projekten.

Ökad delaktighet och tillgänglighet för äldre personer med funktionsnedsättningar

Personer med funktionsnedsättning ska ha möjlighet att vara delaktiga och verka i vardagen på lika villkor som andra. För att nå det nationella målet ska genomförandet av funktionshinderspolitiken inriktas mot de fyra områdena: principen om universell utformning, – åtgärda befintliga brister i tillgängligheten, individuella stöd och lösningar för individens självständighet, och att förebygga och motverka diskriminering. Oavsett människors funktionsförmåga och ålder bör hinder för deras delaktighet i samhället rivas. Det är särskilt angeläget att stödja projekt som riktar sig till äldre personer med funktionsnedsättning, exempelvis med demenssjukdom, synnedsättning, hörselnedsättning och rörelsenedsättning samt till deras anhöriga. Projekt bör prioriteras som utvecklar metoder för att öka delaktighet och tillgänglighet.

Stärka inflytandet för barn och unga

Varje barn som är i stånd att bilda sina egna åsikter har enligt artikel 12 i barnkonventionen rätt att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör honom eller henne, varvid barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. Det är därför angeläget att prioritera projekt som stärker förutsättningarna för barns och ungas delaktighet och inflytande. Artikel 12 innebär alltså att även mycket små barn har rätt att uttrycka sina åsikter. Rättigheten innebär dock också att barnet inte ska tvingas framföra sin åsikt om han eller hon inte vill det. Enligt propositionen Strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige (prop. 2009/10:232) ska barn ges förutsättningar att uttrycka sina åsikter genom olika uttrycksmedel i frågor som rör dem. För att barnet eller den unge ska kunna vara delaktig krävs att han eller hon får information som är anpassad efter individens förutsättningar.

Resultaträkning

(tkr)	Not	2017	2016
Verksamhetens intäkter			
Gåvor	2	848 724	690 304
Utdelningar	3	234 076	235 583
Övriga intäkter	4	36 252	-
Summa verksamhetens intäkter		1 119 052	925 887
Verksamhetens kostnader			
Övriga externa kostnader	5	-69 063	-67 332
Personalkostnader	6	-53	-54
Övriga verksamhetskostnader	7	-43 967	-56 555
Summa verksamhetens kostnader			
Verksamhetsresultat		1 005 969	801 946
Resultat från finansiella poster			
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	8	133 977	121 815
Summa finansiella intäkter		133 977	121 815
Räntekostnader och liknade resultatposter	9	-18 186	-9 905
Nedskrivningar/återföring av nedskrivningar	10	-15 402	-19 777
Summa resultat från finansiella poster		100 389	92 133
Resultat efter finansiella poster		1 106 357	894 079
Årets resultat		1 106 357	894 079

Balansräkning

Skr. 2017/18:277

Bilaga 1

(tkr)	Not	2017-12-31	2016-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
<u>Finansiella anläggningstillgångar</u>			
Långfristiga värdepappersinnehav	11	5 820 413	5 481 844
Summa anläggningstillgångar		5 820 413	5 481 844
Omsättningstillgångar			
<u>Kortfristiga fordringar</u>			
Övriga fordringar		44 724	24 571
Kassa och bank		148 396	101 427
Summa omsättningstillgångar		193 120	125 998
Summa tillgångar		6 013 534	5 607 842
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
Bundet eget kapital		3 926 968	3 746 930
Fritt eget kapital		996 676	1 036 818
Summa eget kapital	12	4 923 644	4 783 748
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		11 601	7 926
Skuld avseende beslutade, ej utbetalda bidrag		1 068 303	803 964
Skatteskulder		3	124
Övriga skulder		0	8
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	13	9 983	12 073
Summa kortfristiga skulder		1 089 890	824 094
Summa eget kapital och skulder		6 013 534	5 607 842

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Belopp i tusental kronor där ej annat anges. Summeringsdifferenser kan förekomma p.g.a. avrundningar.

Redovisningsprinciper

Enligt 11 b § i förordningen (2004:484) om Allmänna arvsfonden ska redovisningen innefatta en balansräkning, en resultaträkning och noter upprättade i enlighet med årsredovisningslagen (1995:1554) (ÅRL). Den 1 mars 2018 ändrades förordningen, vilket innebär att Allmänna arvsfonden ska betraktas som en avkastningsstiftelse vid upprättande av balansräkning, resultaträkning och noter. Bestämmelsen tillämpas för räkenskapsåret som inleddes den 1 januari 2017.

Enligt god redovisningssed behövs ett kompletterande regelverk till ÅRL för upprättande av balansräkning, resultaträkning och noter. För att uppfylla årsredovisningslagens krav på balansräkning, resultaträkning och noter har Allmänna arvsfonden därför valt att upprätta dessa delar med tillämpning av BFNAR 2012:1 (K3), som kompletterande regelverk. Det allmänna rådet tillämpas för första gången i redovisning för förvaltningen 2017.

Värderingsprinciper

Intäkter redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Erhållna arvsmedel värderas till verkligt värde, dvs. försäljningsvärde eller återanskaffningsvärde.

Beviljade bidrag redovisas direkt mot eget kapital. Bidragen skuldförs i perioden för beslutet.

Eget kapital delas in i bundet och fritt eget kapital. Bundet eget kapital är inte tillgängligt för utdelning av bidrag och utgörs av ursprungligt kapital samt ackumulerade kapitaliseringar, realisationsvinster/-förluster och nedskrivningar. Fritt eget kapital (disponibla medel) utgörs av balanserade vinstmedel och årets resultat justerat för omföringar till/från bundet eget kapital. Disposition av årets resultat sker enligt följande. Den del av årets resultat som avser realisationsvinst/-förlust samt eventuella nedskrivningar överförs till bundet eget kapital. Till bundet eget kapital förs även det belopp som årligen ska användas för kapitalisering. Resterande del av årets resultat redovisas som fritt eget kapital och är tillgängligt för utdelning.

Inlösen av andelar medför realisationsvinst eller realisationsförlust. Utdelning från konsortierna tas upp som finansiell intäkt. Vid utdelning från konsortierna tillämpas principen att utdelningar motsvarar respektive konsortiums direktavkastning. Varken realiserade eller orealiserade värdeökningar delas ut. Anskaffnings-/inlösenvärdet för andelar i aktiekonsortierna är marknadsvärdet vid anskaffnings-/inlösentidpunkten. Anskaffnings- och inlösenvärdet för andelar i räntekonsortiet är marknadsvärdet exklusive upplupen utdelning vid anskaffnings-/inlösentidpunkten.

Ekonomisk förvaltning

Skr. 2017/18:277

Bilaga 1

Kammarkollegiet sköter den ekonomiska förvaltningen av ett antal stiftelser och andra fonder. För förvaltningen har kollegiet bildat konsortier. Tillgångarna i respektive konsortium ägs gemensamt av de stiftelser/fonder som har placerat kapital i konsortiet genom köp av andelar. Andelarna är lika stora och medför lika rätt till egendom som ingår i konsortiet. Konsortierna är även i övrigt uppbyggda efter förebild av värdepappersfonder, men de omfattas inte av lagen (2004:46) om värdepappersfonder. Sedan konsortierna bildades i slutet av 1980-talet tillämpas följande redovisningsprinciper beträffande andelar i konsortierna. I respektive stiftelse/fonds bokföring behandlas andelar i konsortierna på samma sätt som andelar i värdepappersfonder. Andelar i konsortierna tas upp som anläggningstillgångar och är värderade till anskaffningsvärdet eller enligt samma princip som omsättningstillgångar i de fall värdenedgången kan antas vara bestående (ÅRL kap 4 § 5).

	2017	2016
Not 2 Gåvor		
Influtna arvsmedel	832 550	690 304
Metallåtervinning krematorier	16 174	0
Summor	848 724	690 304
Not 3 Utdelningar	2017	2016
Utdelning Räntekonsortiet	27 385	37 917
Köpt/såld utdelning räntekonsortiet	800	524
Utdelning Aktiekonsortiet Sverige	62 825	63 229
Utdelning Aktieindexkonsortiet Utland	57 210	47 389
Utdelning Aktieindexkonsortiet Sverige	65 854	64 170
Utdelning Företagsobligationskonsortiet	17 351	22 354
Utdelning Småbolagskonsortiet Kronan	136	-
Utdelning i fastighetsfonder	2 514	-
Summa	234 076	235 583
Not 4 Övriga intäkter	2017	2016
Valutakursdifferenser	36 251	-
Summa	36 251	-
Not 5 Övriga externa kostnader	2017	2016
Arvsfondsdelegationen		
Förvaltning	38 878	39 894
Summa	38 878	39 894
Kammarkollegiet		
Dödsboavveckling m.m.	16 782	16 338
Fondförvaltning, baserad på marknadsvärde	9 503	8 965
Fondförvaltning, timtaxa	1 870	1 159
Övriga förvaltningskostnader	1 443	860
Summa	29 598	27 322
Revision	588	171
Summa	69 064	67 387

Not 6 Personal m.m.	2017	2016	Skr. 2017/18:277 Bilaga 1
Arvoden styrelse	41	42	
Sociala avgifter	12	12	
Summa	53	54	
Styrelseledamöter			
Antal styrelseledamöter på balansdagen			
Kvinnor	3	4	
Män	4	3	
Totalt	7	7	
Not 7 Övriga verksamhetskostnader			
	2017	2016	
Restituerade arvsmedel			
Testamente och bättre rätt	13 858	9 164	
Avstående av arv	14 942	32 031	
Dödsboförvaltning	13 361	14 412	
Rättegångskostnader	1 099	261	
Fastighetsskatt	707	687	
Summa	43 967	56 555	
Not 8 Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar			
	2017	2016	
Realisationsresultat Räntekonsortiet	-4 023	-1 206	
Realisationsresultat Aktiekonsortiet Sverige	85 388	58 836	
Realisationsresultat Aktieindexkonsortiet Sverige	52 611	-	
Realisationsresultat Aktieindexkonsortiet Utland	-	64 184	
Summa	133 977	121 814	
Not 9 Räntekostnader och likande resultatposter			
	2017	2016	
Realisationsresultat Aktieterminer	-17 394	-9 828	
Ränta bank	-791	-77	
Summa	-18 186	-9 905	

Not 10 Nedskrivningar	2017-12-31	2016-12-31
Ingående anskaffningsvärde	5 533 943	5 229 296
Årets förvärv	581 196	441 008
Årets försäljningar	-227 224	-136 361
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	5 887 916	5 533 943
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-52 099	- 32 322
Årets nedskrivning	-15 402	-19 777
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-67 501	-52 099
Summa långfristiga värdepappersinnehav	5 820 413	5 481 844

Not 11 Långfristiga värdepappersinnehav	Anskaffningsvärde	Bokfört värde	Marknadsvärde
<u>Långfristiga värdepappersinnehav</u>			
Andelar i Räntekonsortiet	1 517 558	1 450 057	1 450 057
Andelar i Aktiekonsortiet Sverige	791 973	791 973	1 951 819
Andelar i Aktieindexkonsortiet Utland	831 051	831 051	1 850 310
Andelar i Aktieindexkonsortiet Sverige	1 180 743	1 180 743	1 817 348
Andelar i Småbolagskonsortiet Kronan	127 136	127 136	127 880
Andelar i Företagsobligationskonsortiet	1 073 869	1 073 869	1 099 298
Andelar i alternativa investeringsfonder*	365 584	365 584	402 087
Belopp vid årets utgång	5 887 916	5 820 413	8 698 799

Not 12 Förändring av eget kapital	Bundet eget kapital	Fritt eget kapital	Summa eget kapital
Eget kapital 2016-12-31	3 746 930	1 036 818	4 783 748
Under året beslutade bidrag	-	-1 011 095	-1 011 095
Återförda ej förbrukade bidrag	-	23 181	23 181
Återbetalda ej utnyttjade bidrag	-	21 454	21 454
Omföring av nedskrivning	-15 402	15 402	-
Omföring av realisationsresultat	116 582	-116 582	-
Kapitalisering 10 % av influtna arvsmedel*	78 858	-78 858	-
Årets resultat	-	1 106 357	1 106 357
Eget kapital 2017-12-31	3 926 968	996 677	4 923 644

***Kapitalisering av influtna arvsmedel**

Influtna arvsmedel minus restituerade arvsmedel, se not 7 Övriga verksamhetskostnader.

Not 13 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2017-12-31	2016-12-31	Skr. 2017/18:277 Bilaga 1
Arvsfondsdelegationen, förvaltning	5 180	7 292	
Arvsfondenheten, förvaltning	1 716	1 473	
Advokatfiskalsenheten, förvaltning	401	27	
Fondförvaltningsavgift	2 055	2 371	
Ekonomiadministration	468	275	
Revision	100	100	
Övriga poster	63	536	
Summa	9 983	12 073	

Tilldelade medel per organisation 2017

Funktionshindersorganisation	Antal	Belopp
Afasiföreningen i Skellefteå (AFASI)	1	919 180
Alzheimerföreningen i Sverige	1	2 007 350
Astma - och Allergiförbundet	1	1 447 000
Attention Hisingen-Kungälv	1	1 778 419
DHB Västra	1	2 118 280
Dyslexi Förbundet FMLS	1	2 740 722
Dyslexiförbundet Med Läs- och Skrivsvårigheter (FMLS)	1	2 562 842
EFS Mittsverige (f.d. LHON Eye Society ideell förening)	1	1 236 000
FUB Stockholm, för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning	1	491 500
FUB Uppsala	1	1 718 970
Funkibator ideell förening	1	1 653 240
Funktionsrätt Sverige (f.d. Handikappförbundens Samarbetsorgan (HSO))	1	216 884
Funktionsrätt Östergötland (f.d HSO)	1	2 079 201
Förbundet Blödarsjuka i Sverige (FBIS)	1	1 137 353
Förbundet Sveriges Dövsblinda (FSDB)	1	1 488 965
Föreningen Furuboda	1	1 687 980
Föreningen för Hörselskadade och Döva barn med Familjer Riks (FHDBF)	1	671 400
Föreningen Hjärnkoll Västerbotten	1	711 800
Föreningen för Utvecklingsstörda barn och ungdomar FUB Östra Blekinge	1	2 289 000
Föreningen Grunden i Göteborg	1	1 430 944
Föreningen Grunden i Malmö	1	2 100 630
Föräldraföreningen för Dyslektiska Barn (FDB)	1	1 664 836
Handikappförbunden	1	1 063 234
Handikappföreningarnas Samarbetsorgan (HSO) i Jönköpings län	1	475 677
Handikappidrottens Samarbetsorganisation i Malmö	1	715 320
Hiv - Sverige	1	2 803 480
Hjärnkraft lokalförening inom Göteborg	1	1 190 769
Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft	2	3 384 184
HSO Göteborgs, Handikappföreningarnas samarbetsorgan	1	955 063
Huvudvärksförbundet	1	753 520
IFAH Stockholm	1	849 500
ILCO Tarm- uro- och stomiförbundet (f.d. Riksförbundet för stomi- och reservoaropererade)	1	594 370
Intressegruppen för Assistansberättigade (IFA)	1	2 409 968
Intresseförbundet för personer med schizofreni och liknande psykosor, Schizofreniförbundet	1	2 431 393

Lika Unika, Federationen mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning	1	749 720	Skr. 2017/18:277 Bilaga 2
Mind	1	3 177 168	
Mun- och halscancerförbundet	1	1 599 000	
Nationell Samverkan för Psykisk i Skåne, NSPH Skåne	1	1 055 599	
Neuroförbundet Enköping Håbo	1	1 072 596	
Noaks Ark Stockholm	1	1 532 949	
Personskadeförbundet RTP	1	1 603 784	
RG Aktiv Rehabilitering	1	393 177	
Riksförbundet Attention	5	13 031 064	
Riksförbundet Cystisk Fibros	1	1 048 995	
Riksförbundet FUB	1	3 319 770	
Riksförbundet för döva, hörselskadade barn och barn med språkstörning	1	1 485 073	
Riksförbundet för Social och Mental Hälsa	2	5 403 736	
Riksförbundet Huntingtons sjukdom	2	849 840	
Riksförbundet Sällsynta Diagnoser	1	1 995 399	
Svenska Downföreningen	1	1 037 527	
Svenska Dövidrottsförbundet	1	882 244	
Sveriges Dövas Ungdomsförbund	1	2 100 026	
Sveriges Psykologförbund	1	2 030 628	
Vattenverkstad ekonomisk förening	1	1 874 400	
	62	100 524 593	

Idrottsförening

Almtuna IS	1	1 155 300	
Bergsjö IF	1	5 865 000	
Bollnäs Simsällskap	1	1 532 290	
Bålsta alpina klubb	1	3 723 000	
Båstads GIF	1	4 065 000	
Caprifolens viltige klubb	1	1 091 941	
Chae Taekwondoklubb Malmö (KFUK-KFUM, Malmö)	1	2 349 420	
Dalarnas Idrottsförbund	1	584 974	
Dorotea IF	1	5 013 000	
Enköpings Konståkningsklubb	1	1 092 000	
Eskilstuna Bordtennisklubb	1	1 178 000	
FC Rosengård	1	1 379 594	
Filipstads FF Fotboll	1	5 574 000	
Free Motion Parkour Klubb	1	1 110 792	
Friluftsförbundet Region Mitt	1	1 398 133	
Friskis och Sveltis Skellefteå	1	822 340	
Gränna Motorklubb	1	648 000	
Göteborgs Kungliga Segelsällskap GKSS - AccessAbility Center	1	987 020	
Göteborgs Lawn-Tennisklubb (GLTK)	1	2 113 000	

Göteborgs United Volleyboll klubb	1	1 908 244
Götlunda IF	1	182 000
Habo Wolley	1	875 160
Hallsbergs ridklubb	1	3 983 000
Hallsta Ridklubb	1	2 210 000
Halmstad Klätterlubb	1	370 000
Hammarö Golfklubb	1	1 009 000
Hällefors Ishockeyklubb	1	2 282 000
Idrottsföreningen Kamraterna / IFK Umeå /	1	596 302
IF Weimer Lyrestad	1	443 000
IFK Kristinehamn Fotboll	1	470 534
IFK Ölme	1	1 478 000
Jämtland-Härjedalens Idrottsförbund	1	1 164 480
Jämtland-Härjedalens skidförbund	2	4 556 560
Järpens IF	1	3 837 000
Kils Slalomklubb	1	912 000
Konyaspor Kultur och Idrottsförening	1	791 300
Kristianstad FC	1	593 150
Kristianstads Tennisklubb	1	1 032 000
Kungälv's Bangolfklubb	1	2 623 000
Landskrona idrottens samorganisation (LISA)	1	263 700
Loftahammars Golfklubb	1	539 000
Narva Boxnings Klubb	1	2 506 577
Norrbottnens Parasportförbund	1	1 036 474
Orienteringsklubben Bävern	1	1 256 000
Orsa skidklubb	1	5 012 000
OV Helsingborg HK	1	1 507 454
Oxie Golfklubb	2	2 444 612
Rid och Körsällskapet Sporren	1	1 262 000
Sandvikens IF	1	745 118
Sigtunabygdens Ryttarförening	1	2 447 000
Sjövalla FK	1	1 413 000
Skaraortens ryttarförening	1	2 708 000
Skellefteå Fotbollsförening	1	534 600
Skellefteå Tennisklubb	1	2 945 000
Skövde Skateboardförening	1	145 914
Smedjebackens Fotbollsklubb	1	576 000
Stjärnholms ryttarförening	1	1 362 000
Stora rörs Båtsällskap	1	1 176 000
Stuguns Bollklubb	1	277 000
Sundsvalls Bangolfklubb	1	2 303 000
Sunnanå Sportklubb	1	915 000
Surahammars Golfklubb	1	2 468 000
Svensby sportklubb	1	2 097 000
Svensk Tennis Öst	1	511 801

Svenska Cykelförbundet	1	2 599 595	Skr. 2017/18:277 Bilaga 2
Svenska Konståkningsförbundet	1	50 000	
Tegs SK Hockey Ungdom	1	1 422 775	
Tjörns Golfklubb	1	3 323 000	
Tomelilla Idrottsförening	1	887 000	
Tyresö Rytтарförening	1	3 926 000	
Vetlanda tennisklubb	1	2 654 000	
Visby Tennisklubb	1	2 260 000	
Värnamo Tennisklubb	1	3 504 000	
Västergötlands Orienteringsförbund	1	952 000	
Västerviks Klätterklubb	1	924 000	
Älvsby IF	1	2 628 000	
Öj Jared Golfklubb	1	3 123 000	
Ölands Klätterklubb	1	148 000	
Örebro Fältrittklubb	1	265 479	
Örebro Sportklubb Handboll Herr	1	973 494	
	82	141 092 127	

Kulturförening

Art Lab Gnesta	1	1 279 740
c.off	1	1 807 210
Clowner utan Gränser	2	2 486 820
Clownerterna	1	385 969
Föreningen Fisksätra museum	1	960 760
Föreningen Himlaspelet	1	1 582 563
Föreningen Mediahusets Vänner	1	1 966 500
Föreningen Plattform	1	1 528 500
Föreningen Svea sträng/Ung utan pung	2	2 505 768
Gotlands Museum/Förening Gotlands Fornvänner	1	1 241 336
Jeunes Musicales Sverige, JMS	1	1 154 380
Johanssons Pelargonier och Dans	1	1 085 742
Konstfrämjandet Västerbotten	1	1 000 240
Kulturföreningen Parken (Kulturparken)	1	500 000
Kulturföreningen Podium	1	1 678 591
Kulturföreningen Theatron	1	2 117 212
KulturUngdom	1	1 334 519
Mobila Dokumentärredaktionen	1	1 216 125
Myller Kultur & Händelser Ekonomisk förening	1	1 922 209
Naturfilmarna	1	3 296 690
Nya Västanå Teater	1	1 885 292
Riksföreningen Svenska Gospelverkstaden	1	1 599 482
ShareMusic & Performing Arts	1	2 110 024
SUB - Riksförbundet För Subkultur	1	1 786 710
Sveriges Allmänna Konstförening	1	1 178 945
Sveriges Kulturskoleråd	2	5 126 984

Sveriges Musik och Kulturskoleråd (SMOK)	1	1 191 275
Sätergläntan institutet för slöjd och hantverk	1	1 586 538
Teater 16	1	989 144
Teater InterAkt	1	1 729 960
Teater JaLaDa	1	1 618 070
Teaterföreningen Fama	1	910 591
Örebro Filmförening ideell förening	1	1 620 800
Öresundsteatern	1	1 916 924
	37	56 301 613

Offentlig huvudman

Barn- och ungdomspsykiatriska kliniken vid Akademiska sjukhuset	1	3 112 056
Barnombudet i Uppsala län	1	1 361 192
Barnombudsmannen i Uppsala, BOiU	1	1 142 167
Borås Stad, Fritid- och folkhälsoförvaltningen	1	1 298 400
Eskilstuna kommun, Vård och omsorgsförvaltningen	1	701 885
Hudiksvalls kommun	2	1 172 040
Karlskoga kommun, Socialförvaltningen 25	1	1 462 306
Region Jönköpings län	1	586 636
Sahlgrenska Universitetssjukhus Psykosvård Nordost (PNO)	1	1 367 446
Umeå kommun/Kulturverket	1	1 795 040
	11	13 999 168

Organisation bildad på etnisk grund

Afarvänner i Sverige	1	361 822
Assyriska Riksförbundet i Sverige (ARS)	1	1 193 059
Centralasiengrupperna	1	3 143 078
Föreningen Hidde Iyo Dhaqan	3	5 002 838
Kroatiska Riksförbundet i Sverige	1	2 493 532
Samarbetsorganisationen för Invandrarföreningar i Uppsala – SIU	1	875 400
Skånes horn av Afrikas förening	1	1 387 315
Somali Dialogue Center	1	1 336 984
	10	15 794 028

Social organisation

Byrån mot diskriminering i Östergötland	1	3 768 629
Ensamkommandes Förbund	1	1 198 218
Familjevårdens Centralorganisation (FaCO)	1	1 725 147
Föreningen Storasyster	1	2 146 625
Hedemora RK-krets	1	1 728 170
RFSL Stockholm	1	2 280 370
Riksorganisationen Kriminellas revansch i samhället (RIKSKRIS)	1	2 919 694

Rädda Barnen	1	1 749 374	Skr. 2017/18:277
Röda Korsets ungdomsförbund Stockholm Sydöst	1	646 755	Bilaga 2
TRIS - tjejers rätt i samhället	1	1 349 096	
	10	19 512 078	

Stiftelse

Gabriel Klints Insamlingsstiftelse	1	2 252 536
Insamlingsstiftelsen Choice	1	1 823 436
Moomsteatern	1	162 004
Stiftelsen Bergmancenter på Fårö	1	1 014 575
Stiftelsen Bräcke Diakoni	5	7 564 547
Stiftelsen Eric Ericson International Choral Centre	1	2 453 180
Stiftelsen Gyllenkroken	1	2 048 052
Stiftelsen Independent Living Institute	1	1 701 581
Stiftelsen Index - The Swedish Contemporary Art Foundation	1	706 212
Stiftelsen Institutet för Independent Living	1	2 769 320
Stiftelsen Jiddra Inte	1	4 302 395
Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset	1	2 676 000
Stiftelsen Mosaik	1	877 458
Stiftelsen Norrbottenteatern	1	2 140 500
Stiftelsen Regionmuseet i Kristianstad	1	1 333 459
Stiftelsen Skåne Stadsmission	1	2 382 791
Stiftelsen Spinalis	2	1 147 657
Stiftelsen Svensk Industridesign, SVID	1	5 012 000
Stiftelsen Vårsta Diakonigård	1	1 414 111
	24	43 781 814

Studieförbund

ABF Umeåregionen	1	827 540
Arbetarnas Bildningsförbund (ABF) Halland	1	1 028 778
Arbetarnas Bildningsförbund (ABF) Malmö	3	5 106 764
Arbetarnas Bildningsförbund (ABF) Södra Småland	2	2 704 174
Arbetarnas Bildningsförbund (ABF) Örebro	1	929 215
Arbetarnas Bildningsförbund Västra Götaland	1	2 637 644
Folkbildarna i Värmland	1	1 311 200
Folkuniversitetet, Kursverksamheten vid Lunds universitet	1	2 275 645
Fridhems folkhögskola	1	1 475 000
Kulturens Bildningsverksamhet	5	7 760 633
Sensus studieförbund distrikt Uppsala- Härnösand	2	2 107 949
Sensus Studieförbund Norra Norrland	1	1 557 680
Studiefrämjandet i Stockholm	1	1 826 860
Studiefrämjandet i Örebro och Värmlands län	2	1 562 450
Studiefrämjandet Småland-Gotland	1	50 000
Studiefrämjandet Stockholms län	1	1 521 172
Studieförbunden i samverkan (tidigare	1	4 028 124

Folkbildningsförbundet)		
Studieförbundet Bilda Väst	1	814 888
Studieförbundet Vuxenskolan	1	899 320
Studieförbundet Vuxenskolan Halland	1	860 600
Studieförbundet Vuxenskolan Jönköpings län	1	1 330 066
Studieförbundet Vuxenskolan Uppsala län	1	2 572 998
Studieförbundet Vuxenskolan Västmanland	2	3 121 319
Studieförbundet Vuxenskolan Örebro	1	1 716 680
	34	50 026 699

Trossamfund

Frälsningsarmén	1	665 000
	1	665 000

Ungdomsorganisation

FN-föreningen, Örnsköldsvik FN Ung	1	160 000
FreeZone	1	1 605 632
Föreningen Flamman Ungdomarnas Hus	2	8 260 368
KFUK-KFUM i Göteborg	1	1 448 257
KFUK-KFUM Region Skåne Blekinge	1	1 925 352
KFUM Nässjö IA	1	3 912 000
KFUM Umeå	1	1 584 150
Kumulus	1	1 362 400
RFSL Ungdom	2	5 453 795
Romska Ungdomsförbundet	2	3 112 493
Sveriges Ungdomsråd	1	2 713 500
	14	31 537 947

Universitet/högskola

Högskolan i Borås	1	2 853 750
	1	2 853 750

Övrig organisation

Barncancerfonden	1	2 070 300
Barnrättsbyrå	2	1 288 000
Billingens Fritidsområde ek för	1	467 928
Björkparken Delsbo	1	3 587 000
Changers Hub	1	1 919 192
Companion Jönköpings län	1	453 031
Dala Arbetsrehab ekonomisk förening	1	1 531 676
Dalénium - Science Center	1	647 966
Demokrati för Barns Framtid Gotland (DBF Gotland)	1	1 405 310
Demokratipiloterna	2	3 210 640
Drömmarnas Hus Ekonomisk förening	1	1 172 656
Equmenia	1	1 709 480

FLU - Förening för lokal utveckling	1	1 968 808	Skr. 2017/18:277 Bilaga 2
forum SKILL	1	1 709 480	
Fritidsforum, Riksförbundet Sveriges fritids- och hemgårdar	1	1 203 692	
Föreningen Byakult	1	550 404	
Föreningen Dream of the Good / Drömmen om det goda	1	1 399 799	
Föreningen Familjevänner	1	1 119 136	
Föreningen Normcreative Settings	1	1 717 000	
Föreningen Tidigt Föräldrastöd	1	3 441 408	
Föreningen Urkraft	1	1 690 078	
Föreningsservice i Piteå	1	1 347 016	
Glokala Folkbildningsföreningen	1	1 013 935	
Glädjeverkstan - Clownmedicin	1	1 115 898	
Grrl Tech	1	2 867 568	
Göteborgs FöreningsCenter	1	1 698 433	
Hallands astronomiska sällskap (fd Halmstads astronomiska sällskap)	1	553 000	
Hammarkullens Folketshusförening	1	902 596	
HUR-Samhällsentreprenören	1	2 112 240	
Hushållningssällskapet i Hallands län	1	661 780	
Hushållningssällskapet Väst	2	2 456 137	
Hållbar Kemi i Stenungsund	1	1 153 494	
Ideella föreningen Origo	1	1 551 144	
IFALL - Integration För Alla	1	1 211 679	
Individuell Människohjälp	3	1 919 901	
Internationella Kvinnoföreningen i Malmö	1	1 347 646	
Kollaborativet	1	1 448 720	
Kooperativet Beateberg ek.	1	1 107 186	
Kvinnors Nätverk – Linnamottagningen	1	2 079 000	
Lajv Verkstaden Sverige ekonomisk förening	1	482 451	
Lekfrämjandet - IPA Barns Rätt till Lek	2	2 495 370	
Lesbisk Makt	1	2 587 155	
Linköpings Stadsmission	1	2 366 740	
Majornas Samverkansförening	1	834 840	
Make Equal	1	1 730 820	
Malmö e-sport	1	2 854 632	
Malmö mot Diskriminering	1	2 263 230	
Miljöverkstan	1	1 276 490	
Minna Göteborg	1	330 500	
Moheda Sockens Hembygdsförening	1	1 358 000	
MR-piloterna ideell förening	1	2 110 139	
Möjligheternas Plats	1	1 786 960	
Organic Without Borders	1	1 623 475	
Papper Igelkott Xylofon ekonomisk förening	1	1 029 000	
Passalen	1	790 698	

Skr. 2017/18:277
Bilaga 2

Riksförbundet för Sexuell Upplysning RFSU, Stockholm	2	3 194 822
Riksförbundet HOBS - Hälsa oberoende av storlek	1	1 650 250
Riksorganisationen Män för Jämställdhet	2	7 136 230
Skyddsvärnet	1	1 966 640
Spilloteket	2	3 006 920
Stockholms Stadsmission	1	1 262 394
Sveriges Konsumenter	1	1 992 724
Talita Ideell Förening	1	62 000
Tamam Lund	1	1 491 767
Tanke och Handling ek. förening	1	3 098 582
Tjejer i Förening/ABF Malmö	1	404 596
Tusen Serier	1	1 584 276
Upplands Modelljernvägs Förening	1	1 036 576
Verdandi	1	2 089 606
Västanviks Folkhögskola	1	1 804 874
Västra Götalands distrikt av Förbundet Skog och Ungdom	1	677 680
Yalla Trappan	1	1 307 612
Ängs samhällsförening	1	275 000
	83	123 033 264
	369	596 768 865

Kategorisering av slutredovisade projekt 2017

Överlevandskategori 4 – Verksamheten lever vidare (God jord)

Till överlevnadskategori 4 hör projekt där hela, eller stora delar av, verksamheten lever vidare och finansieras varaktigt av organisationen själv eller av andra.

1. **Fair Trade Återförsäljarna.** Mångfacetterad solidaritet. Projektets syfte var att starta Fair-Trade caféer med ekologisk/närproducerat profil som drivs som sociala företag av ungdomar och personer med funktionsnedsättning som har svårt att få fäste på arbetsmarknaden. Utifrån erfarenheterna har föreningen utarbetat ett socialt franchise-koncept för att starta Fair Trade caféer där caféer kan bli medlemmar. Caféer finns nu runt om i landet.
2. **Neuroförbundet Falun och Norra Dalarna.** Aktiv Rehab & Ridterapi. Syftet med projektet var att bredda tillgången till rehabilitering och friskvård genom ridterapi för personer över 18 år med en neurologisk sjukdom eller skada, med små möjligheter till rehabilitering och friskvård på annat sätt. Flera av de ridklubbar som deltagit i projektet driver nu verksamheten vidare med finansiering från Landsting och Kommuner. Målgruppen har på flera platser utökats att också omfatta personer med psykisk ohälsa.
3. **Föreningen för de Neurosedynskadade. Hälsa – Ett steg i taget.** Syftet med projektet var att stötta personer med multipla extremitets-skador att få en mer hälsosam livsstil och att förebygga och minimera psykiska och fysiska hälsoproblem. Verksamheten fortsätter i föreningens regi som nu anordnar träffar lokalt och nationellt.
4. **Skarpnäcks stadsdelsförvaltning. Miljöverkstan – ett hållbarhetsprojekt.** Projektets syfte var att skapa möten med naturen som en gemensam nämnare mellan unga och erfarna representanter för miljö, kultur och naturvetenskap. Verksamheten fortsätter i en nystartad förening kallad Miljöverkstan som ingått ett IOP med Skarpnäcks stadsdelsförvaltning.
5. **KRIS.** Stärkt föräldraskap: ett KRIS 08 projekt. Projektet syftade till att stärka unga mammors föräldraskap och banden mellan mamman och sitt barn. Projektet skulle erbjuda en trygg miljö till unga föräldrar i Stockholm samt verktyg för att stärka föräldraskapet och möjligheten till förändring. Detta skulle ske genom samtal och rådgivning med olika organisationer och genom studiecirklar för stärkt föräldraskap. Verksamheten fortsätter nu i föreningens regi.
6. **Borlänge St Tuna BK.** Borlänge – möjligheternas stad. Projektets syfte var att utveckla intresset hos flera att ta en aktiv roll i integrationsarbetet genom föreningslivet. Nu finns skolidrottsföreningar i alla skolor i kommunen och på skolor runt om i landet finansierade av Riksidrottsförbundet. Unga och föräldrar utbildas till lärare och en ny organisation som arbetar med sportotek har bildats.

7. **Svenska konståkningsförbundet.** Jämlik ishall. Syftet med projektet var att etablera konståkning för barn, unga och personer med funktionsnedsättning i föreningens ordinarie verksamhet. Verksamheten fortsätter i föreningens regi och liknande verksamheter finns nu på flera orter runt om i landet.
8. **Astma- och allergiförbundet.** Allergifamiljestöd. Projektet syfte var att stärka familjer där barn har en svår allergi genom att ge dem möjligheter att hantera sin vardag. Nu finns föräldragrupper i föreningens regi runt om i landet där hela familjer kan träffas och utbyta erfarenheter. Föreningen har också skapat en digital mötesplats för unga.
9. **Intressegruppen för Assistansberättigande.** I FOKUS. Projektets syfte var att stärka självbestämmandet i den personliga assistansen för vuxna personer med kommunikativa och kognitiva funktionsnedsättningar. Projektet har utvecklat en metod med bildstöd. Metoden har tagits fram tillsammans med DART och sprids via assistanssamordnare, personliga assistenter och anhöriga. Målgruppen har varit med och utformat metoden och utbildningar som nu hålls runt om i landet.
10. **Synskadades Riksförbund Stockholm och Gotlands län.** Utvecklingen av kamratstöd för personer med synnedsättning. Projektets syfte var att förbättra folkhälsan för personer med synnedsättning. Föreningen har tagit fram en modell för kamratstöd synskadade emellan med fokus på stöd framförallt i den psykosociala delen av rehabiliteringen. Metoden sprids nu med hjälp av riksförbundet och används av föreningar runt om i landet.
11. **Svenska Samers Riksorganisation.** Aktavuotha. Syftet med projektet var att unga samer ska få större möjlighet till inflytande och delaktighet inom renskötseln och i samebyarna samt att verka för ett mer demokratiskt samhälle. Ett ungdomsråd har nu skapats inom SSR, unga har tagits plats i styrelsen och olika arbetsgrupper inom organisationen.
12. **Freemotion Parkour klubb.** MOBI-Mobil spontanidrottsplats. Syftet med projektet var att fler unga ska känna sig stimulerade till ett aktivt föreningsliv. En gratis näridrottsplats, tillgänglig dygnet runt och med fokus på några föreningsstyrda aktiviteter, skulle locka dem som i dagsläget inte är aktiva inom massidrottsporter. Nu finns en mobil parkouranläggning som drivs vidare i föreningens regi med ekonomiskt stöd av kommunen. Alla kommunens idrottslärare har fått utbildning och idag kommer även särskolor till föreningens verksamheter.
13. **FIFH-Föreningen Idrott För Handikappade.** Aktiva killar. Syftet med projektet var att killar med rörelsenedsättning skulle bli mer delaktiga i föreningslivet, arbetslivet och samhället. Nu finns en mötesplats för unga män där de kan träffa vänner och medverka i olika aktiviteter så som att testa olika idrotter, gå på bio och delta i gruppdiskussioner. Verksamheten fortsätter nu som en egen sektion inom FIFH Malmö.
14. **Vimmerby IF.** Vimmerbymodellen. Syftet med projektet var att föreningen tillsammans med flyktingbarn och ensamkommande unga bygga upp och utveckla ideella nätverk och mötesplatser som skapar

bättre möjligheter till en trygg och meningsfull tillvaro. Föreningen driver nu verksamheten vidare tillsammans med kommunen med stöd från Postkodlotteriet bl.a.

15. **KFUM Nässjö Basket.** CEFAIA. Syftet med projektet var att starta fysisk aktivitet bland unga. Projektet hade tre målgrupper; ensamkommande barn och ungdomar, flyktingbarn och överviktiga barn som i brist på aktiviteter riskerar att hamna i utanförskap. Föreningen har skapat mötesplatser för målgrupperna och driver verksamheten vidare med stöd av kommunen.
16. **Share Music Sweden.** Work. Syftet med projekt var att stärka och förbereda ett antal personer för arbete och skapa förutsättningar för att kunna anställa fler personer med funktionsnedsättning i sin verksamhet. Föreningen fortsätter nu att anställa personer ur målgruppen för att arbeta i olika uppsättningar.
17. **Teater Nu.** Scenkonstguiden. Föreningen har tagit fram en scenkonstguide och skapat en mötesplats för unga skapare. Unga själva har initierat och genomfört projektet. Verksamheten drivs vidare i föreningens regi med stöd från Västra Götalandsregionen.
18. **Studieförbundet Bilda.** Vi sjunger hjärna. Projektet syftade till att starta körer i hela Sverige för personer med demens, afasi, alzheimer, stroke, förvärvad hjärnskada och deras närstående och eller vårdare. Ett utbildningsmaterial har tagits fram och en utbildning för körledare. Verksamheten drivs vidare i föreningens regi i samarbete med bl.a. kommunernas äldreboenden. Körer har också bildats på flera platser runt om i landet.
19. **Sensus Studieförbund Stockholm – Gotland.** Scen Medis 5. Föreningen har startat en funkisscen i Stockholm, Scen Meidis 5. Scenen drivs av personer med funktionsnedsättning som är verksamma som arrangörer och marknadsförare. Målgruppen har fått utbildning i arrangörskap, bokning av artister, marknadsföring och i sitt eget artisteri så som musik, teater, film och dans.
20. **Öppna Kanalen Växjö.** Interaktiva Växjö. Visionen med projektet var att skapa Sveriges första fullt ut interaktiva samhälle via en plattform och struktur som sammankopplar politiska beslutsfattare med målgrupperna barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning. Målet var att öka målgruppernas påverkningsförmåga i samhället och underlätta kommunikationen mellan målgrupperna och beslutsfattarna. Detta har föreningen gjort genom att bl.a. placera videoportaler runt om i Växjö där alla förbipasserande får möjlighet att stanna och spela in ett kort meddelande. Föreningen har nu också en ungdomsredaktion där unga gör sina egna program.
21. **Ersta diakoni – Erikshjälpen och Barnrättsbyrån Sverige. Barnrättsbyrån.** En första öppna verksamhet som arbetar med barns rättigheter och som kan erbjuda enskilda barn och unga praktiskt hjälp, stöd och rådgivning har startat. Socialstyrelsen och Stockholms stad finansierar.
22. **Närhälsan.** Hjalbo samverkan Små Barn. Projektet syftade till att i en multietisk stadsdel pröva en lokal samverkansmodell som arbetar över huvudmannagränser för att tidigt upptäcka, utreda och behandla små barn 0–4 år med autism och andra svårigheter. Nu finns ett multiprofessionellt team som har möjliggjort kontinuitet i utredning

- och insatser i familjernas närmiljö. Ledtider från upptäckt på BVC till utredning och insatser har avsevärt förkortats i jämförelse med ordinarie vårdkedja. Efter projekttid har den lokala samverkansformen övergått i permanent verksamhet.
23. **Drottning Silvias Barn- och Ungdomssjukhus, Enheten för Barneuropsykiatri.** Insatser för små barn med autism: Kunskap, metodutveckling och bemötande ur ett delaktighetsperspektiv. Projektets syfte var att förbättra omhändertagandet av små barn med autism och deras föräldrar i utredning och diagnos. En metod har tagits fram som nu används i föräldrautbildningar och i utbildning av professionella. Verksamheten finansieras inom ramen för ordinarie verksamhet. Efterfrågan finns om att också ge kurser för föräldrar som har kontakt med BUP.
 24. **Reaktor Sydost.** Filmriket. Syftet med projektet var att med hjälp av film från hela världen stärka ungas självkänsla, öka ungas samhällsengagemang och skapa möten och arenor för reflektion och lärande. Föreningen har tagit fram en modell där unga själva driver klubbar samt gör och pratar film. Verksamheten fortsätter i filmklubbar runt om i landet i föreningens regi och via Bilda som håller workshops på HVB hem och för nyanlända.
 25. **Riksteatern Halland.** Unga arrangörer. Syftet med projektet var att ge ungdomar verktygen för en långsiktig modell där de genom utbildning kan stå på egna ben i allt vad ett arrangörskap innebär; budget, tillstånd, lokalbokning, kontakt med artister/grupper, avtal etc. Målet var bl.a. att stimulera och stödja ungas initiativ som kreatörer och utvecklare med syfte att vitalisera arrangörskap och entreprenörskap. Den metod som tagits fram används på estetprogrammet på gymnasieskolor. Verksamheten fortsätter i föreningens regi med ekonomiskt stöd från kommunen som köper in tjänster.
 26. **IFK Trollhättan.** Sporty Friday. Föreningen är en fotbollsförening som ville bidra till att området skulle bli tryggare och lugnare att vistas och bo i och att projektet skulle leda till ökad integration. Det ville man göra genom att väcka de boendes intresse för områdets breda föreningsliv och aktiviteter och låta alla idrottsföreningar hålla öppet varannan fredag. Verksamheten lever nu vidare med stöd från Västra Götalands Idrottsförbund och Trollhättans stad.
 27. **DART,** Kommunikations-dataresurscenter, Sahlgrenska Universitetssjukhuset i Göteborg. Kom HIT. Kommunikationsstödande hjälpmedel och IT i barnsjukvård och barntandvård – utveckling och utvärdering av nationell resurs. Syftet med projektet var att ta fram ett material för att förbereda barn och unga med olika kommunikationssvårigheter för sjukhus- och tandläkarbesök. Nu finns ett webbaserat kommunikationshjälpmedel som används i habiliteringen runt om i landet. Universitetssjukhusets ansvarar för läromedlet som har översatts till de tio mest tolkade språken. Materialet har utvecklats för att också användas i mötet med nyanlända. Västra Götalandsregionen finansierar.
 28. **Stiftelsen Johannedalsinitiativet.** Tillitsverket. Syftet med projektet var att utveckla en verksamhet kring fri lek och skapande med målet att stärka tilliten bland barn, unga och vuxna. Verksamheten fortsätter

- nu i föreningens regi. Föreningen säljer också utbildningar runt om i landet.
29. **Rädda Barnen.** Kärleken är fri. Syftet med projektet var att ta fram metoder för att nå barn och unga som lever med hedersrelaterade begränsningar och informera dem om deras rättigheter och att stödet till utsatta för hedersrelaterat förtryck och våld ska utvecklas och stärkas. Projektet är ett samarbetsprojekt mellan Rädda Barnen, Länsstyrelsen Östergötland och Folkteatern i Gävleborg/Örebro Länsteater och ett stort antal frivilligorganisationer och myndigheter runt om i landet. Samarbetet fortsätter på flera platser och den stödchat för barn och unga samt den lärarplattform för att stödja yrkesverksamma inom skolan som tagits fram drivs vidare i Rädda Barnens regi med stöd från Postkodlotteriet.
 30. **Stiftelsen Spinalis.** Mamma, pappa, lam – att vara förälder och ryggmärgsskadad. Syftet med projektet var att höja kunskapsnivån kring frågor som rör ryggmärgsskadades personers fertilitet, graviditet, förlossning och föräldraskap. Nu finns en kunskapsbank på webben och UR har gjort fem timmars material som finns tillgängligt under minst 5 år. Verksamheten fortsätter genom att föreningen ger stöd till föräldrar, föreläser och har en aktiv grupp på Facebook.
 31. **Svenska Cykelförbundet.** Paracykel – cykling för personer med funktionsnedsättning. Syftet med projektet var att integrera paracykling i ”cykelsverige” samt att bygga upp och implementera samarbete, från skada till aktivt vardagsliv, mellan rehabilitering/habilitering och idrottsrörelsen. Nu finns verksamheten på flera orter i Svenska Cykelförbundets regi.
 32. **Dyslexiförbundet.** Begripsam. Projektet ville skapa en utbildning där personer med olika kognitiva funktionsnedsättningar får tid och möjlighet att förbereda sig för att själva bli företrädare för personer med kognitiva funktionsnedsättningar. I förlängningen skulle målgruppen kunna påverka produkt- och tjänsteutvecklingen, samt standards. Målgruppen skulle också kunna testa nya metoder för insamling av brukarerfarenheter från personer med kognitiva funktionsnedsättningar. Nu har de medverkande bildat en ekonomisk förening och ett företag som anlitas av myndigheter och företag.
 33. **FUB:s Stiftelsen ALA, Anpassad IT – Vägen till digital delaktighet.** Projektet har utvecklat en tvåårig eftergymnasial distansutbildning vid Mora Folkhögskola för personer med måttlig utvecklingsstörning. En webbaserad distansutbildning för stödpersoner som ska kunna bistå eleverna har också tagits fram. Verksamheten omfattar nu också av gymnasiesärskolan och Lärvox och drivs med stöd från SPSM och Post- och Telestyrelsen.
 34. **Kulturföreningen Ormen.** Ormprojektet. Projektet riktade sig till unga mellan 16 och 24 år som har behov av olika typer av individuellt anpassade självförstärkande insatser för att på sikt kunna få sysselsättning. Målgruppen är unga som varken studerar eller arbetar. Efter projektets slut fortsätter verksamheten i ett ESF-projekt på tre och ett halv i kommunens regi och folkhögskolor köper in kurser.
 35. **Friluftsförbundet Region Öst.** SKI CAMP- skidåkning och annat friluftsliv för funktionsnedsatta. Projektet syftade till att bygga upp ett

- helhetskoncept kring funktionell skidåkning i Småland. Föreningen har nu en prova-på-verksamhet och en utbildning för ledare.
36. **Habo Wolley.** Volleybompa. En bra start. Projektet syftade till att vidareutveckla, conceptualisera och sprida en ny modell för barn- och ungdomsverksamhet inom volleyboll. Verksamheten fortsätter i föreningens regi och finns i andra föreningar runt om i landet.
 37. **NBV Väst.** Lanhost. Projektet har drivits i samarbete med Lidköpings Dataförening och syftade till att bygga upp ett e-sportcenter i Lidköpings kommun. Nu finns en mötesplats och ett forum som är unikt i Sverige. Verksamheten fortsätter i Lidköpings Dataförenings regi. Kommunen finansierar hyran och Riksföreningen Goodgame ger ekonomiskt stöd. En grupp från daglig verksamhet sköter underhåll av lokalen och bemannar caféet. Några av dem arbetar utöver det ideellt som volontärer kvällar och helger. En Kidz Club för barn har tillkommit på målgruppens önskemål. Nära samarbete med kommunen har gjort att man också kunnat erbjuda praktikplatser och APU.
 38. **Föreningen Process Kedjan.** Process Kedjan i Kriminalvården. Föreningen har vidareutvecklat en coachingmodell som följer ungdomar 15-18 år som dömts till sluten ungdomsvård för grövre brott och som går igenom hela kedjan av insatser från polisgripande till frigivning till att också innefatta unga vuxna 18-24 år. Modellen är ett komplement för ungdomars rehabilitering tillbaka till samhället, med specifikt fokus på mentorskap, anhöriga och kreativ utveckling. Verksamheten fortsätter i föreningens regi med stöd från Kriminalvården.
 39. **Forum Skill, Göteborg.** Norma. Föreningen har startat upp en kreativ verkstad för unga kvinnor och transpersoner med psykisk ohälsa. Verksamheten fortsätter i föreningens regi. Ett IOP med Göteborgs stad – Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen och psykiatrisamordningen i Göteborg har inletts.
 40. **Tälje Skog och Ungdom.** Stall Bergtorp. Syftet med projektet var att ge barn och ungdomar en möjlighet att få ta del av föreningen Stall Bergtorps unika miljö. Projektet omfattar utomhuspedagogik för kommunens skolbarn och ungdomar samt möjliggör arbetsträning för ungdomar med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och socialmedicinsk problematik. Verksamheten fortsätter i föreningens regi med stöd från Arbetsförmedlingen som skickar praktikanter och finansieras till del med EU-medel under ytterligare ett och ett halvt år.
 41. **Örebro läns idrottsförbund.** Unga satsar jämt – ett jämställdhetsprojekt med fokus på idrott, maskulinitet och normer. Projektet syftade till att förnya jämställdhetsarbetet i idrottsföreningar. Den primära målgruppen är idrottsaktiva barn och unga samt unga ledare. Sekundär målgrupp är ledare, tränare och andra som har påverkan på barns och ungdomars idrottande. Ett metodmaterial och ett antal filmer har tagits fram. Verksamheten fortsätter i föreningens regi med stöd från MUCF och Regionen Örebro län. Ledarutbildningarna fortsätter och projektledaren har anställts för att vidareutveckla arbetet med jämställdhets- och maskulinitetsarbetet.

42. **Södermanlands Idrottsförbund.** Idrott åt Alla. Syftet med projektet var att utveckla en verksamhet där barn och unga kan idrotta i sin närmiljö till minimal kostnad och på egna villkor. Föreningen anordnar nu 35 aktiviteter för över 1000 barn varje vecka samt lovaktiviteter med ekonomiskt stöd av Riksidrottsförbundet.
43. **Afrosvenskarna i Stockholm.** Afrosvenska Akademin. Syftet med projektet var att stärka ungdomar i sin identitet och kunskap. Målgruppen är afrosvenska ungdomar i åldern 13–26 år samt deras föräldrar. Föreningen har hållit ledarskapsutbildningar, workshops, föreläsningar och haft föräldragrupper. Verksamheten fortsätter i mindre skala i föreningens regi och en ungdomssektion har bildats.
44. **Föreningen Staffansgården.** Dellenmodellen. Syftet med projektet var att skapa fritids- och arbetsmöjligheter på en specialanpassad båt på sjöar i Hälsingland. Nu anordnar föreningen guidade turer på Dellensjöarna för bl a andra gruppboenden i närheten. Verksamheten drivs inom ramen för dagligverksamhet. Personal och boende går kurser tillsammans.
45. **Kulturverket/Umeå kommun.** Gatsmart. Syftet med projektet var att ta fram en metod för att ungdomar och unga vuxna med en funktionsnedsättning, elever i gymnasiesärskolan och daglig verksamheten ges möjlighet till konstnärligt skapande där det de skapar stå i fokus och inte deras funktionalitet. Verksamheten fortsätter nu i föreningens regi. Målgruppen gör bl.a. radioprogram, skriver och framför musik.
46. **RFHL, Riksförbundet. Qrut.** Syftet med projektet var att hitta former för att stötta mammor som riskerar att få sina barn omhändertagna av socialtjänsten. Och att utgöra ett stöd under en redan pågående omhändertagandeprocess, hitta former för att underlätta fortsatt kontakt mellan biologisk mamma och ett redan omhändertaget barn samt underlätta hemtagningen av barn som redan varit omhändertagna. Idag är Qrut en egen förening som finansieras via Socialförvaltningen som köper deras tjänster som medlare och föreläsare. Föreningen har en egen lägenhet där mammorna och barnen kan träffas i mer hemlikande miljö.
47. **RSMH.** Unga som resurs i arbetslivet. Syftet med projektet var att ge unga mellan 16–30 år möjlighet att på egna villkor slutföra utbildningar som de inte kunnat klara av på grund av psykisk ohälsa och/eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Idag fortsätter föreningen verksamheten på en gymnasieskola i Sundsvall. SPSM finansierar verksamheten med två tjänster under tre och ett halvt år.
48. **Skyddsvärnet.** Life Ring. Projektet syftade till att erbjuda personer som är kemiskt beroende eller f.d. missbrukare som inte känt sig hemma i befintliga självhjälsgrupper en ny metod för självhjälp. I föreningens regi finns nu grupper runt om i landet som leds av före detta missbrukare.
49. **Insamlingsstiftelsen Kvinna till Kvinna.** Unga engagerar unga. Syftet med projektet var att sprida information till unga i Sverige om kvinnors situation och rättigheter i krigs- och konfliktområden, samt skapa möjligheter till engagemang bland svenska ungdomar kring dessa frågor. Ett material, en handbok och ett rollspel samt olika quiz som har tagits fram har varit viktiga verktyg. Ledarskapsutbildningar

- har hållits i samarbete med Sensus studieförbund och en digital-mötesplats har skapats. Nu finns informatörsgrupper runt om i landet och verksamheten vänder sig idag också till nyanlända unga kvinnor.
50. **Riksförbundet HOBS – Hälsa oberoende av storlek.** HOBS, hälsa oberoende av storlek. Projektet syftade till att översätta, anpassa och implementera en internationellt tvärvetenskaplig beprövad metod med fokus på hälsa och välmående. Målgruppen är personer som har lång erfarenhet av övervikt, fetma och återkommande problem med stigmatisering och mobbing i samhället. Kursen finns nu i traditionell studiecirkelform på flera platser i landet och i digital form.
 51. **Berättarministeriet.** Den mystiska lådan. Föreningen har tagit fram ett utbildningsmaterial som syftar till att lyfta kunskaperna i det svenska språket. Nu finns en lärarhandledning med material som kostnadsfritt skickas ut till de skolor som vill använda det. Materialet används av skolor runt om i landet. Verksamheten finansieras av föreningens samarbetspartners kommuner, företag, stiftelser och Postkodlotteriets Kulturstiftelse.
 52. **Intresseföreningen för Tidsnätverket i Bergsjön.** Katalysator. Syftet med projektet var att unga ska kunna engagera sig för, och känna sig delaktiga i samhällets utveckling. Genom projektet ska unga få kunskap om hur samhället är uppbyggt vilka utbildningar som leder till arbete. Unga har fått möjlighet att skapa film och en mötesplats där de möter andra unga. Idag finns en filmverksamhet där unga gör film som sedan visas på en filmfestival och ett ungdomscafé som finansieras av Kulturskolan Östra Göteborg.

Överlevnadskategori 3 – Erfarenheterna från projekten lever vidare (Rötter)

Till överlevnadskategori 3 hör projekt som exempelvis har utvecklat en verksamhet, metod eller ett nytt arbetssätt som efter projektets slut används i organisationen eller av aktörer utanför organisationen, exempelvis inom offentlig sektor. Jämfört med kategori 4 är det för dessa projekt svårare att uttala sig om omfattningen.

1. **Regionmuseet i Kristianstad.** Det ligger i tiden. Barn, ungdomar och unga vuxna från olika skolor i Kristianstad och Skövde har utformat en vandringsutställning om tiden och vilka olika betydelse den kan ha beroende på vilka erfarenheter och vilka infallsvinklar man har. Regionmuseet och mottagande museer finansierar.
2. **Kulturföreningen Viva.** Artiklar för livet. Föreningen har tagit fram en bok och en lärarhandledning för att skolor ska kunna arbeta med barns rättigheter. Utbildning av pedagoger och idrottsledare fortsätter i mindre skala i föreningens regi.
3. **Huddinge Hushållningssällskapet Väst.** Mat, musik och minnen. Projektet syftar till att ta fram en metod anpassad för personer med demens för att stimulera minnet och skapa trygghet. En app och en webbsida har tagits fram som kan laddas ner av personal som möter målgruppen. Föreningen håller utbildningar i äldreomsorgen runt om i landet.

4. **Kulturens Bildningsverksamhet.** Rätten till sin identitet – ett ungdomsprojekt. Syftet med projektet var att genom berättelser av, med och för ungdomar inom subkulturer, främst Goth, lyfta fram och synliggöra erfarenheter av mobbing, diskriminering och brott av hatbrottskaraktär som de utsatts för. Fem stora event och flera konferenser har genomförts runt om i landet. En bok har tagits fram och musik har skapats och kan följas på Youtube. En ny riksorganisation SUB, Riksförbundet för subkultur har bidats och fortsätter arbetet med dessa frågor.
5. **FUB, forskningsstiftelsen ALA.** Med delaktighet i sikte. Syftet med projektet var ökad egenmakt för personer med utvecklingsstörning och rusta dem för att bättre kunna företräda sig själva i dialoger med kommunal beslutsfattare. En handbok och en ny modell för att arbeta med delaktighet har tagits fram. Materialet distribueras via FUB. Vuxenskolan ger studiecirkel och kommuner köper kurser.
6. **Europiska teckenspråkcenter.** Meritprojektet. Projektet syftade till att skapa ett webbaserat individanpassat undervisningsmaterial på teckenspråk för att underlätta för elever med språkstörning att tillgodogöra sig meritpoäng i kursen ”Teckenspråk för hörande” inom ämnet Moderna språk. Läromedlet finns nu på Föreningen Teckenpedagogernas hemsida. Teckenspråkspedagogerna driver verksamheten vidare uppdaterar hemsidan och använder den i undervisningen. Nu finns material också för nyanlända.
7. **Örebro läns handikappidrottsförbund.** Inseplet. Projektets syfte var att erbjuda barn och unga med funktionsnedsättningar meningsfulla och hälsofrämjande fritidsaktiviteter genom ökat deltagande i idrottsföreningars verksamhet i Örebro län. Idag har fler organisationer verksamheter för målgruppen och SISU idrottsutbildarna fortsätter utbildningen för ledare för att fler föreningar ska kunna utöka sitt kursutbud att också omfatta barn och unga med funktionsnedsättningar.
8. **Svenska Dövidrottsförbundet, Stockholm.** Vad väljer du? Dövidrottens satsning på ungdomar och ANDT frågor. Förbundet har tagit fram fyra filmer på teckenspråk och ett handledningsmaterial som handlar om riskerna med att pröva på olika droger. Förbundet har också bildat ett barn- och ungdomsutskott. Utskottet träffas fyra gånger om året och har ansvar för Skol-SM, Idrottslyftsfrågor tillsammans med föreningens Utvecklingsutskott. Utskottet anordnar nu helg- och sommarläger.
9. **Förbundet Sveriges Dövblinda.** Verktyg för bättre hälsa. Föreningen har tagit fram ett koncept för familjehelger för familjer som har barn med dövblindhet. Föreningen anordnar nu familjehelger tillsammans med Mo Gård. Tillsammans ansvarar man för finansieringen.
10. **Unga Kris i Kalmar.** Unga Kris Power Kalmar. Projektets syfte var att agera arbetsförmedlare för ungdomar som har svårt att komma in på arbetsmarknaden och vara en trygg och säker länk mellan de unga och arbetsgivaren. Verksamheten fortsätter nu i föreningens regi och NBV finansierar kurser.
11. **Make Equal. Make Equal Stories.** Syftet med projektet var att skapa en digital plattform online med barns och ungas positiva och negativa

berättelser om diskriminering, begränsande normer och exkludering med utgångspunkt i diskrimineringsgrunderna. Nu finns en webbsida i föreningens regi och föreningen säljer sina tjänster till skolor och andra föreningar.

12. **Landstinget Västmanland.** Läget. Syftet med projektet var att främja ungas psykiska hälsa genom ökad kunskap om vilka faktorer som inverkar på hälsan. Projektet baserar sig på undersökningen Liv och Hälsa Ung. Unga får ta del av resultaten och tolka dessa via sina egna berättelser och genom olika kulturella uttryck. Genom att skapa en brygga mellan kultur och idrott har man bildat ett nätverk av ungdomscoacher som sprider kunskap om hälsa, levnadsvanor och livsvillkor vidare till unga. En modell har tagits fram. Verksamheten fortsätter i mindre omfattning i Region Västmanlands regi och har spritt sig till andra delar av landet.
13. **Sensus region norra Norrland.** Brytiga böcker. Syftet med projektet var att ta fram enkla och bra arbetsmetoder för att förebygga kränkningar och trakasserier bland barn och unga. Föreningen ger nu kurser i den metod som tagits fram.
14. **Mellansel folkhögskola.** Taxi A-leg. Folkhögskolan, Dyslexiförbundet och Taxiförbundet har startat en specialanpassad taxiförarutbildning som riktar sig till personer med dyslexi och svåra inlärningsproblem. Många av dem som gått kursen har fått arbete men det har varit svårt att få deltagare då de varit rädda att mista sitt aktivitetsstöd. Nu finns en kurs, men i mindre skala som finansieras av folkhögskolan.
15. **Föreningen Norden, Ungdom mot Rasism och Ung media.** Nätaktivisterna. Projektet syftade till att genom antirasistiskt engagemang möta och bemöta rasism där den finns och sprids på nätet. Målet var att fler unga skulle bli nätaktivister. En antologi har tagits fram och kurser har hållits på gymnasieskolor runt om i landet. Ung Media fortsätter att sälja kurser efter projektets slut.
16. **Riksförbundet Sällsynta Diagnoser.** Regionala strukturer för brukarmedverkan inom området sällsynta diagnoser. Syftet med projektet var att stärka förbundets regionala närvaro via en struktur för brukarmedverkan för personer med sällsynta diagnoser och på så vis vara en påtagligare resurs för den enskilde diagnosbäraren. Nu finns regionala nätverk runt om i landet.
17. **Göteborgs stadsmuseum.** Funktek. Syftet med projektet är att utveckla nya former för medskapande och deltagarkulturella upplevelser i museer genom innovativ användning av teknologi. Det övergripande syftet med projektet var att öka möjligheterna för fler människor att delta i samtal om städens och platsers historia och framtid. Museets verksamheter arbetar nu efter den modell som tagits fram. En app för personer som har funktionsnedsättning har tagits fram tillsammans med 130 personer med funktionsnedsättning och personalen har utbildats. Ett hinder har varit försäkringskassans regler om ersättning. En digital manual med workshopsupplägg har tagits fram och används också av andra museer i staden.
18. **SK Poseidon.** Gilla vatten. Syftet med projektet var att införa en ny undervisningsmetod i simning. Metoden är speciellt lämplig för barn som känner rädsla för att vara i vatten eller inte kan simma när man

går i mellanstadiet. Målgruppen har nåtts via skolor och i samarbete med en rad andra föreningar. Föreningen har utbildat 300 instruktörer runt om i landet. Även personer med invandrarbakgrund och personer med funktionsnedsättning har varit med i projektet. Föreningen fortsätter nu att erbjuda kurser och metoden används runt om i landet.

19. **Folkuniversitetet, Stiftelsen Kursverksamheten vid Stockholms universitet. KRITA.** Syftet med projektet var att starta kulturkurser på olika nivåer för personer med intellektuella funktionsnedsättningar. Kurser finns nu i föreningens regi.
20. **Kumululus. SKAKA OM.** Projektets syfte var att öka ungas möjligheter till delaktighet i glesbygdskommuner. Målet var att skapa ett digitalt verktyg för unga att göra sin röst hörd i kommunala och regionala sammanhang. En demokratiportal på nätet där unga enkelt kan lämna medborgarförslag, ställa frågor och söka information har tagits fram. Projektet genomfördes i samarbete med regionförbundet och ett stort antal kommuner, ungdomsråd och ideella föreningar. Idag har fler kommuner startat liknande verksamheter.
21. **Neutral Ungdomsförening.** Vi deltar. Syftet med projektet var att skapa förutsättningar för unga i Biskopsgården att ta plats och försöka att påverka det egna livet, stadsdelen och göteborgssamhället i stort. Workshops, föreläsningar och en mängd aktiviteter har genomförts. Åtta unga med kriminell livsstil och drogberoende har lämnat kriminalitet och blivit drogfria och har fått anställning. Unga i Biskopsgården arbetar vidare i föreningens regi.
22. **Föreningen Galka Utbildning och Utveckling.** Unga mot extremism. Syftet med projektet var att utveckla och pröva lokalt förankrade metoder för att motverka att unga utvecklar sympatier för extrema religiösa åsikter. Verksamheten fortsätter i mindre omfattning i föreningens regi. Ett utskott som arbetar med frågorna har bildats och man fortsätter hålla seminarier för att öka medvetenheten om unga och extremism.
23. **Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare.** Roll – Koll. Vem gör vad för unga med stöd av god man? Syftet med projektet var att bidra till ökad rättssäkerhet för unga med psykiska funktionsnedsättningar som har ställföreträdare så som god man eller förvaltare. Föreningen har tagit fram ett informationsmaterial som används av överförmyndare runt om i landet och lokala nätverk har bildats. Erfarenheterna har också mynnat ut i ett nytt projekt med ensamkommande som målgrupp.
24. **Ung Företagsamhet i Sverige.** Ekonomisk förståelse för unga. Syftet med projektet var att erbjuda grundskoleelever i årskurs 7-9 utbildning i ekonomisk förståelse. Föreningen har tagit fram ett läromedel som nu används i skolor och i utbildningar för lärare.
25. **Syntolkning nu i Sverige.** Att synliggöra det osynliga och bredda kunskapen om det man inte ser. Syftet med projektet var att tillsammans med Synskadades Riksförbund och Unga Synskadade bygga upp en nationell samordning av syntolkningsverksamheten i landet. Målet var att skapa en struktur för att tillgängliggöra kultur- och nöjesevenemang för synsvaga medborgare. Någon samordning har inte kommit till stånd men föreningen säljer sina tjänster till olika kulturevenemang.

26. **Riksförbundet Attention.** Min skola. Syftet med projektet var att bidra till att öka målgruppens delaktighet i att utveckla och förbättra sin egen skolsituation och att sprida kunskap om hur man i praktiken kan få skolan att fungera för elever med olika funktionsnivå. Projektets målgrupper var elever med NPF-problematik i åldern 13–18 år. Filmer som tagits fram sprids nu på YouTube och en skolportal har skapats. Föreningen använder materialet i sina utbildningar och SPSM i sitt webbaserade skolpaket.
27. **Raoul Wallenberg Academy.** KUB -Projektet – Varje människa kan göra skillnad. Syftet med projektet var att sprida budskapet att varje människa kan göra skillnad. I tio kommuner har barn i skolor gjort kuber med FN deklARATIONER om mänskliga rättigheter. Kuberna lånas nu ut mot en mindre kostnad till skolor runt om i landet. Metoden med kuberna sprids nu vidare till gymnasieskolor i andra länder som skolorna har utbyte med. Verksamheten finansieras av stiftelser och fonder.
28. **Romska Ungdomsförbundet.** Unga Romska Hälsoinspiratörer. Syftet med projektet var att utbilda unga romska hälsoinspiratörer som under projektets gång ges möjlighet att utbilda fler unga romer för att på så sätt sprida effekterna och få igång fler hälsofrämjande initiativ. Närmare 200 inspiratörer har utbildats runt om i landet och flera kommuner startar kurser i samma anda. Nu finns hälsoinspiratörer på lokalavdelningarna runt om i landet som med ekonomiskt stöd från MUCF fortsätter utbilda inspiratörer.
29. **Artikel 31.** Berättelser i en väska. Syftet med projektet var att ta fram ett arbetssätt för ungdomar och unga vuxna att gestalta sina pågående livsberättelser i en väska och med dem ta plats i ett offentligt rum och i samtal. Professionella konstnärer har handlett deltagarna i en konstnärlig process, där de utforskat ett konstnärligt förhållningssätt och språk. Den metod som tagits fram används nu på särskolor runt om i landet och av Eskilstuna kommun där Ebelingmuseet använder metoden i sitt arbete med nyanlända. Dessutom används metoden av ett antal museer runt om i landet.
30. **Riksförbundet FUB.** Om jag hade en röst. Projektets syfte var att ta fram nio pedagogiska filmer om hur man språktränar barn som är i behov av särskilt stöd i sin språkutveckling. FUB fortsätter sprida filmerna och de används i specialpedagogutbildningarna runt om i landet.
31. **Karlshamns kommun.** Våga låta. Syftet med projektet var att förstärka barnperspektivet och ge barn och unga med omfattande behov av stöd som bor i korttidsboende möjlighet till inflytande och medbestämmande. Metoder för individuellt anpassad kommunikation har tagits fram och används nu på flera av kommunens korttidsboenden.
32. **Molière Ensemblen.** Nina med flera. Syftet med projektet var att intervjua unga som försökt ta sitt liv och unga med självskadebeteende och utifrån detta skriva två olika föreställningar om självskadebeteende och missbruk. En föreställning för mellanstadiet och en för högstadiet och gymnasiet. En referensgrupp med specialister från Ericastiftelsen, Mind självmordslinjen och Suicidprevention i Väst har varit samarbetspartners. Föreställningarna bygger på ungas egna berättelser. En lärarhandledning har tagits fram

och föreningen fortsätter spela teater och hålla workshops med stöd från Postkodlotteriet och Erikastiftelsen. Föreningen samarbetar nu också med Nationell prevention av suicid och psykisk ohälsa. Skr. 2017/18:277
Bilaga 3

Socialdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 20 juni 2018

Närvarande: statsrådet Y Johansson, ordförande, och statsråden M Johansson, Bucht, Hultqvist, Andersson, Hellmark Knutsson, Bolund, Bah Kuhnke, Strandhäll, Fridolin, Linde, Skog, Ekström, Eneroth

Föredragande: statsrådet Annika Strandhäll

Regeringen beslutar skrivelse Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2017